

UNIVERSITEIT GENT
FACULTEIT POLITIEKE EN SOCIALE WETENSCHAPPEN

**TABLOIDISERING VAN HET POLITIEKE NIEUWS OP TELEVISIE.
EEN VERGELIJKENDE ANALYSE
VAN HET VRT-JOURNAAL EN HET VTM-NIEUWS.**

Wetenschappelijke verhandeling

aantal woorden: 24340

MARIEKE VANDENHENDE

MASTERPROEF COMMUNICATIEWETENSCHAPPEN
afstudeerrichting JOURNALISTIEK

PROMOTOR: PROF. K. RAEYMAECKERS

COMMISSARIS: POL VAN DEN DRIESSCHE

COMMISSARIS: STIJN JOYE

ACADEMIEJAAR 2009 - 2010

Abstract

Er heerst een gevoel van wanhoop over de huidige toestand van de media. Het probleem is niet zozeer het bestaan van minder ernstige mediaformats, maar het doordringen van deze populaire nieuwsvormen in de kwaliteitsjournalistiek. Dit proces wordt vaak tabloidisering genoemd en ook de politieke berichtgeving op televisie wordt beschuldigd van een dergelijke *dumbing down*. Zo zou de openbare omroep alsmear vaker uitgaan van een kijkcijfermentaliteit waar nieuws wordt gemaakt met het oog op verkopen. Daardoor zou het verschil met de commerciële omroep kleiner worden. Maar de empirische evidentie bevestigt dit niet altijd en systematisch wetenschappelijk onderzoek naar televisie ontbreekt. Deze masterproef probeert daaraan tegemoet te komen door na te gaan in welke mate er nog een differentiatie is tussen de openbare en commerciële omroep in Vlaanderen. Op basis van een exploratieve, kwantitatieve inhoudsanalyse worden verschillende vormelijke en inhoudelijke aspecten van de politieke berichtgeving in het televisienieuws op beide zenders vergeleken. Daartoe wordt een meetinstrument opgesteld dat op basis van bestaand onderzoek specifiek is aangepast voor televisienieuws. Net als andere studies naar tabloidisering, wijzen de resultaten van deze masterproef niet eenduidig op meer tabloidisering bij de openbare omroep. Er is een zekere mate van convergentie, maar er worden nog steeds belangrijke verschillen geobserveerd. Bovendien lijkt het erop dat de VRT niet enkel een voorbeeld neemt aan VTM, maar dat deze laatste zich zelf laat inspireren door de *public service*-waarden van de openbare omroep.

Dankwoord

Deze masterproef was niet mogelijk geweest zonder de hulp en steun van een aantal mensen. Ik wil in de eerste plaats graag Prof. Raeymaeckers bedanken die mijn interesse in dit gebied enorm heeft gewekt en altijd klaar stond met goede raad. Daarnaast wil ik ook Liselot Hudders bedanken voor haar hulp bij het uitwerken van de statistische analyses.

Een aantal mensen verdienen bijzondere aandacht. Niet in het minst Delphine Sasanguie, hartsvriendin sinds jaar en dag. Tijdens haar eigen doctoraat nam ze steeds de tijd om constructieve feedback te geven en me blijvend te motiveren. Daarnaast verdient ook mijn moeder een apart plaatsje. Niet alleen fungeerde ze als extra beoordelaar, ze maakte ook de pauzes tijdens het schrijven aan deze masterproef zeer aangenaam door toffe babbels, lekker eten en vooral door haar ongebreideld optimisme. Net als mijn andere huisgenoten was ze een toonbeeld van geduld en begrip. Ook mijn zus Sarah verdient een bedanking voor haar hulp en ondersteuning bij de berekeningen. Tot slot wil ik ook Lieve bedanken die zich ‘Chinees vrijwilliger’ stelde om de derde beoordelaar te zijn en altijd klaar stond om taalproblemen op te lossen.

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding	5
1.1. Mediakritiek.....	5
1.2. Tabloidisering	7
1.2.1. Dromen van vervlogen gouden tijden	7
1.2.2. Een kameleon van definities.....	8
1.2.3. Een diversiteit aan meningen.....	10
1.2.4. Oorzaken van tabloidisering.....	12
1.3. Televisienieuws.....	13
1.3.1. De macht van televisie.....	13
1.3.2. Televisienieuws en tabloidisering	14
1.3.3. Openbare versus commerciële omroep.....	15
1.3.4. De Vlaamse context: de openbare omroep VRT en de commerciële zender VTM... ..	17
1.4. Onderzoeksvragen en hypothesen.....	20
2. Methodologie	23
2.1. Analyse-eenheid.....	23
2.2. Steekproef	24
2.3. Opzet.....	25
2.4. Codeerinstrument	26
3. Resultaten	29
3.1. Descriptieve statistieken	29
3.1.1. Kwantitatieve aspecten.....	29
3.1.2. Kwalitatieve aspecten	30
3.1.3. Descriptieve statistieken: besluit	36
3.2. Differentiatie VRT - VTM.....	38
3.2.1. Kwantitatieve aspecten.....	38
3.2.2. Kwalitatieve aspecten	39
3.2.3. Differentiatie VRT – VTM: besluit.....	47

4. Bespreking en conclusie.....	51
4.1. Doelstellingen	51
4.2. Resultaten.....	52
4.2.1. Convergentie VRT - VTM	52
4.2.2. Differentiatie VRT - VTM	55
4.3. Beperkingen en sterktes van de studie	57
4.4. Toekomstig onderzoek.....	58
4.5. Algemene conclusie	59
Literatuurlijst.....	61
Bijlagen	68
Bijlage 1: registratieformulier	68
Bijlage 2: codeboek	270
Bijlage 3: lijst met tabellen.....	74
Bijlage 4: lijst met grafieken en figuren	75
Bijlage 5: itemlijsten nieuwsuitzendingen.....	76

1. INLEIDING

1.1. Mediakritiek

“Media kunnen uw gezondheid ernstig schaden”, zo luidt de ondertitel van een nieuw boek waarin enkele mediakenners de teloorgang van de Vlaamse kwaliteitsjournalistiek aan de kaak stellen (Sanctorum & Thevissen, 2009). Het boek vormt één van de vele bijdragen aan het huidige mediadebat. Zowel in de VS als in Europa is er bezorgdheid over de kwaliteit van de journalistiek. Er is te weinig aandacht voor complexe verhalen en ernstig nieuws, de professionele normen laten te wensen over, er is sprake van een overdreven sensationisme en een convergentie tussen informatie en ontspanning (Bourdieu, 1998; Brants, 1998; Calabrese, 2000; Hooghe, De Swert & Walgrave, 2005; Hooghe, 2007; Plasser, 2005; Zinzen, 2006). Men spreekt over een vervlakking, een *dumbing down* van het nieuws (Franklin, 1997; Gavin, 2007). Velen gaan daarbij uit van een homogenisering en stellen dat niet de populaire media op zich het probleem vormen, maar wel de kwaliteitsmedia die *down market* gaan en zich aanpassen aan die populaire media (Calabrese, 2000; Van de Looverbosch, 2009). Een term die daarbij steeds terugkeert, is tabloidisering. Daarmee verwijst men naar inhoudelijke en vormelijke verschuivingen in de berichtgeving die overeenkomen met wat traditioneel tot de populaire media behoort. Deze tendens zou een gevaar inhouden voor de democratie doordat mensen onvoldoende geïnformeerd zijn om rationele politieke keuzes te maken (Bourdieu, 1998; De Swert, 2002; Esser, 1999; Zinzen, 2006). Sommige auteurs verwelkomen echter de tabloidiseringstrend omdat het nieuws op die manier een breder publiek bereikt en meer mensen betreft in de vorming van de publieke opinie (Baum & Jamison, 2006; Gans, 2009; Gavin, 2007; Graber, 2003; Kitch, 2009; Klein, 2000; Neveu, 1999; Van Zoonen, 2005).

De meningen over tabloidisering zijn alomtegenwoordig en erg uiteenlopend. De stellingen berusten echter vaak op intuïtie eerder dan op de resultaten van betrouwbaar onderzoek (Hooghe et al., 2005, p.8). De hierboven beschreven evolutie kan slechts begrepen worden op basis van een systematische analyse van de berichtgeving (Plasser, 2005; Van Zoonen, 2005). De vraag bij een dergelijk onderzoek, alsook bij deze studie, is de volgende: ‘Is het evenwicht tussen populaire, dixit getabloidiseerde, berichtgeving en informatieve berichtgeving aan het kantelen naar een voorkeur voor de eerste ten nadele van de tweede vorm?’. Daarbij moet ook de impact op het publiek worden nagegaan (Bek, 2004; Brants, 1998): ‘Ervaart het publiek de evolutie als dusdanig en veroorzaakt de tabloidiseringstrend een toegenomen politiek cynisme?’. Dit onderzoek legt de nadruk op de eerste vraag, vanuit de idee dat eerst de berichtgeving zelf moet worden doorgelicht vooraleer de relatie met andere factoren kan worden onderzocht. Bovendien is het binnen het kader van één enkel onderzoek onmogelijk om beide tegelijk te bestuderen. De klachten over tabloidisering concentreren zich grotendeels op de geschreven pers, maar ook de berichtgeving op televisie wordt niet ontzien (zie o.a.

Franklin, 1997; Hauttekeete, 2005; Hooghe et al., 2005; Hooghe, 2007; Langer, 1998; McNair, 2000; Pew Research Centre, 2004; Zinzen, 2006). Ook het empirisch onderzoek naar tabloidisering is vooral gericht op de geschreven pers. Verschillende studies tonen aan dat kranten en ook nieuwsmagazines steeds meer tabloidkenmerken vertonen, hoewel de resultaten niet altijd eenduidig zijn (De Bens & Raeymaeckers, 2007; De Swert, 2002; Esser, 1999; Hauttekeete, 2005; Klein, 2000). Er is daarentegen nog steeds te weinig systematisch wetenschappelijk onderzoek naar het medium televisie. Televisie in het algemeen, en televisienieuws in het bijzonder, hebben nochtans een zeer groot maatschappelijk belang en spelen een centrale rol in de vorming van de publieke opinie (Hooghe et al., 2005). In deze masterproef wordt de mate van tabloidisering in televisienieuws onderzocht door een vergelijking te maken tussen de openbare omroep VRT en de commerciële omroep VTM op basis van een exploratieve, kwantitatieve inhoudsanalyse. De openbare omroep wordt traditioneel immers beschouwd als de bakermat van de democratie. De centrale doelstelling is publieke dienstverlening in tegenstelling tot winstmaximalisatie. Maar met de komst van private omroepen, zoals VTM, bleek het niet-commerciële karakter bij openbare omroepen moeilijk te handhaven (Depoorter, 2005). Bij de VRT werden kijkcijfers alsmaar belangrijker waardoor er minder differentiatie met VTM zou ontstaan zijn (De Bens & Paulussen, 2005). De beheersovereenkomst tussen de openbare omroep en de overheid speelt daarbij een belangrijke rol. Het feit dat de VRT in concurrentie moet treden met VTM is voor een deel ook gestuurd vanuit beleidsmatige overwegingen (De Bens & Raeymaeckers, 2010; Sinardet, De Swert & Dandoy, 2004). Het huidige exploratieve onderzoek wordt beperkt tot het televisienieuws en meer specifiek tot politieke items binnen dat televisienieuws. Actualiteiten- en duidingsprogramma's worden dus niet in beschouwing genomen. Deze keuze heeft in de eerste plaats vooral te maken met tijdsoverwegingen, maar ook met het feit dat het televisienieuws de plaats bij uitstek is waar verschillende visies op de taken van een openbare omroep duidelijk worden (Sinardet et al., 2004). Bovendien is het journaal een relatief gestandaardiseerde manier van berichtgeving en vormt het voor veel mensen het enige venster op de wereld (Hooghe et al., 2005). Oegema en Kleinneijenhuis (2000, p.43) stellen bovendien dat "television news is the main battlefield of democratic politics". Een analyse ervan kan een eerste indicatie geven van een aantal aspecten waaraan aandacht kan worden besteed bij toekomstig onderzoek naar de berichtgeving op televisie. De keuze voor politieke berichtgeving hangt bovendien samen met het feit dat het politieke nieuws één van de grootste slachtoffers zou zijn van de tabloidiseringstrend met grote gevolgen voor het democratisch proces (Negrine, 1998; Van Zoonen, 2005). Politieke berichtgeving zorgt ervoor dat de bevolking zich een representatief beeld kan vormen van de politieke realiteit (Uce, Schueremans & De Swert, 2006). Een tabloidisering van dergelijk nieuws zou de waakhondfunctie van de media sterk aantasten (Hooghe, 2007). Om deze kwantitatieve inhoudsanalyse te verwezenlijken wordt een meetinstrument opgesteld op basis van bestaande studies naar tabloidisering. Het instrument wordt specifiek aangepast voor dit onderzoek naar televisienieuws.

Vooraleer wordt overgegaan tot het eigenlijke onderzoek, wordt een licht geworpen op de relevante literatuur. In een eerste deel wordt het fenomeen tabloidisering uitgebreid besproken. Het debat over de kwaliteit van de media is niet nieuw, de term tabloidisering is daarentegen vrij recent. Er worden een aantal definities besproken alsook de uiteenlopende meningen en mogelijke oorzaken van de tabloidiseringstrend. In het tweede deel wordt er op het televisienieuws in het bijzonder toegespitst. Er wordt aandacht besteed aan de grote impact van televisie en aan voorgaand onderzoek naar tabloidisering in het televisienieuws. Tot slot wordt de vraag gesteld of er sprake is van een convergentie tussen openbare en private omroepen, specifiek toegespitst op de Vlaamse context.

1.2. Tabloidisering

1.2.1. Dromen van vervlogen gouden tijden

Sensationele verhalen waren er al in de Middeleeuwen, maar de langste traditie van tabloidisering is terug te vinden in de Amerikaanse en Britse media op het einde van de negentiende eeuw (Barnett, 1998; Esser, 1999; Grabe, Zhou & Barnett, 2001). Tabloidisering is zeker niet nieuw. Neveu (1999) stelt zich terecht de vraag of puur rationeel politiek nieuws ooit heeft bestaan behalve in de geschriften van Habermas. “Is wat vandaag wordt gezien niet louter een voortzetting van vroegere ontwikkelingen?” (Franklin, 1997). Ook de kritieken zijn van alle tijden (Depauw & Van den Bulck, 2007; Gavin, 2007). Al in 1947 stelde een onderzoekscommissie, de *Hutchins Commission*, dat de Amerikaanse media een inhoudelijke bias vertoonden naar sensatie en onvoldoende informerend waren om de goede werking van een democratie te garanderen (Jaehnig, 1998). Sinds de jaren '90 is het debat in een stroomversnelling gekomen. Zo woedde in Frankrijk tijdens de presidentsverkiezingen van 1995 een hevige discussie over de verhouding van de openbare en commerciële omroep (Neveu, 1999) en ook in eigen land werd de openbare omroep geregeld onder vuur genomen. Mediakritiek heeft bijna iets ritualistisch: telkens een nieuw medium werd ontwikkeld, ontstond er felle kritiek. Maar vaak wordt er daarbij onnodig gepanikeerd (Franklin, 1997). Critici kijken vol nostalgie terug naar een romantische visie van de vroegere journalistiek, naar een ‘gouden tijdperk’, maar dat is er volgens vele anderen nooit geweest (Calabrese, 2000; Djerf-Pierre, 2000; Gans, 2009; Grabe et al., 2001). Toch betreft het huidige debat niet zomaar een voortzetting van vroeger. De kritiek beperkt zich niet langer tot een specifiek medium, maar is gericht op de volledige mediasector. Bovendien is de shift naar entertainment nog nooit zo opgevallen (Franklin, 1997). Het lijkt een structureel fenomeen te zijn geworden (Blumler & Gurevitch, 1995; Bourdieu, 1998; Brants, 1998; Harrington, 2008). Bij het benoemen van dat fenomeen neemt men te pas en te onpas één term in de mond: tabloidisering.

1.2.2. Een kameleon van definities

Ondanks het veelvuldig gebruik van het begrip, is er geen eenduidige definitie te vinden van tabloidisering (Bird, 2009; Gavin, 2007; Serazio, 2009). Het is geen vaststaand begrip, de betekenis kan verschuiven. Sommige veranderingen die ooit werden bekritiseerd, werden later opnieuw aanvaard omdat ze succesvol waren (Bird, 2009). Het is bovendien geen internationaal uniform proces (Esser, 1999). Tabloids in Duitsland berichten bijvoorbeeld niet over het seksleven van politici, in het Verenigd Koninkrijk gebeurt dat wel (Klein, 2000). Het blijkt gemakkelijker om te definiëren wat tabloidisering niet is, dan om te zeggen wat het wel is (Bird, 2009). Het woord is afgeleid van *tabloid*, een term uit de farmaceutische sector die verwees naar geconcentreerde pillen bedoeld voor massaproductie (Oxford English Dictionary, 2008). Rond 1900 werd het ook in de journalistieke wereld gebruikt om compacte Londense dagbladen te beschrijven. Deze tabloids legden de nadruk op human interest, sensationele thema's en brachten weinig politiek nieuws (De Bens & Raeymaeckers, 2007). Tabloids werden geproduceerd voor de massa en de daaraan gerelateerde populariteit werd meteen beschouwd als een bewijs van trivialisering (Harrington, 2008). Tabloid is dus een specifieke stijl, terwijl tabloidisering slaat op de beweging van de zogenaamde echte journalistiek in de richting van die stijl (Bird, 2009). De term moet gekaderd worden binnen een ruimere maatschappelijke context. Barnett (1998) verwijst in dat opzicht naar een algemene angst over de ernstige achteruitgang van de culturele, educatieve en politieke normen. Esser (1999) maakt het onderscheid tussen tabloidisering op microniveau en macroniveau. In het eerste geval gaat het over een fenomeen dat tot de media beperkt is, namelijk inhoudelijke en vormelijke veranderingen in de berichtgeving. Op macroniveau betreft het een breder sociaal fenomeen. Net zoals Esser (1999) beperkt deze masterproef zich tot tabloidisering op microniveau.

Tabloidisering is dus een proces waarbij tabloidnieuws wordt opgenomen in de kwaliteitsmedia tot op het punt waar het dominant is (Esser, 1999; Winston, 2002). Franklin (1997, p.5) typeert het fenomeen als *newszak* en definieert deze term als volgt: "Newszak is news converted into entertainment. The task of journalism has become merely to deliver and serve up whatever the customer wants; rather like a deep pan pizza." Kalb (1997) vat tabloidisering kort en krachtig samen als "the downgrading of 'hard news' and the upgrading of sex, scandal and infotainment". Geen van beide is een zeer bruikbare definitie voor empirisch onderzoek. De definitie van Sparks (1998, p.7) daarentegen is één van de meest omvattende definities:

"Tabloidization is, first of all, a process in which the amount and prominence of material concerned with public economic and political affairs is reduced within the media. It is, secondly, a process by which the conventions of reporting and debate make immediate individual experience the prime source of evidence and value."

Een aan tabloidisering gerelateerde term is *infotainment* dat door Brants en Neijens (1998, p.152) als volgt wordt omschreven:

“Infotainment (...) incorporates political-informative elements in entertainment programs and entertainment aspects in traditionally informative programs. It is the domain of ‘soft news’ wherein the factual meets the emotional and is ‘sourced’ with dramatic elements of conflict, scandal, and gossip.”

Bek (2004) beschouwt tabloidisering als een ver gevorderde vorm van *infotainment*. Algemeen stelt men bij tabloidisering dus twee zaken vast: 1) een inhoudelijke verschuiving in nieuwsonderwerpen, 2) samen met vormelijke veranderingen. Wat de critici ‘zacht’ nieuws noemen, zoals sport, schandalen en faits divers, zou het zogenaamde harde nieuws, zoals politiek en economie, vervangen hebben (Bird, 2009; Franklin, 1997; Sparks, 1998). Daarnaast ziet men ook een nieuwe presentatiestijl opduiken met een nadruk op personalisering, emotionalisering, conflict, een verhalend karakter en simplificatie (zie voor een overzicht Hauttekeete, 2005, pp.146-149). De inhoudelijke (1) en vormelijke verschuivingen (2) worden achtereenvolgens besproken.

(1) Dat spectaculaire en uitzonderlijke gebeurtenissen meer kans maken om het nieuws te halen, heeft alles te maken met nieuwswaarden (Galtung & Ruge, 1965). Een shift in nieuwswaarden komt er echter op neer dat dergelijke gebeurtenissen overheersen (Hauttekeete, 2005). Bepaalde nieuwsonderwerpen worden verdrukt door andere. De nadruk ligt op ontspanning ten koste van informatie. Er is meer nieuws over showbizz en schandalen in plaats van het meer ernstige, complexe nieuws. Een daling aan politiek nieuws is daarbij de meest gehoorde klacht, maar men heeft het ook over minder economisch en buitenlands nieuws en ook minder onderzoeksjournalistiek. In de plaats daarvan is er meer sport, meer royaltynieuws, meer opinie en meer misdaadnieuws (Brants, 1998; Brants & Neijens, 1998; Barnett, 1998; De Swert, 2002; Esser, 1999; Franklin, 1997; Grabe et al., 2001; Hauttekeete, 2005). Er zou tevens sprake zijn van meer ‘ongewoon nieuws over gewone mensen’ en meer ‘gewoon nieuws over beroemdheden’ alsook meer slachtofferverhalen en nieuws over rampen en ongevallen (Langer, 1998). Een aantal analyses hebben die daling van het zogenaamde ernstige nieuws ook bevestigd (Brants, 1998; Brants & Neijens, 1998; De Bens & Raeymaeckers, 2007; Franklin, 1997; Sinardet et al., 2004; Winston, 2002).

(2) Een triviaal onderwerp op zich is echter niet voldoende en ook niet noodzakelijk om over tabloidisering te spreken (Uce et al., 2006). Bovendien is het onderscheid tussen zogenaamd zacht en hard nieuws niet altijd even gemakkelijk te maken (Harrington, 2008). Ook de manier waarop het nieuws gebracht wordt, speelt een belangrijke rol. Zo komt ernstig nieuws nog wel aan bod, maar neemt het een minder prominente plaats in, hetzij als voorpaginanieuws in een krant, hetzij als openingsitem in het avondjournaal (Barnett, 1998). Er is sprake van minder lange en minder complexe verhalen, meer foto's, een meer toegankelijke en eenvoudige schrijfstijl en meer

visualisering (Bird, 2009; Brants, 1998; Brants & Neijens, 1998; De Swert, 2002; Esser, 1999; Franklin, 1997; Hauttekeete, 2005). Barnett (1998) stelt dat de vormgeving en presentatie van het nieuws populistisch is geworden. Een aantal vormelijke aspecten keren hierbij herhaaldelijk terug. Zo komt er veel kritiek op de personalisering. Het publiek wordt persoonlijk aangesproken om betrokkenheid en herkenbaarheid te bevorderen. Dit weerspiegelt zich in het frequent gebruik van straatinterviews en van politici die worden beoordeeld op hun persoonlijkheid en karakter (Bird, 2009; Dahlgren, 1995; Esser, 1999; Klein, 2000; Uce et al., 2006; Vettehen, Nuijten & Beentjes, 2005; Witte, 2002). Het nadeel is dat door het nieuws dichterbij de mensen te brengen, de rest van de wereld vaak uit het zicht verdwijnt (Hooghe, 2007). Daarnaast vermeldt men ook emotionalisering als centraal kenmerk (Kitch, 2009; Neveu, 1999; Vettehen et al., 2005). Emoties worden tentoongesteld, gevoelens worden openlijk geuit want dat is goed voor de verkoop (Hauttekeete, 2005). Ook negativisme en dramatisering vormen centrale aspecten van tabloidisering (Graber, 1994). Conflictgeladen gebeurtenissen nemen een prominente plaats in (Dahlgren, 1995; Grabe et al., 2001; Negrine, 1998; Vettehen et al., 2005). Barnett en Gaber (2001) spreken van een kunstmatige dramatisering van politiek waar zelfs de kleinste onenigheid wordt verheven tot een ware politieke crisis. Het nieuws wordt op een verhalende manier gebracht. In criminaliteitsverslaggeving is er bijvoorbeeld sprake van een ‘spanningsboog’, verkiezingen worden vergeleken met paardenraces en een politieke discussie is een boksmatch. Men gebruikt symbolen en beeldtaal om het aangenamer en gemakkelijker te maken. Tot slot heeft men het ook over een aantal specifieke productietechnieken zoals geluidseffecten, audiomanipulatie, cameratechnieken (close-up, zoom-in, zoom-out...) om de aandacht van de kijker vast te houden (Graber, 1994; Grabe et al., 2001; Vettehen et al., 2005). Specifiek voor televisienieuws heeft men het ook over een sneller tempo: items worden korter en volgen elkaar sneller op zodat het publiek zich nooit zou vervelen (Dahlgren, 1995).

1.2.3. Diversiteit aan meningen

Naast de veelheid aan definities bestaat er ook een rijkdom aan meningen over het fenomeen, hoewel het hier meestal zeer pessimistische visies betreft (Djerf-Pierre, 2000; McNair, 2000). Franklin (1997) bijvoorbeeld vergelijkt tabloidnieuws met een diepvriespizza. Het is voor hem iets dat snel kan worden geserveerd, maar niet bepaald kwaliteitsvol is. In *The crisis of public communication* vatten Blumler & Gurevitch (1995, p.1) het probleem als volgt samen:

“Thus, confidence in the norms of citizenship is waning. (...) The watchdog role of journalism is often shunted into channels of personalization, dramatization, witch-huntery, soap-operatics and sundry trivialities. (...) The public interest in constructive civic communication has been short-changed.”

Tabloidiseren betekent afbreuk doen aan de publieke functie van de media, namelijk het publiek diepgaand en correct informeren en een controlerende waakhondfunctie uitoefenen ten aanzien van de

politiek (De Swert, 2002). Zonder goedgeïnformeerde burgers verarmt de democratie (Franklin, 1997). Een mogelijke vervlakking heeft dus verregaande implicaties. Vooral de teloorgang van de politieke berichtgeving zou problematisch zijn. Als de forumfunctie van de media wordt vervangen door een ontspanningsfunctie, is dat negatief voor het democratisch systeem (Hooghe et al., 2005, p.22). Vooral bij tabloidkranten en bij de omroepen zou die forumfunctie in het gedrang komen (Franklin, 1997). Negrine (1998) wijst op een recente verwaarlozing van het parlement. Parlementaire debatten lenen zich minder tot eenvoudige, korte berichtgeving, maar dat mag geen reden zijn om er niets over te zeggen, zo stelt Negrine (1998). Bourdieu (1998) heeft het over een daling van het relevante nieuws, dat is die informatie die burgers nodig hebben om hun democratische rechten uit te oefenen. Volgens Sparks (1998) zijn populaire kranten antidemocratisch omdat ze geen ernstige politieke en sociale informatie brengen. Zinzen (2006) stelt dat journalisten die meewerken aan de tabloidisering misschien denken dat ze democratisch bezig zijn, maar dat ze niet beseffen dat ze net hierdoor de democratie ondergraven. Vaak wordt hier verwezen naar het huidige lage vertrouwen van de bevolking in de politiek en het samenvallen daarvan met de trend naar meer tabloidisering (Brants & Neijens, 1998; Capella & Jamieson, 1996 ; Esser, 1999; De Pauw & Van den Bulck, 2007).

Deze overvloed aan mediakritiek heeft een heuse tegenbeweging veroorzaakt die de critici van tabloidisering verwijt vanuit een elitaire visie neer te kijken op populaire cultuur. De media worden volgens hen benaderd vanuit onrealistisch hoge verwachtingen (Bek, 2004; Gans, 2009; Graber, 2003; Zaller, 2003). Deze auteurs wijzen erop dat de democratie blijft functioneren ondanks de tekortkomingen van de media (Graber, 2003). De kwaliteit van het nieuws zou moeten beoordeeld worden op basis van de mate waarin het burgers faciliteert en ondersteunt in het maken van politieke overwogen keuzes. Onderzoek bij personen die niet geïnteresseerd zijn in politiek toont aan dat soft nieuws daar het beste in slaagt (Baum & Jamison, 2006). Tabloidisering maakt het politieke nieuws toegankelijker voor een breed publiek (Gans, 2009; Gavin, 2007; Neveu, 1999; Serazio, 2009; Zaller, 2003). Zo kunnen domesticatie, narrativiteit en personalisering tot meer betrokkenheid en meer begrip leiden (Bird, 2009; Joye & Biltreyst, 2007; Klein, 2000; Langer, 1998). Misdaadnieuws kan ons iets vertellen over de tijden waarin we leven en schandaaljournalistiek kan beschouwd worden als het uitoefenen van de waakhondfunctie (Kitch, 2009; McNair, 2000). Het journaal is bovendien op heel wat punten beter dan vroeger. Het is boeiender, actiever en professioneler gemaakt. Vanuit journalistiek en democratisch oogpunt is er heel wat vooruitgang geboekt (Hooghe et al., 2005). Volgens McNair (2000) zijn er dan ook weinig harde bewijzen voor een *dumbing down* van politieke journalistiek. Gans (2009) kiest expliciet voor de term popularisering, namelijk de aanpassing van een product van de hogere cultuur aan de lagere cultuur. Hij vergelijkt het met een professor die iets in eenvoudige termen uitlegt zodat de hele klas het begrijpt.

Het bovenstaande lijkt op een verheerlijking van tabloidisering, maar is tevens een pleidooi om de maatschappelijke rol van de media niet te beperken tot het rationele discours. Het probleem is dat

velen nog steeds een impliciet onderscheid maken tussen kwaliteitsjournalistiek en meer persoonlijke journalistiek en dat burgerschap enkel met de eerste vorm wordt geassocieerd (Costera Meijer, 2006). Er wordt uitgegaan van impliciete dichotomieën, zoals populair versus kwaliteitsvol en de tegenstelling tussen de noden en de verlangens van het publiek. Maar die eenvoudige tweedeling gaat niet meer op. Men mag immers niet vergeten dat het televisienieuws niet kan bestaan zonder een publiek (Harrington, 2008). Politiek moet met de alledaagse cultuur verbonden blijven, het verlangen naar een zuiver rationeel politiek discours zou niet thuishoren in het huidige politieke klimaat. Het is niet omdat een bepaalde bevolkingsgroep over een ander referentiekader beschikt, dat zij moeten uitgesloten worden van de politieke besluitvorming (Van Zoonen, 2005). Gans (2009) stelt dat de inhoud van het nieuws los staat van de smaak van het publiek en dus dient beoordeeld te worden op accuraatheid en niet op de vorm. Die vorm mag gerust variëren. Er wordt gepleit om de burger zoveel mogelijk te betrekken bij de democratie en dat kan bijvoorbeeld door meer soft nieuws te brengen, of het nieuws in een aantrekkelijke verpakking te steken, zolang er maar niet geraakt wordt aan de kwaliteit en de accuraatheid van het nieuws (De Swert, 2007). Auteurs als Harrington (2008) merken echter ook op dat er wel degelijk sprake is van een druk van de markt en dat die inderdaad heeft geleid tot onder andere minder onderzoeksjournalistiek. Popularisering is niet altijd democratisch. “There needs to be a point at which we recognize a middle ground between the overly pessimistic and over-celebratory accounts of modern news” (Harrington, 2008, p.276).

1.2.4. Oorzaken van tabloidisering

De oorzaken van tabloidisering zijn vooral van structurele, systemische aard (Blumler & Gurevitch, 1995). In het algemeen wijst men op de toegenomen competitie en commercialisering als hoofdoorzaken (Barnett, 1998; Barnett & Gaber, 2001; Bek, 2004; Bird, 2009; Bourdieu, 1998; Brants & Neijens, 1998; De Bens & Raeymaeckers, 2007; De Swert, 2007; Hauttekeete 2005; Klein, 2000; McNair, 2000; Negrine, 1998; Plasser, 2005). Zowel de geschreven als de audiovisuele pers proberen een zo groot mogelijk publiek te behagen. Zo worden bij televisienieuws de kijkcijfers gehanteerd om de kwaliteit van het nieuws te evalueren (De Bens & Raeymaeckers, 2010). Calabrese (2000) noemt dit de dictatuur van de markt over politieke communicatie, de ‘hypercommodificatie’ van het nieuws. Competitie is echter altijd integraal deel geweest van de media en op het eerste zicht is het einde van de 20^e eeuw gewoon een verlenging van het supercompetitieve tijdperk van de jaren ’80. Toch is de competitieve context op een aantal punten veranderd (Barnett & Gaber, 2001).

De strijd voor het publiek - dat over beperkte vrije tijd beschikt -, is in een stroomversnelling gekomen. Dat heeft in de eerste plaats te maken met een dalende krantencirculatie in de westerse democratieën (Barnett & Gaber, 2001; Bird, 2009; Franklin, 1997). Zinzen (2006) vermeldt in dit verband een Amerikaans onderzoek dat aantoonde dat de behoefte aan nieuws en informatie met elke generatie vermindert. Tegelijk kwam er de explosie van omroepen en elektronische media (Barnett &

Gaber, 2001). Zelfs bij de openbare omroepen moest men daardoor voldoende kijkers bereiken om de regeringssubsidies te kunnen legitimeren. Een voorbeeld hiervan is de BBC die in het Verenigd Koninkrijk voor de eerste keer in de geschiedenis van de Britse omroepen winstgevend nieuws moest maken (Barnett & Gaber, 2001; Blumler & Gurevitch, 1995; Franklin, 1997). Er is met andere woorden meer competitie dan vroeger. Daarnaast is er de steeds grotere invloed van adverteerders op de berichtgeving (Barnett, 1998; Barnett & Gaber, 2001). Zeker bij online media die volledig afhankelijk zijn van reclame is dat het geval. De grenzen tussen marketingtaken en journalistiek werk zouden vervagen. Steeds meer mediacompetente PR-specialisten doen hun intrede en voor hen zijn commerciële waarden belangrijker dan professionele normen (Franklin, 1997; Kepplinger, 2002). In deze marktgerichte logica wordt het publiek louter als consument benaderd en het nieuws als een product dat moet verkopen (Barnett & Gaber, 2001; Gavin, 2007). Ook de laksere regulering heeft een grote rol gespeeld. Preventie van fouten werd belangrijker dan het stimuleren van kwaliteit (Barnett, 1998; Barnett & Gaber, 2001; Franklin, 1997). Bij de geschreven pers ligt de nadruk vooral op zelfregulering. Bij televisie wordt verwezen naar de liberaliseringstrend van de jaren '80, die was overgewaaid uit de Verenigde Staten. Die leidde tot heel wat organisatorische en structurele veranderingen waarbij televisie minder werd gestuurd vanuit de idee van *public service broadcasting* (PSB) en meer vanuit commerciële overwegingen (Dahlgren, 1995; De Vroey, 2003; Sinardet et al., 2004). Ook de toegenomen technologische mogelijkheden hebben een invloed gehad (Blumler & Gurevitch, 1995; Costera Meijer, 2006; McNair, 2000; Vettehen et al., 2005). Sommige auteurs zien bijvoorbeeld in televisie een oorzaak van tabloidisering omdat daar de nadruk ligt op beelden, op snel nieuws en minder op analyse en reflectie (Bourdieu, 1998; Neveu, 1999; Riddell, 1998). De marktmechanismen hebben ervoor gezorgd dat alles sneller moet gaan, en de technologie, vooral de digitalisering, heeft dat mogelijk gemaakt (Calabrese, 2000; De Vroey, 2003). Die snelheid zorgt ervoor dat er minder tijd is voor diepgaande en grondige journalistiek (Plasser, 2005). Sneller betekent dus niet altijd informatiever. Tot slot is ook het politieke klimaat van belang (Barnett & Gaber, 2001; Blumler & Gurevitch, 1995; Negrine, 1998; Plasser, 2005). Politieke campagnes focussen nu zelf ook veel meer op de persoonlijkheid van politici in een poging om de kiezers voor zich te winnen (Klein, 2000; Riddell, 1998). Net zoals er een vlottende kiezer is, bestaat de zappende burger en de media en politieke partijen proberen de aandacht van beide zo lang mogelijk vast te houden (Brants & Neijens, 1998).

1.3. Televisienieuws

1.3.1. De macht van televisie

Het meeste onderzoek naar tabloidisering situeert zich binnen de geschreven pers, maar ook bij het televisienieuws worden kenmerken van tabloidisering vastgesteld. Doordat er echter minder aandacht is voor televisienieuws blijft het debat over het kwaliteitsverlies van televisie vaak in het luchtledige

zweven (Hooghe et al., 2005, p.7). Televisienieuws is vandaag voor velen de belangrijkste bron van informatie (Barnett & Gaber, 2001; Bourdieu, 1998; Hooghe et al., 2005; Joye & Biltreyst, 2007; McNair, 2000; McQuail, 2005). Men beschouwt het nieuws als een spiegel van de realiteit, omdat neutraliteit er een centrale waarde in is (Gavin, 2007). Maar er wordt vergeten dat het nieuws vooral een voorstelling is van de werkelijkheid, een actieve reconstructie van de realiteit (Dahlgren, 1995; Langer, 1998). Televisienieuws speelt een belangrijke politieke rol. Door de werkelijkheid in een bepaalde context voor te stellen, voorziet het televisienieuws in referentiekaders om de wereld te begrijpen (Bourdieu, 1998; Kepplinger, 2002; Oegema & Kleinnijenhuis, 2000). Iets wat niet op tv is geweest, heeft bovendien niet plaatsgevonden in de ogen van heel wat mensen. Het nieuws is daarnaast vaak het vlaggenschip van een omroep: het is vooral op basis daarvan dat de kwaliteit van de omroep wordt beoordeeld (Debackere, 1999; De Vroey, 2003; Heinderyckx, 1993). Hooghe et al. (2005) pleiten voor meer wetenschappelijk onderzoek naar het televisienieuws omwille van twee redenen. In de eerste plaats heeft het televisienieuws een enorm bereik, bijna 2 miljoen Vlamingen kijken dagelijks naar het avondjournaal (Cim audimetrie, 2010). Bovendien heeft het een grote impact op de kijker omdat het een zeer toegankelijk medium is en met beelden werkt die op een directe manier bijdragen aan de beeldvorming van de politiek bij het ruime publiek. Zinzen (2006, p.79) stelt dat “televisie de kijkers meer in de onderbuik raakt dan in het hoofd.”

1.3.2. Televisienieuws en tabloidisering

Het is duidelijk dat omwille van de enorme impact op de maatschappij, het televisienieuws kritisch moet bekeken worden. Het is belangrijk om daarbij te vertrekken van een goede meetlat, maar een eenduidige operationalisering van tabloidisering ontbreekt vaak in het onderzoek. Tabloidiseringsschalen afkomstig van de geschreven pers kunnen niet zonder meer bij televisie worden toegepast. Visualisering is immers van nature aanwezig bij televisie (Langer, 1998). Televisie nodigt uit voor dramatisering in beide betekenissen van het woord: het voert een gebeurtenis op als een toneel en daardoor wordt het belang van de gebeurtenis overdreven (Bourdieu, 1998, p.19). Meteen moet het debat rond tabloidisering van het televisienieuws genuanceerd worden want de verwachtingen van objectiviteit en volledigheid zijn vaak veel te hoog. De volledige tekst van een nieuwsuitzending komt ongeveer overeen met één zijde van een krant en televisienieuws is bijgevolg op zich onvoldoende om volledig geïnformeerd te blijven (Hooghe et al., 2005, p.9). Bovendien moet men rekening houden met het feit dat televisie een massamedium is gericht op een massapubliek. Een nieuwsuitzending die kwalitatief uitmuntend is, zou waarschijnlijk door weinigen worden bekeken (Hooghe, 2007).

De vele negatieve kritieken op het televisienieuws worden niet altijd ondersteund door empirisch onderzoek. Een vergelijking van nieuwsuitzendingen in Groot-Brittannië tussen 1975 en 2001 toonde aan dat er enkele neigingen waren naar tabloidisering, maar de kern van de presentatie bleef

behouden. Er werd geen uniforme trend naar tabloidisering vastgesteld. Er was een daling van het buitenlands nieuws en het politiek nieuws en een stijging van misdaad en human interest. Die evolutie moet volgens de onderzoekers in de context van een veranderde agenda van de kwaliteitsmedia gezien worden en niet zozeer als een bewijs van tabloidisering (Winston, 2002). Ook ander onderzoek kon geen lineaire trend van harde en ernstige berichtgeving naar een meer lichte vorm van journalistiek vaststellen (Djerf-Pierre, 2000; Vettehen et al., 2005). Er is wel meer entertainment in informatieve programma's, maar het verschil tussen informatieve en ontspanningsgerichte programma's is nog altijd duidelijk (Brants, 1998; Brants & Neijens, 1998). Een nieuwe commerciële zender opent vaker met human interest-verhalen in vergelijking met de reeds bestaande openbare en private omroepen (Vettehen et al., 2005).

Ook het onderzoek van enkele Vlaamse onderzoekers toont aan dat het met de kwaliteit van ons televisienieuws niet zo slecht gesteld is als critici beweren (Hooghe, 2007). De auteurs bepalen dit op vlak van inhoudelijke criteria. Ze gaan a priori uit van Gans' standpunt (cfr. Gans, 2009) dat de vorm van het nieuws mee evolueert met de smaak van het publiek. De rol van de media verandert echter niet, daarom wordt de kwaliteit gemeten op basis van accuraatheid, waarheidsgetrouwheid, relevantie en objectiviteit. Zowel de VRT als VTM doen het op dat vlak goed, op de criminaliteitsberichtgeving na. Vooral bij VTM komt de uitzendtijd die aan misdaadnieuws wordt besteed, niet overeen met de realiteit inzake criminaliteit (Walgrave & Uce, 2007). Er was wel sprake van meer soft nieuws, maar de nieuwsbulletins waren tegelijk langer geworden, dus er werd geen relatieve daling van hard nieuws vastgesteld. Soms werd wel een trage erosie gerapporteerd van de aandacht die wordt gegeven aan hard nieuws met meer gebruik van personalisering daarbij (Gavin, 2007). Maar de lijn tussen traditioneel en sensationeel nieuws zou toch nog duidelijk kunnen getrokken worden (Grabe et al., 2001).

1.3.3. Openbare versus commerciële omroep

De jaren tachtig betekenden voor de meeste West-Europese televisieomroepen een ernstige herstructurering. Tot die tijd genoten de meeste nationale openbare omroepen een monopolie. Traditioneel staan bij die omroepen de PSB-waarden centraal, zoals omschreven door John Reith, grondlegger van de BBC. Het gaat om een publieke dienstverlening, de belangrijkste waarden zijn universaliteit, diversiteit, onpartijdigheid en evenwichtigheid. Een belangrijk kenmerk is het niet-commerciële karakter van openbare omroepen, de doelstellingen zijn vooral van politieke en culturele aard (De Bens & Malussen, 2005; Depoorter, 2005; Desmet, 2006; McQuail, 2005). Maar in de context van de liberalisering golf werden die openbare omroepmonopolies doorbroken (McQuail, 2005; Sinardet et al., 2004; Witte, 2002). Het niet-commerciële karakter, eigen aan het traditionele PSB-ethos, bleek moeilijk te handhaven toen er zich naast de openbare omroepen ook private zenders op de omroepmarkt begaven. Bij die commerciële media wilde men, door het belang van kijkcijfers

en publieksvoorkeuren, vooral entertainen (Blumler & Gurevitch, 1995). Er was geen directe competitie, maar wel een indirecte concurrentie omdat ook de openbare omroep een voldoende groot publiek moest bereiken om de staatsfinanciering te kunnen legitimeren (Gavin, 2007). Voorstanders van de liberalisering wezen op de grotere diversiteit die ermee zou gepaard gaan. Tegenstanders wezen op de negatieve gevolgen, vooral voor de politieke journalistiek (Holtz-Bacha & Norris, 2001). In ieder geval werden de openbare omroepen verplicht de marktprincipes te combineren met de traditionele principes van publieke dienstverlening. Het gevolg was volgens Brants en Neijens (1998, p.150) “a shift from programs in the public interest to programs the public was interested in”. Veel openbare omroepen opteerden bovendien voor een co-existentiemodel, twee netten waartussen de publieke opdracht kon gespreid worden. Het eerste net diende als rechtstreekse concurrent met de commerciële omroep, het tweede bleef trouw aan de PSB-ethos (Witte, 2002). In eigen land werd het toenmalige TV1 het verbredend net, terwijl Canvas daarentegen tot op de dag van vandaag zorgt voor de verdieping (Debackere, 1999; Depoorter, 2005).

Onderzoek waarbij de vergelijking wordt gemaakt tussen het televisienieuws op de openbare omroep en de commerciële omroep toont echter vaker wel dan niet verschillen aan. Infotainment wordt normaliter meer verwacht bij private dan bij openbare omroepen (Brants, 1998; Harrington, 2008; Holtz-Bacha & Norris, 2001). Dergelijke analyses zijn interessant omdat het nieuws de plaats bij uitstek is waar de visie op de taken van de openbare omroep duidelijk wordt (Sinardet et al., 2004). Dat er inderdaad een verschil is tussen beide soorten omroepen werd in internationaal onderzoek aangetoond. Een vergelijking van Gabor en Barnett (Geciteerd in: Franklin, 1997, p.254) tussen het televisienieuws van de commerciële omroepen enerzijds en het BBC-nieuws anderzijds toonde bijvoorbeeld aan dat de commerciële omroepen meer toegeven aan de commerciële druk. Bij alle omroepen in het Verenigd Koninkrijk was er een daling van de economische berichtgeving, maar bij de BBC duurden de economische nieuwsitems wel langer (Gavin, 2007). Onderzoek in Turkije toonde aan dat commerciële zenders weinig aandacht schenken aan politiek, economisch en buitenlands nieuws, en veel aan human interest en schandalen; publieke omroepen focussen daarentegen vooral op parlementaire actoren (Bek, 2004). Tijdens de presidentsverkiezingen in Frankrijk in 1995 lag bij de openbare omroep ‘France 2’ de nadruk op politiek nieuws. Op de private omroep probeerde men een zo groot mogelijk publiek te bereiken met zo weinig mogelijk politiek nieuws. Er werden daarentegen speciale campagneprogramma’s gebracht waar de nadruk lag op ‘*horse race politics*’, de verkiezingsdebatten werden met andere woorden als een wedren voorgesteld (Neveu, 1999). In Australië bleek uit het onderzoek van Langer (1998) dat commerciële omroepen twee keer zoveel tabloidnieuws brengen in vergelijking met openbare omroepen. Het onderscheid tussen beide valt vooral op wat betreft de stijl en de productietechnieken (Brants & Neijens, 1998). Zo is er bij de Turkse commerciële omroep een duidelijke voorkeur voor de private sfeer en tevens een hoge mate van emotionalisering en personalisering (Bek, 2004).

Critici beweren echter dat de verschillen alsmaar kleiner worden en dat er sprake is van een convergentie tussen beide soorten zenders. Het empirisch bewijs daarvoor is niet eenduidig. In Nederland waren de resultaten voor meer sensationisme op de openbare omroep gemengd; er was een stijging op vier indicatoren van sensationisme, maar een daling op drie andere indicatoren over een periode van zes jaar (Vettehen et al., 2005). Sinds de komst van de commerciële omroep was er wel meer human interest en sensatie in het televisienieuws, maar opnieuw waren die resultaten ambigu (Brants, 1998). Ook Zweeds onderzoek toont aan dat er geen lineaire trend is naar meer popularisering bij de openbare omroep ten opzichte van de private zenders (Djerf-Pierre, 2000). De onderzoekers stelden vast dat er in de jaren '50, toen er nog geen sprake was van liberalisering van de omroepen, al een zekere mate van sensationisme aanwezig was in de nieuwsprogramma's van de openbare omroep. De reden daarvoor zou geen winstmaximalisering zijn geweest, maar een oprechte zorg voor de wensen van het publiek (Djerf-Pierre, 2000). In de meeste landen heeft commerciële televisie niet geleid tot een marginalisering van het politieke nieuws (Heinderyckx, 1993). Misschien is er wel een kleine trend tot popularisering, maar er is weinig bewijs dat politici en politiek meer gepersonaliseerd en sensationeler worden gebracht dan vroeger. Bovendien lijkt het erop dat de private omroepen de publieke zijn gevolgd in plaats van omgekeerd. Politiek nieuws is nog altijd een belangrijk onderdeel van de nieuwsprogramma's. De openbare omroep zet ook nog steeds de standaard voor wat geldt als goede journalistiek. Wel wordt er soms een compromis gemaakt tussen productietechnieken die aantrekkelijk zijn voor een breder publiek en een inhoudelijke nieuwsagenda die voldoet aan hoge journalistieke normen (Franklin, 1997). Zo heeft de openbare omroep de presentatiestijl wat aangepast. Bij de BBC is er bijvoorbeeld een duopresentatie waardoor het nieuws meer als een show wordt ervaren. Maar volgens Gavin (2007) worden sommige van de beste PSB-tradities nog altijd in ere gehouden. Er moet daarbij wel worden opgelet met generalisaties. Bek (2004) wijst er bijvoorbeeld op dat de openbare omroep in Turkije inderdaad meer politiek nieuws brengt dan de private, maar dat dit niet noodzakelijk positief is voor de publieke sfeer. De Turkse openbare omroep brengt immers weinig duiding en focust enkel op de regering. En de comparatieve analyse van 17 nieuwsprogramma's in acht Europese landen van Heinderyckx (1993) toonde aan dat elke omroep een unieke manier heeft van nieuws maken. Daarom wordt hierna specifiek toegespitst op de Vlaamse context.

1.3.4. De Vlaamse context: de openbare omroep VRT en de commerciële zender VTM

Ook in Vlaanderen werd het openbare omroepmonopolie in de jaren tachtig doorbroken. Tot 1989 was er enkel sprake van de VRT, toen nog de BRTN. Die werd opgericht in 1953 en wordt tot vandaag gefinancierd door de staat. Het contract tussen de regering en de omroepmaatschappij is de beheersovereenkomst. Maar net als in de meeste West-Europese landen kwam er ook een private zender op de Vlaamse markt, namelijk VTM. Dat is een commerciële omroep die volledig van reclamegelden afhankelijk is en dus op zoek gaat naar een zo breed mogelijk publiek. Samen vormen

zij vandaag de twee grote spelers wat betreft het televisienieuws. Door de indirecte competitie met VTM gingen de kijkcijfers van de openbare omroep achteruit. Er was dringend nood aan veranderingen. BRTN werd VRT en sloot in 1995 de eerste beheersovereenkomst af met de Vlaamse overheid. De performantiemaatstaven die in dat eerste contract werden vermeld, bevatten voor de eerste keer criteria met betrekking tot de kijkcijfers. In de laatste beheersovereenkomst van 2007-2011 is dat nog steeds het geval. De eerste strategische doelstelling van de openbare omroep wordt als volgt omschreven: “VRT zal met de totaliteit van zijn journaals en informatiemagazines op zijn televisiekanalen gemiddeld per dag 60% van de VRT-televisiekijkers bereiken (Vlaamse Gemeenschap, 2006).” Het belang dat aan kijkcijfers wordt gehecht bij de openbare omroep, komt ook tot uiting in artikel 6 §2 van het Vlaams omroepdecreet (2005)¹: “Als openbare omroep heeft de VRT de opdracht een zo groot mogelijk aantal mediagebruikers te bereiken met een diversiteit aan hoogkwalitatieve programma’s die de belangstelling van de mediagebruikers wekken en eraan voldoen.” Het gaat daarbij dus om een functionele kwaliteit, dat wil zeggen de mate waarin men slaagt om een voldoende groot publiek te bereiken. Sindsdien is het almaar beter gegaan met de openbare omroep in Vlaanderen (Sinardet et al., 2004). Maar de Vlaamse openbare omroep is meteen ook de enige in Europa die in zijn performantiemaatstaven zo sterk de nadruk legt op het publiek. Verschillende onderzoekers erkennen de rol die de overheid speelt in de vervlakking van het televisienieuws door vooral te focussen op kwantitatieve in plaats van kwalitatieve performantiemaatstaven (De Bens & Paulussen, 2005; De Bens & Raeymaeckers, 2010; De Vroey, 2003). De VRT staat onder druk omdat de beheersovereenkomst prestaties aan financiering koppelt (De Bens & Raeymaeckers, 2010).

Intussen kwam er veel kritiek op de afgenomen differentiatie tussen beide omroepen. Zo zou het verschil tussen de VRT en VTM veel kleiner zijn dan het verschil tussen de openbare en commerciële omroep aan de andere kant van de Belgische taalgrens. Dat zou te maken hebben met het feit dat de Waalse openbare omroep RTBF nog steeds een groot belang hecht aan de traditionele PSB-waarden. Bij de Vlaamse openbare omroep zou er daarentegen sprake zijn van een meer hedendaagse marktgerichte invulling (Sinardet et al., 2004). Gevolg is dat de legitimiteit van de openbare omroep in Vlaanderen, net als in andere West-Europese landen, almaar vaker in vraag wordt gesteld. Vooral de private omroepen klagen over de oneerlijke concurrentie omdat reclame nu ook deels wordt toegelaten op de publieke zenders naast de staatsfinanciering die ze al ontvangen. Bovendien zou ook de VRT meer de commerciële logica volgen en zo een rechtstreekse concurrent vormen voor VTM (De Bens & Paulussen, 2005). Empirisch onderzoek naar informatie op televisie is beperkt in Vlaanderen, wat vooral heeft te maken met praktische bezwaren (Sinardet et al., 2004). Het weinige onderzoek dat er is, toont aan dat de zenders naar elkaar toegroeien, maar dat er toch nog steeds

---

¹ Decreten betreffende de radio-omroepen en de televisie, art.6 §2, 4 maart 2005.

verschillen zijn (De Bens & Paulussen, 2005; Hooghe et al., 2005, Sinardet et al., 2004). Een vergelijking in de beginjaren van de commerciële omroep in Vlaanderen toonde aan dat beide omroepen verschillende accenten leggen (Huyghe, 1992). Zo besteedde VTM meer aandacht aan faits divers, regionale onderwerpen en spectaculaire thema's. De toenmalige BRTN legde vooral de nadruk op klassieke thema's, zoals politiek en buitenlands nieuws. Een vergelijkende analyse enkele jaren later kwam tot gelijkaardige conclusies. De openbare omroep heeft zich wat aangepast aan VTM, maar er bleven belangrijke verschillen. Wat de inhoud betreft, lag de nadruk bij VTM op human interest, bij de toenmalige BRTN op politiek. De hoeveelheid buitenlands nieuws was groter bij de openbare omroep, maar het verschil was veel kleiner geworden sinds de start van VTM (Verstraete, 1998). De komst van VTM zou de openbare omroep hebben doen inzien dat nieuws ook aantrekkelijk mag zijn (De Vroey, 2003). Ander onderzoek toont aan dat in de loop van de jaren de grootste veranderingen zich bij de commerciële omroep hebben voorgedaan. De VRT heeft sinds de komst van VTM de grondvorm van het nieuws nauwelijks gewijzigd. De VRT besteedt nog altijd meer aandacht aan politiek, economie en buitenlands nieuws, terwijl VTM rampen, ongevallen, misdaad en faits divers benadrukt (Debackere, 1999).

Een longitudinale vergelijking van de thema's in de vier Belgische televisiejournals toonde aan dat de Vlaamse openbare omroep veel meer de kant van de commerciële omroep kiest dan de Waalse openbare omroep. Zowel vormelijk als thematisch was er sprake van een zekere convergentie tussen het televisienieuws op VRT en VTM (Sinardet et al., 2004). Maar de differentiatie tussen beide zenders werd na de vernieuwingsoperaties in 2004 opnieuw groter. Vooral VTM zou inspanningen gedaan hebben om zich beter te onderscheiden van de VRT (Uce et al., 2006). De onderzoekers stelden dat de openbare omroep de vernieuwingen bij VTM vaak volgt, maar telkens in mindere mate. Een ander recent onderzoek is het werk van Hooghe en collega's in 2007. Zij vergeleken in een longitudinale studie beide nieuwsuitzendingen op een ruime reeks kwaliteitsindicatoren. Ze concluderen dat beide even accuraat en onpartijdig zijn (Walgrave & De Swert, 2007). Zowel de VRT als VTM beschikken over grote redacties met goed opgeleide werknemers (De Clercq & Paulussen, 2007). Dus verschillen zouden eerder te wijten moeten zijn aan redactionele keuzes. En die verschillen blijken er wel degelijk te zijn. VTM is gevoeliger voor mediahypes. Er is bij de private omroep sprake van minder thematische diversiteit en meer sensatiezucht. Het gevolg is dat vooral sociale en economische thema's minder aan bod komen (Walgrave & De Swert, 2007). VTM brengt inderdaad meer licht en sensationeel nieuws, terwijl de VRT ook hard en institutioneel nieuws brengt. Na de restyling in 2004 is bij beide zenders de hoeveelheid hard nieuws afgenomen, maar de trend naar tabloidisering blijft groter bij VTM (De Swert, 2007). Zo vond VTM dat het nieuws te zwaar was geworden en werd dus een inspanning gedaan om het draaglijker te maken (Uce et al., 2006). Beide zenders spreken wel nog steeds een ander publiek aan. Onderzoek toont aan dat het VTM-publiek sensationeel nieuws belooft. Het publiek bij de VRT zet daarentegen aan tot een *up market*-trend en

verwacht degelijk en veel politiek en buitenlands nieuws met de nadruk op informatie (Walgrave, De Swert & Uce, 2007). In het algemeen kan besloten worden dat beide zenders enigszins naar elkaar toegroeien, maar dat er nog steeds andere accenten worden gelegd, vooral wat betreft de inhoud (Huyghe, 1992). Dat de VRT VTM kopieert, zou niet correct zijn omdat beide zenders zich laten inspireren door het Amerikaanse commercieel nieuwsmodel (Zinzen, 2006).

1.4. Onderzoeksvragen en hypothesen

Veel van de bovenstaande onderzoeken hebben betrekking op de nieuwsuitzendingen in het algemeen en focussen meestal op thematische evoluties. Het doel van dit exploratief onderzoek is om de mate van tabloidisering na te gaan in het politieke nieuws op televisie. De onderzoeksvraag is de volgende: In welke mate is er een differentiatie tussen de politieke berichtgeving op de openbare omroep VRT en de commerciële omroep VTM? De volgende hypothesen worden vooropgesteld:

Hypothese 1:

Er is een differentiatie in de politieke berichtgeving tussen de openbare omroep VRT en de commerciële omroep VTM inzake de *tijd* die aan dergelijk nieuws wordt besteedt. Er zou vanuit de publieke opdracht van de VRT kunnen verondersteld worden dat zij meer belang hechten aan politieke berichtgeving dan de private omroep VTM en bijgevolg beter scoren op een reeks kwantitatieve maten die iets zeggen over de prominentie van de politieke berichtgeving. De volgende deelhypothesen worden onderzocht:

1.1. Er is een differentiatie tussen de positie van de politieke items in de nieuwsrij. Er wordt verwacht dat politieke items bij de VRT vaker het openingsitem zijn in vergelijking met politieke items bij VTM. De presentatieorde van een televisiebulletin is een goede indicator van de belangrijkheid van de items (Depoorter, 2005).

1.2. Politieke items op de VRT worden vaker als hoofdpunt aangekondigd dan bij VTM. Wanneer een item als hoofdpunt wordt aangekondigd, duidt dat op het belang dat de nieuwsredactie eraan hecht. Het doel van de aankondiging van een item is vooral om de aandacht van de kijker vast te houden tot het einde. Hoofdpunten werken tevens als summier samenvatting van het nieuws (Heinderyckx, 1993).

1.3. Er is een verschil in de lengte van de politieke items op beide omroepen. De duur van het item wordt verondersteld gerelateerd te zijn aan de ernst ervan: hoe korter een item, hoe minder ernstig (Winston, 2002). Omdat een televisiejournaal wezenlijk wordt bepaald door de tijdsdimensie, reflecteert de duur een essentiële keuze van de nieuwsredactie bij de samenstelling van de nieuwsuitzending. De duur van een item kan bijgevolg beschouwd worden als een operationalisering van het journalistieke belang dat aan een bericht wordt gehecht (Desmet, 2006; Eldridge, 1995).

Omwille van de publieke opdracht van de openbare omroep wordt er verwacht dat de politieke items in het avondnieuws van de VRT langer duren dan bij VTM.

Hypothese 2:

Er is een verschil in de *kwaliteit* van de politieke berichtgeving op de openbare omroep VRT en de commerciële omroep VTM. Opnieuw worden hierbij verschillende deelhypothesen vooropgesteld:

2.1. Er is een differentiatie inzake frequentie van achtergrond en duiding in de politieke items.

Wanneer een item enkel nieuws brengt, dan ligt de nadruk op het wat, waar en wie van een gebeurtenis. Wanneer echter ook ruimte wordt gegeven aan duiding, dan wordt ook de achtergrond van een gebeurtenis geschetst. Er wordt met andere woorden ingegaan op mogelijke oorzaken, gevolgen en het verloop van een politieke gebeurtenis (zie bijvoorbeeld ook Graber, 1994). Er wordt op dit vlak overigens een onderscheid gemaakt tussen mengitems waar de nadruk ligt op duiding tegenover mengitems waar vooral nieuws aan bod komt. Er wordt verondersteld dat duiding frequenter voorkomt bij de openbare omroep omdat er, net zoals bij de meeste openbare omroepen in Europa, voor de VRT een duidelijke educatieve rol is weggelegd ten aanzien van het publiek. Het vormt deel van de traditionele Reithiaanse opvatting van de openbare omroep waarin een evenwicht wordt gezocht tussen ontspanning, informatie en educatie (Desmet, 2006).

2.2. Er is een differentiatie wat betreft het kader waarbinnen de politieke items worden gebracht.

Er wordt in deze masterproef aandacht besteed aan de wijze waarop de media een bepaalde gebeurtenis duiden. Er wordt verwacht dat de VRT vooral aandacht besteed aan de beleidsaspecten en de politieke bevoegdheden. De private omroep VTM zou daarentegen de politieke berichtgeving op een meer komische manier kaderen met het doel te entertainen eerder dan te informeren. Er wordt tevens verondersteld dat VTM politieke besluitvorming in termen van conflict en politieke oorlog brengt of de nadruk legt op de menselijke kant van de politiek en de gevolgen voor de gewone burger.

2.3. Er is een differentiatie wat betreft het onderwerp van de politieke berichtgeving.

Er wordt verwacht dat de VRT, in vergelijking met VTM, meer puur politiek nieuws brengt in de zin van nieuws over verkiezingen, beslissingprocedures en dergelijke meer.

2.4. Er is een verschil in het geografische en politieke niveau van de politieke berichtgeving op beide zenders.

In het kader van deze masterproef en gezien de veronderstellingen rond tabloidisering (cfr. supra) wordt er een nauwere nieuwsagenda verwacht bij de private omroep en dus meer lokale en regionale nieuwsitems.

2.5. Er is tot slot een differentiatie tussen de VRT en VTM op het niveau van de actoren of de hoofdrolspelers in de politieke berichtgeving van het avondjournaal.

Een politiek item is niet louter opgebouwd rond politieke actoren, ook experts, sociale organisaties, justitie, politie, het

middenveld en burgers kunnen aan bod komen. Een manier om eenzijdigheid in het nieuws tegen te gaan, is de politieke actoren te contextualiseren door niet-politieke actoren (De Swert & Hooghe, 2007). In het kader van deze masterproef wordt verwacht dat VTM meer burgers aan bod laat komen. De VRT daarentegen zou vooral aandacht hebben voor politieke actoren, zowel institutioneel (bv. de Vlaamse regering) als individueel (bv. een Vlaams parlementslid). Tot slot speelt ook de manier waarop de actor aan het woord komt een rol. De ruimte die een politieke actor krijgt, kan een indicator zijn voor het belang dat wordt gehecht aan de politieke boodschap. Een politieke actor die zelf de kans krijgt om zijn/haar boodschap over te brengen, heeft meer kans om de kiezer te overtuigen. Wanneer een journalist in naam van de politieke actor de boodschap overbrengt, wijst dat op een lage autoriteit (Brants, 1998).

2. METHODE

Deze masterproef betreft een exploratief onderzoek dat bedoeld is om informatie te verzamelen over de differentiatie tussen de politieke berichtgeving op twee Vlaamse zenders: VRT en VTM. Daartoe werd op basis van bestaand onderzoek een meetinstrument ontwikkeld dat in deze masterproef specifiek voor de politieke berichtgeving in het televisienieuws werd aangepast. Omdat tabloidisering een proces betreft, dient het idealiter binnen een longitudinaal onderzoeksdesign onderzocht te worden. In de context van een masterproef is dat wegens tijdsgebrek echter niet mogelijk. De resultaten van het onderzoek betreffen bijgevolg een momentopname. Voor dit onderzoek werd een kwantitatieve inhoudsanalyse toegepast. Er werd een vergelijking gemaakt van de politieke items in het avondjournaal op beide omroepen. De graad van tabloidisering van het politieke nieuws op televisie werd onderzocht in functie van de centrale actoren in de nieuwsitems en de manier waarop zij aan bod komen, de prominentie van de politieke berichtgeving alsook de verschillende soorten politiek nieuws.

2.1. Analyse-eenheid

De eenheid van de dataverzameling, namelijk die eenheid waarop een variabele wordt gemeten, betrof in deze masterproef elk afzonderlijk politiek nieuwsitem. Een nieuwsitem werd gedefinieerd als elke mededeling in een nieuwsuitzending die zich qua invalshoek, plaats en actoren van een vorig of volgend item onderscheidde (zie o.a. Debackere, 1999; Negrine, 1998; Uce et al., 2006). Een item over de procedure die wordt doorlopen bij de benoeming van een Europese president, dat gevolgd werd door een item over de Britse pers die de spot drijft met de Belgische kandidaat voor die functie, werd gecodeerd als een afzonderlijk item. Het ging hier weliswaar om een gerelateerd nieuwsonderwerp, maar de invalshoek en de actoren verschilden. De focus van het onderzoek lag op de politieke berichtgeving, in tegenstelling tot de volledige nieuwsuitzending. Er bestaat echter discussie over wat politieke berichtgeving inhoudt. De operationalisering ervan verschilt in het onderzoeksveld. Klein (2000, p.182) kiest voor een conservatieve definitie van politiek nieuws: “alles wat te maken heeft met gebeurtenissen, problemen binnen de sfeer van openbare ambtenaren die vooral te maken hebben met gemeenschap, staat, en wetgevende of uitvoerende macht.” Desmet (2005, p.110) vertrekt van een gelijkaardige omschrijving: “(het) politiek thema omvat alle items die in essentie verslag uitbrengen over handelingen, relaties en beslissingen van regeringen op nationaal, internationaal en supranationaal vlak.” Debackere (1999) opteert voor een ruime definitie en heeft het over alles wat met staatsbeleid, politieke partijen, relaties tussen verschillende staten en internationale politieke organisaties te maken heeft. Ook in deze masterproef werd bewust voor een zeer ruime definitie van politieke berichtgeving gekozen. Wanneer één van de actoren een politieke actor was, hetzij een politicus, hetzij een politieke partij, hetzij een politieke instelling, dan werd dat als een

politiek item beschouwd. Een actor is iemand die zelf aan het woord komt, wordt geciteerd of wordt vermeld. Een politicus die louter in beeld komt, zonder dat daar melding van wordt gemaakt, geldt niet als actor. Er werd gekozen voor deze ruime definitie omdat een te enge omschrijving van politiek nieuws waarschijnlijk slechts in beperkte mate interessante informatie zou opleveren. Het was net de bedoeling items waarin politieke actoren in een belangrijke hoedanigheid aan bod komen, te plaatsten tegenover items waarin ze slechts een bijkomstige rol spelen.

2.2. Steekproef

De steekproef bestond uit 165 politieke nieuwsitems gespreid over 28 nieuwsuitzendingen. Per omroep werden 14 nieuwsuitzendingen geselecteerd tussen 26 oktober 2009 en 7 februari 2010. De keuze voor de VRT en VTM als zenders was voor de hand liggend, het zijn immers de enige twee nationale zenders met een volwaardige nieuwsuitzending. Bovendien kon op die manier, zoals eerder aangegeven, de berichtgeving op de openbare omroep vergeleken worden met die van een private zender. Net als in het meeste onderzoek naar tabloidisering, werd gekozen voor het avondjournaal. Dit wordt door velen als het belangrijkste journaal beschouwd (Vettehen et al., 2005). Het avondjournaal bereikt het grootste publiek ten opzichte van de andere nieuwsuitzendingen en wordt bovendien uitgezonden in primetime, de zendtijd met de hoogste kijkdichtheid. Het wordt door de meeste omroepen ook beschouwd als het vlaggenschip, het paradepaardje op basis waarvan de kwaliteit van de zender wordt beoordeeld (Gavin, 2007). Het vormt een belangrijk deel van de strategie van een zender om de kijker voor zich te winnen en dan te houden voor de rest van de avond. In het 7 uur-journaal van de VRT werden 92 politieke items geselecteerd (55.8%), bij VTM bedroeg dat aantal 73 (44.2%). Er dient opgemerkt te worden dat het om een relatief kleine steekproef ging, wat het risico verhoogde dat de resultaten beïnvloed werden door toevallige gebeurtenissen. De keuze voor slechts 14 nieuwsdagen heeft te maken met tijdsoverwegingen en met het feit dat de studie een exploratief onderzoek betrof. In deze masterproef werd wel een systematische steekproeftrekking gehanteerd. De nieuwsuitzendingen werden zodanig gekozen dat er twee samengestelde, kunstmatige weken werden bekomen. De maandag van de eerste week werd geselecteerd, vervolgens de dinsdag van de tweede week, de woensdag van de derde week, de donderdag van de vierde week, de vrijdag van de vijfde week, de zaterdag in week zes en de zondag van week zeven. Wanneer één volledige week was bekomen, begon de dataselectie opnieuw vanaf week negen. Dit garandeerde een gelijke verdeling van de verschillende weekdays binnen de onderzoeksperiode en een gelijk aantal van elke dag (Vettehen et al., 2005). Bovendien werd de analyse op die manier niet gedomineerd door één bepaald onderwerp of door een bepaald type verslaggeving (Depoorter, 2005). Er dient hierbij wel opgemerkt te worden dat het nieuws in deze periode een politieke uitschieter kende, vooral in de eerste onderzoeksweek. In die week vond de benoeming plaats van de eerste president van Europa. De Belgische premier, Herman Van Rompuy, was topfavoriet voor die functie. Dit betekent dat het aandeel politiek nieuws in de dataset waarschijnlijk iets hoger lag dan in een 'normale' week. En

typisch kenmerk van het nieuws is echter dat er geen zogenaamde gewone dagen bestaan (Hooghe, 2007). De analyse leverde voldoende informatie op om uitspraken te doen over het onderscheidende karakter van de politieke berichtgeving van het hoofdjournaal van de VRT ten opzichte van het 7 uur-nieuws op VTM.

2.3. Opzet

Elke nieuwsuitzending werd integraal bekeken. Per journaal werd een itemlijst opgesteld met daarbij een selectie van de politieke items op basis van de eerder vermelde criteria. Op deze manier werden 165 politieke nieuwsitems geselecteerd in de avondjournaals van beide omroepen. Politieke communicatie kan volgens Klein (2000) op twee manieren worden geëvalueerd. Kwantitatief kan men kijken naar het aantal politieke nieuwsitems in elke nieuwsuitzending en die vergelijken met het totaal aantal items. Anderzijds kan men ook focussen op de politieke verslaggeving zelf, zoals in deze masterproef is gebeurd. Klein (2000) plaatst daarin het politieke nieuws, net als in het onderzoek van Brants (1998), op een continuüm met twee polen: een tabloidpool enerzijds, waar er meer entertainment en persoonlijke elementen in het item aan bod komen, en een zogenaamde ernstige pool anderzijds, waar de nadruk ligt op harde berichtgeving die focust op beleid en feiten. Het eerste type onderzoek, het louter tellen van politieke items, werd al eerder gedaan en is op zich weinig betekenisvol. Bovendien zou de louter kwantitatieve aanwezigheid van politici in het nieuws het succes in de verkiezingen niet goed voorspellen (Oegema & Kleinneijenhuis, 1998). Het is vooral de manier waarop de politieke berichtgeving gebeurt, die een grote rol speelt in hoe het publiek dat nieuws percipieert. Daarnaast kan het louter focussen op het aantal items over een bepaald onderwerp een misleidend beeld geven. Dat bleek ook uit het onderzoek van Gavin (2007), waar de hoeveelheid economisch nieuws zowel bij de openbare als bij de commerciële omroep was afgenomen, maar de duur van de economische items wel langer was geworden bij de openbare omroep. In deze masterproef werd bijgevolg gekozen voor het tweede type onderzoek.

Er werd, net zoals bij het meeste onderzoek naar tabloidisering, gekozen om met een kwantitatieve inhoudsanalyse te werken (zie McQuail, 2005). De nadruk lag immers op de inhoud van de politieke berichtgeving en de manier waarop het wordt gebracht. Inhoudsanalyse is een frequent gebruikte techniek in communicatiewetenschappelijk onderzoek en wordt door Krippendorff (2004, p.18) als volgt omschreven: “Content analysis is a research technique for making replicable and valid inferences from texts (or other meaningful matter) to the contexts of their use.” In deze masterproef werd het televisienieuws bijgevolg gelezen als een tekst. Het doel van een kwantitatieve inhoudsanalyse is om betrouwbare data te bekomen die repliceerbaar zijn. In tegenstelling tot verschillende kwalitatieve onderzoeksmethoden ligt de nadruk op een strenge wetenschappelijkheid gericht op objectieve, betrouwbare resultaten. Die objectiviteit wordt onder andere nagestreefd door intersubjectiviteit. Wat de betrouwbaarheid betreft, is vooral de overeenkomst tussen de verschillende

beoordelaars dus belangrijk (Krippendorff, 2004). Omdat de classificatie van sommige items subjectief zou kunnen zijn en items soms op de grens tussen waarden kunnen liggen, werd in deze masterproef gewerkt met twee extra beoordelaars. Zij hadden geen achtergrond in de communicatiewetenschappen, maar op basis van duidelijke afspraken, illustraties en een codeboek mag verondersteld worden dat de codering op een valide en betrouwbare manier is gebeurd. Het codeboek bevatte de verschillende operationaliseringens zodat elke variabele ondubbelzinnig kon worden gemeten. Ze codeerden respectievelijk acht nieuwsuitzendingen uit de eerste samengestelde week (26/10/2009, 3/11/2009, 27/11/2009, 13/12/2009) en zes nieuwsuitzendingen uit de tweede samengestelde week (6/01/2010, 14/01/2010, 30/01/2010). Op die manier werd opnieuw één samengestelde week bekomen waarin elke dag één maal voorkomt. Bijna 50% van de items en de actoren werden op die manier dubbel gecodeerd. De extra beoordelaars codeerden enkel de kwalitatieve variabelen dubbel, omwille van de mogelijke subjectieve beoordeling ervan. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid bedroeg gemiddeld 77%. De laagste waarden voor Cohen's kappa werden bekomen op het niveau van de actoren. De gemiddelde overeenkomst bedroeg daar slechts 68%, Cohen's kappa varieerde tussen .48 en .63 ($p < .001$). Elke actor was hierbij een aparte codeereenheid omdat de rangorde die werd toegekend aan de actoren sterk verschilde tussen de beoordelaars. Actoren werden dus voor alle analyses onderscheiden voor specifieke codering en analyses (zie Krippendorff, 2004). De zwakke overeenkomst op de actorvariabelen was vooral te wijten aan een moeilijk onderscheid tussen de functie van actoren. Daar speelden vooral de waarden 'middenveld' en 'sociale organisatie' de verschillende beoordelaars parten. Op de overige variabelen, die niet per actor werden beoordeeld, was de overeenstemming matig tot goed. De interbeoordelaarsbetrouwbaarheid varieerde tussen 79% overeenstemming tot 87% overeenstemming ($.66 \leq \kappa \leq .90, p < .001$).

Bij een puur kwantitatieve inhoudsanalyse worden bepaalde aspecten dus gemeten, geteld, gescoord. Het doel is verschillende elementen van het nieuwsitem synthetisch weer te geven (Hauttekeete, 2005). Het gaat daarbij niet louter om de manifeste inhoud van een bericht, ook latente aspecten kunnen aan de hand van enkele meetbare indicatoren gemeten worden. Deze keuze voor een kwantitatieve analyse betekende echter niet dat er geen kwalitatief aspect aan het onderzoek verbonden was. De analyses in deze masterproef werden aangevuld met concrete voorbeelden uit de dataset, zodat er ook een kwalitatief luik voorhanden is.

2.4. Codeerinstrument

Op basis van de onderzoeksvragen werd bepaald welke kenmerken van het televisienieuws zouden worden geanalyseerd. Het onderzoek focuste op zowel kwantitatieve als kwalitatieve aspecten van tabloidisering. Er moest daarbij beslist worden hoe de te onderzoeken kenmerken zouden geoperationaliseerd worden. Een operationalisering is de manier waarop een gegeven fenomeen, een

te onderzoeken concept, empirisch wordt vastgesteld. Dit gebeurt aan de hand van een aantal a priori bepaalde procedures (Krippendorff, 2004). De nadruk binnen dit masteronderzoek lag op de louter manifeste of behoorlijk manifeste variabelen. Bij het bepalen van de diverse metingen en variabelen, werd ook gekeken naar bestaand onderzoek. Die meettechnieken werden vervolgens aangepast aan het onderwerp van deze masterproef, namelijk de politieke berichtgeving in het avondjournaal. Er werd een registratieformulier voor de inhoudsanalyse opgesteld (zie bijlage 1). Er werd op gelet dat het codeerschema relatief eenvoudig bleef. Bauer (2000, p.145) stelt immers het volgende: "The more complex a coding frame, the more likely it is to suit only a small historical window." Bovendien is het belangrijk dat elke code een eindig aantal codewaarden krijgt. De codes zijn exclusief en elke codewaarde krijgt een cijfer toegekend (Bauer, 2000). Elk politiek nieuwsitem werd gecodeerd op een reeks variabelen. Wat het kwantitatieve luik van de graad van tabloidisering betreft, werd de duur van elk politiek item gemeten in seconden. De lengte van een item werd bepaald als de inleiding van de nieuwslezer samen met het item zelf, net zoals in de studie van Negrine (1998). Daarnaast werden ook het al dan niet aankondigen van het item (1 = hoofdpunt, 0 = niet) en de reeks in de nieuwsrij (2 = openingsitem, 1 = 2^e of 3^e item, 0 = later item) gecodeerd. Deze drie maten worden beschouwd als een indicator van het belang dat aan het item wordt gehecht (zie o.a. Eldridge, 1995).

Op het kwalitatieve niveau werden vijf variabelen gemeten. In de eerste plaats werd de zogenaamde format van het nieuws gecodeerd. Daarin werd nagegaan of er naast nieuwsfeiten ook duiding aan bod kwam en waarop de nadruk lag. Voor elk item werd ook het kader bepaald waarbinnen het politieke nieuws werd gebracht. Er werden een reeks zogenaamde tabloidkaders geïdentificeerd: schandaal, entertainment, human interest en conflict. Daarnaast was er ook een beleidskader waarin de nadruk lag op de politieke bevoegdheden en tot slot ook een protocollair kader. Een derde kwalitatieve variabele betrof de soort politieke berichtgeving. Daarin werd nagegaan wat het onderwerp was van het politieke nieuws en onder welk beleidsdomein dat kon geplaatst worden. Naast de specifieke beleidsdomeinen (economie, mobiliteit, toerisme, sociale zaken en volksgezondheid, werk, migratie en pensioenen, defensie, justitie, landbouw, wetenschap en milieu, cultuur, sport en onderwijs) werd ook een puur politiek onderwerp ingevoegd zoals verkiezingen alsook onderwerpen die verband hielden met geschiedenis zoals herdenkingsplechtigheden. Tot slot werden zowel het geografische als het politieke niveau van elk item gecodeerd. Het geografische niveau werd gedefinieerd als de locatie waar de gebeurtenis zich afspeelde en hield geen verband met de actoren. Een item dat ging over de benoeming van Karel De Gucht als EU-commissaris van handel, werd bijvoorbeeld als een Europees item gecodeerd. Het politieke niveau werd bovendien enkel voor binnenlands politiek nieuws gecodeerd. Daarnaast werden voor elk item de drie centrale actoren geselecteerd. Deze actoren werden ook gecodeerd op een reeks kwalitatieve variabelen. In de eerste plaats werden de identiteit of functie en het geslacht van de actor bepaald. Daarnaast werd nagegaan in welke mate een actor aan bod kwam louter in naam van de politieke functie. Dit werd beschouwd als een maat voor

personalisering. Dit werd enkel gecodeerd voor politieke actoren. Tot slot werd de manier waarop een actor aan bod kwam, gecodeerd. Er werd daarbij een onderscheid gemaakt tussen soundbites en voice-overs (naamvermelding of citatie). Binnen de soundbites werd er aandacht besteed aan het al dan niet voorkomen van vragen van de journalist. Tot slot werd voor elk item in twee zinnen omschreven wat het onderwerp of thema van het item was. Op die manier konden de analyses nadien aangevuld en geïllustreerd worden aan de hand van diverse voorbeelden.

3. RESULTATEN

De resultaten werden aan de hand van statistische analyses met behulp van PASW Statistics 18 verwerkt en geïnterpreteerd. Het betrouwbaarheidsniveau alpha werd hierbij telkens op .05 gezet. Bij de bespreking wordt geprobeerd om de conclusies binnen het raamwerk van bestaand nationaal en internationaal onderzoek te plaatsen. Eerst worden de beschrijvende statistieken besproken, vervolgens wordt dieper ingegaan op de differentiatie tussen de openbare omroep VRT en de commerciële omroep VTM wat betreft de verschillende variabelen. Bovendien werd telkens ook de samenhang tussen de verschillende variabelen berekend. Indien nodig werden de variabelen gehercodeerd om aan de voorwaarden van de Chi²-toets te voldoen. De differentiatie tussen beide omroepen werd berekend aan de hand van percentagetoetsen.

3.1. Descriptieve statistieken

3.1.1. Kwantitatieve aspecten

Reeks. Politiek nieuws was slechts in 6.1% van de cases het openingsitem van het avondjournaal. In 11.5% van de gevallen was politiek het tweede of derde item. In vier van de vijf gevallen kwam de politieke berichtgeving later in het avondjournaal (82.4%). Het resultaat is vergelijkbaar met ander onderzoek (zie o.a. Negrine, 1998). Wanneer politiek nieuws toch het begin van de nieuwsrij haalde, dan was het, zoals te verwachten, veelal groot en uitzonderlijk politiek nieuws. De periode waarin het onderzoek plaatsvond, was zoals eerder aangegeven een periode waarin de Europese politiek hoogtij vierde. De berichtgeving hierover haalde wekenlang en bijna dagelijks de opening van het journaal. Op dit vlak kan bijgevolg geconcludeerd worden dat politiek nieuws in het algemeen een weinig prominente rol inneemt in het avondjournaal.

Hoofdpunt. Een analyse van het feit of een politiek item al dan niet wordt aangekondigd als hoofdpunt, wijst in dezelfde richting als de hierboven vermelde analyse, hoewel de resultaten hier minder scherp waren. In 21.8% van de cases werd politiek nieuws aangekondigd door het nieuwsanker, dat wil zeggen 1 op 5 van de politieke items. Een vergelijking met een studie op het niveau van items over de Europese Unie, toont gelijkaardige resultaten aan (Drieskens & Fiers, 2005). Maar niet elke politieke gebeurtenis maakte evenveel kans om als hoofdpunt te worden aangekondigd. Of iets al dan niet als hoofdpunt werd aangekondigd, vertoonde een samenhang met het geografische niveau van het item ($X^2(4) = 11.18, p < .05$). Zo werden internationale items zelden als hoofdpunt aangekondigd (5.6%). Het Europese nieuws was daarentegen de koploper in alle hoofdpunten (33.3%). Dat heeft uiteraard te maken met de uitzonderlijke periode waarin de analyse plaatsvond.

Duur. De totale duur van de politieke items op beide zenders bedroeg gemiddeld 118.22 seconden ($SD = 85.99$; mediaan = 114). Dat stemt overeen met ander onderzoek op het niveau van de algemene berichtgeving (Debackere, 1999; Heinderyckx, 1993; Verstraete, 1998; Winston, 2000). Zogenaamde kortjes of zelfs doorlezers waar nieuwsfeiten in een korte flash van informatie worden samengebald, kwamen in deze analyse zelden voor. Deze vaststelling sluit aan bij de mening van Heinderyckx (1993, p.438) die het volgende stelt over korte nieuwsitems: “This is a violation of the very principle of information because such a format proves inadequate from the triple point of view of perception, understanding and recall.” Ook de studie van de Glasgow Media Group in 1975 toonde aan dat de gemiddelde duur van politieke items het langst was ten opzichte van andere nieuwsonderwerpen (Eldridge, 1995).

Dat deze drie maten een meting zijn voor de prominentie van de politieke berichtgeving, kwam ook tot uiting in de onderlinge samenhang met enkele andere variabelen. Zoals verwacht werd er een samenhang geobserveerd tussen of een item al dan niet als hoofdpunt wordt aangekondigd en de plaats van een item in de nieuwsrij ($X^2(1) = 10.92, p < .001$). Politieke items die als hoofdpunt werden aangekondigd, stonden ook in het begin van de nieuwsrij (44.8%). Wanneer een item niet werd aangekondigd, bevond het zich bijna altijd later in de nieuwsrij (83.1%). De plaats in de nieuwsrij hield ook verband met de lengte van een item ($F(2, 164) = 29.07, p < .001$). Items die in het begin van het nieuws werden getoond, hadden een gemiddelde lengte van 126.11 seconden ($SD = 58.90$; mediaan = 123) en duurden dus langer dan items die later kwamen ($M = 104.52$; $SD = 59.11$; mediaan = 110). Openingsitems duurden bovendien significant langer dan een tweede of derde item ($M = 289.60$; $SD = 199.50$; mediaan = 200.50). Tot slot was er ook een samenhang tussen de lengte van de berichtgeving en het aankondigen van een item als hoofdpunt ($F(1, 164) = 36.25, p < .001$). De gemiddelde lengte van een hoofdpunt bedroeg 187.44 seconden ($SD = 144.56$; mediaan = 125). Politiek nieuws dat niet werd aangekondigd, duurde daarentegen gemiddeld 98.91 seconden ($SD = 45.13$; mediaan = 106).

3.1.2. Kwalitatieve aspecten

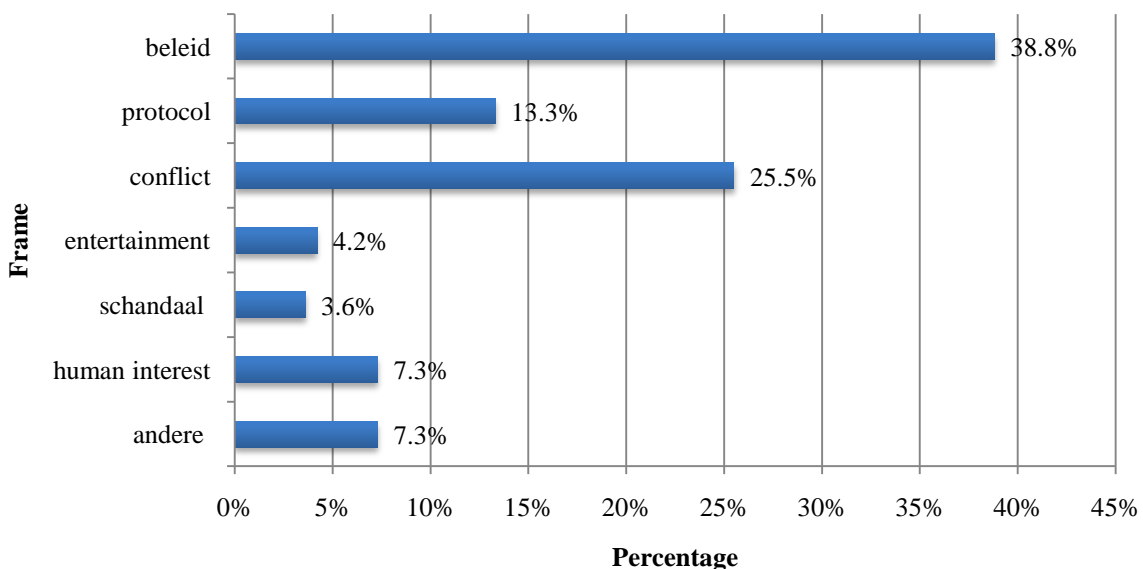
Format. Wat de format van de politieke berichtgeving betreft, kwam een politiek item met enkel actuele feiten niet zo vaak voor (19.4%). Er was meestal sprake van een mengitem waarin duiding en feiten werden gecombineerd. In de meeste gevallen werd de nadruk gelegd op de feiten, het wat, waar, wie en wanneer van de gebeurtenis (46.1%). Maar er was vaak ook ruimte voor duiding (34.5%). De verhouding van nieuws ten opzichte van duiding komt overeen met ander onderzoek (Graber, 1994). De focus van het nieuws toonde de verwachte samenhang met de duur ervan ($F(2, 164) = 19.37, p < .001$). Dit stemt overeen met het onderzoek van Depauw en Van den Bulck (2007). Hoe meer duiding werd benadrukt, hoe langer het item duurde. De gemiddelden en standaarddeviaties worden in tabel 1 weergegeven.

	M	SD	Mediaan
Enkel nieuws	56.13	42.17	32
Vooral nieuws	111.80	38.53	114
Vooral duiding	161.65	120.43	125

Tabel 1. Gemiddelde (M), standaarddeviatie (SD) en mediaan van de duur van politieke items in seconden per format (n = 165 items).

Het verschil tussen de diverse formats kwam bovendien ook tot uiting in de manier waarop een actor aan bod komt ($X^2(6) = 45.77, p < .001$). Wanneer enkel de naam van de actor werd vermeld, lag de nadruk vooral op nieuwsfeiten (50%). Een gesprek kwam daarentegen meer voor in items waar de nadruk op duiding lag (14.7%). Een actor die zelf aan het woord kwam zonder gesprek, werd vooral in mengitems aangetroffen met een nadruk op feiten (72.4%).

Frame. De wijze waarop politieke items werden gekaderd, liep uiteen. Grafiek 1 geeft de verschillende percentages weer. Een puur beleidskader met de nadruk op de politieke functie, was het meest frequent. Daarna volgden items waarin de nadruk werd gelegd op een conflict tussen personen, groepen of een instelling. Meer dan 1 op 4 politieke items werden op deze manier gekaderd. Deze hoge frequentie werd ook in ander onderzoek vastgesteld (Depauw & Van den Bulck, 2007; Drieskens & Fiers, 2005; Semetko & Valkenburg, 2000). Er waren in deze studie ook heel wat politieke items die gekaderd werden als een protocol of een plechtigheid. Dit heeft vooral te maken met 11 november, een dag met veel herdenkingsplechtigheden voor Wapenstilstand.

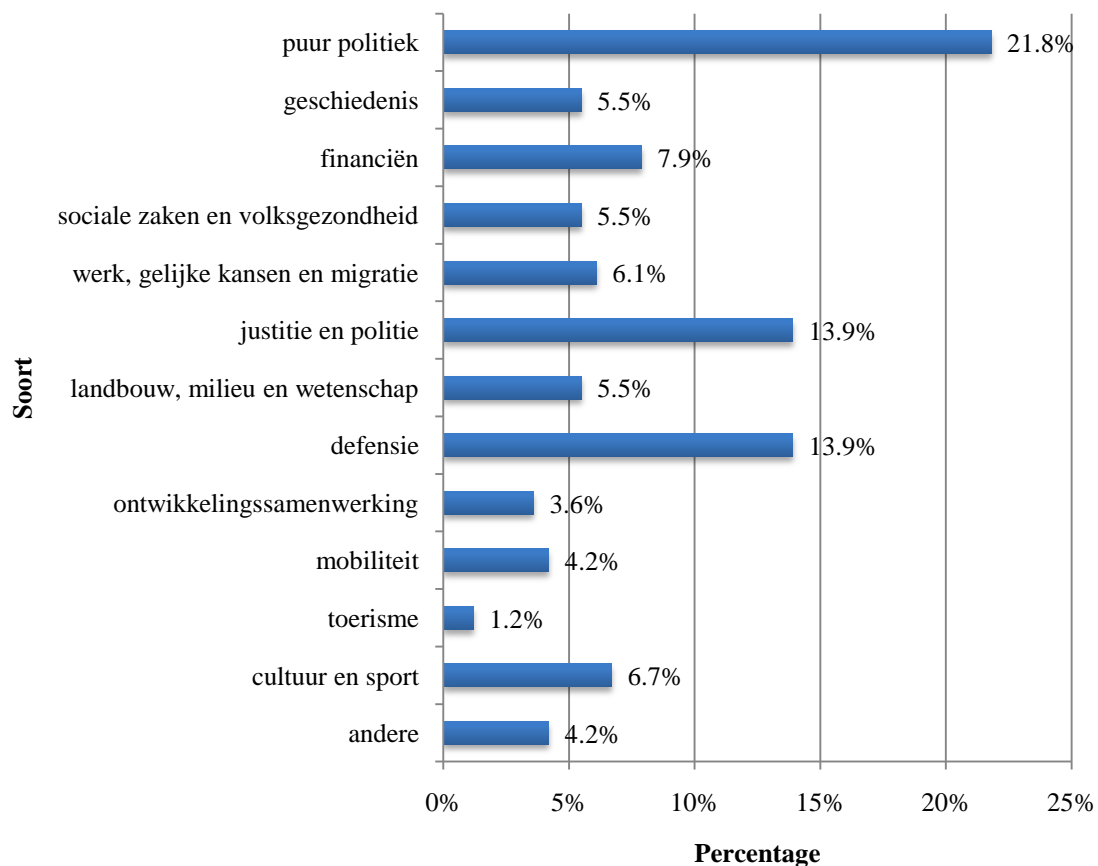

Grafiek 1. Frames waarin de politieke berichtgeving wordt gekaderd in % (n = 165 items).

Wanneer de mogelijke tabloidkaders werden gebundeld, namelijk schandaal, conflict, entertainment en human interest, dan werd een cumulatieve frequentie bekomen van 40.6%. Dat is veel, maar meer dan de helft daarvan had betrekking op conflict. Er was bovendien sprake van een significante samenhang met de reeks van een item in de nieuwsrij ($X^2(3) = 8.62, p < .05$). Zo stonden protocollaire items nooit in het begin van de nieuwsreeks (0%). Die beginpositie was vooral voorbehouden voor politiek nieuws dat verband houdt met het beleid of met de politieke bevoegdheden (58.6%). De manier waarop een politiek item werd gekaderd, vertoonde daarnaast ook een samenhang met de actor die erin aan bod kwam ($X^2(10) = 45.61, p < .001$). Actoren die onder de noemer justitie, politie en leger vielen, alsook royalty en burgers kwamen vooral aan bod in tabloidframes, de respectievelijke percentages zijn 7.9%, 10.8% en 24.5%. Politieke actoren daarentegen kwamen vooral aan bod in conflictframes (64%) en frames over beleid (61.3%).

Soort. De indeling van de soorten politiek nieuws betrof een rangschikking naargelang het beleidsdomein waarop het item betrekking had. Grafiek 2 geeft de resultaten weer. Koploper in de analyse was het puur politiek nieuws met 21.8% van de cases. Dit kan onder andere te maken hebben met de centraliteit van de Europese verkiezingen in de onderzoeksperiode. Daarna volgden met een gelijke tweede plaats items die betrekking hadden op justitie/politie en items over defensie.

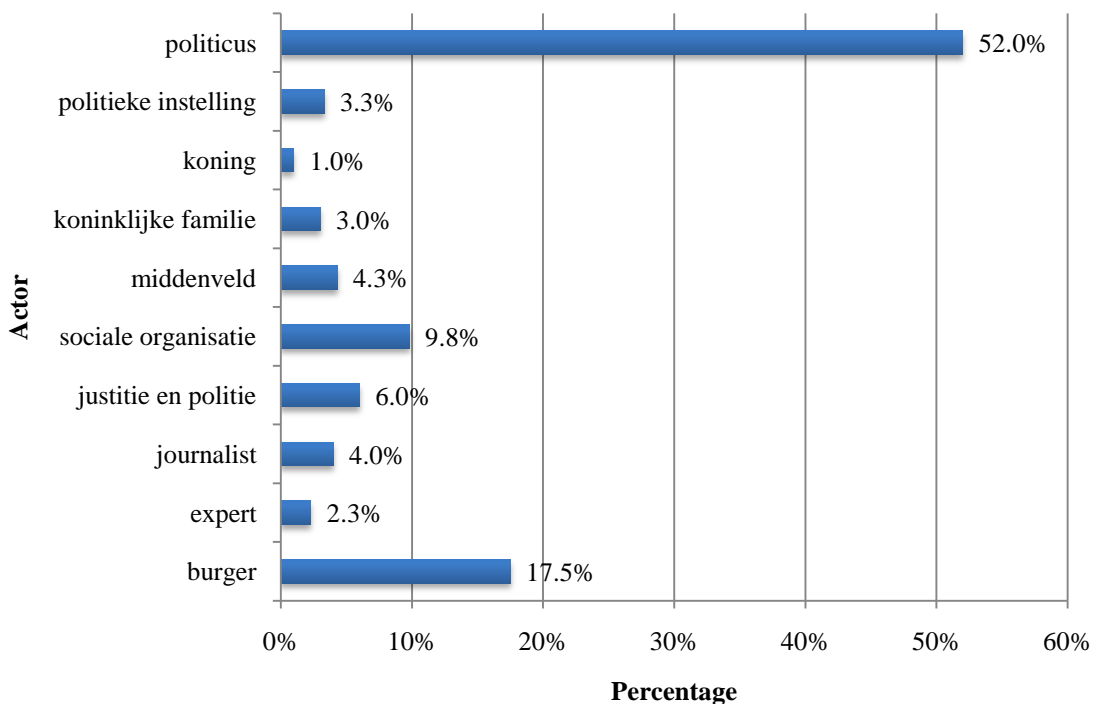
Grafiek 2. Soort politiek nieuws waarop een item betrekking heeft in % (n = 165 items).

Geografisch niveau. Daarnaast werden zowel het geografische als het politieke niveau van elk item bepaald. De nadruk in de hoofdjournaals van de VRT en VTM lag zoals verwacht op de binnenlandse politiek (55.8%). In 44.2% van de politieke items was er aandacht voor de buitenlandse politiek (internationeel: 24.2% en Europees: 20%). Hierbij dient opgemerkt te worden dat deze buitenlandse politiek vaak Belgische actoren betrof. Wanneer het bijvoorbeeld ging over premier Van Rompuy die verkozen werd tot eerste Europese president, dan werd dat gecodeerd als Europees, maar de centrale actor was weliswaar een binnenlandse actor. In de binnenlandse politieke berichtgeving waren er het meeste nationale items (26.7%), gevolgd door de regionale (20.6%) en tot slot lokaal politieke items (8.5%). Het geografische niveau vertoonde zowel een samenhang met de soort politieke berichtgeving ($X^2(8) = 34.04, p < .001$) als met de manier waarop een actor aan bod kwam ($X^2(8) = 15.90, p < .05$). De puur politieke items situeerden zich vooral op Europees niveau (51.5%). Dat hangt uiteraard samen met de Europese verkiezingen die tijdens de studieperiode plaatsvonden. De lokale en regionale politiek gingen meestal over specifieke beleidsdomeinen, de percentages bedroegen respectievelijk 78.6% en 70.6%. Tot slot kwamen actoren in lokaal nieuws vooral zelf aan het woord zonder gesprek (82.9%), voice-overs waren op dat niveau zeldzaam (8.6%). In regionaal nieuws werd meer ruimte aan gesprekken gegeven (17.2%).

Politiek niveau. Wat het politieke niveau betreft waren zowel de federale politiek populair (25.5%) als items op het gewestelijke en gemeenschapsniveau (20.6%). De lokale politiek zelf kwam weinig aan bod (9.7%). Het ging daarbij meestal om een gebeurtenis in een stad of gemeente waar vervolgens commentaar op werd gegeven door de plaatselijke burgemeester. Provinciale items kwamen niet voor. Zoals verwacht was de samenhang tussen het geografische en het politieke niveau van een item significant ($X^2(6) = 303.32, p < .001$). Ook het onderwerp van de politieke berichtgeving vertoonde een samenhang met het politieke niveau van het item ($X^2(6) = 24.03, p < .001$). De federale politiek ging vooral over justitie en defensie (25.3%) en heel wat items die betrekking hadden op specifieke beleidsdomeinen (34.8%). Gemeentelijke politiek ging nooit over puur politieke items (0%) in tegenstelling tot items op gewestelijk en gemeenschapsniveau die naast de verschillende beleidsdomeinen (30.1%) ook aandacht besteedden aan verkiezingen en politieke procedures (19.4%).

Actoren. Op het niveau van de actoren werden in totaal 400 actoren gecodeerd. De actoren waren gespreid over het totale aantal van 165 politieke items. Slechts in 20 items was er geen sprake van een tweede actor, in 75 cases kwam er geen derde actor aan bod. De resultaten worden weergegeven in grafiek 3. Meer dan de helft van de actoren betroffen individuele politieke actoren. Een institutionele politieke actor (i.e. een politieke partij of een regering) kwam niet vaak voor. Een overdreven aandacht voor individuele politici ten opzichte van politieke partijen en instellingen, zou wijzen op een sterke mate van personalisering (Van Aelst & De Swert, 2009).

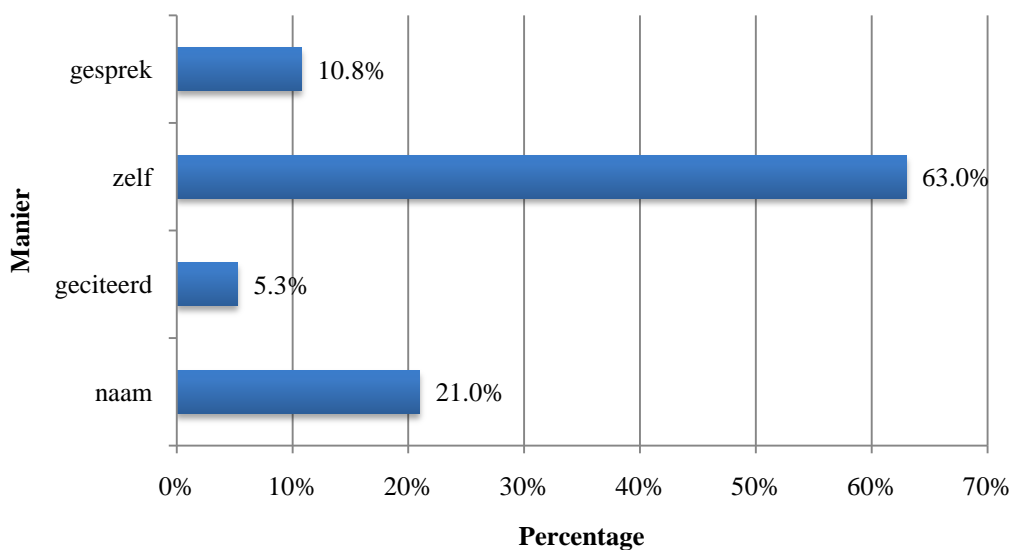
In bijna 1/5 van de items was er tevens sprake van een burger als actor in de politieke berichtgeving. Experts kwamen opvallend weinig aan bod.

Grafiek 3. Identiteit van de actoren in de politieke berichtgeving in % (n = 400 actoren).

De identiteit van de actor vertoonde bovendien een samenhang met het geografische niveau ($X^2(10) = 20.57, p < .05$). Royalty kwam zoals verwacht nooit voor in lokale items, maar vooral in nationale items (8.4%). Politieke actoren kwamen het meest aan bod in internationale items (61.4%), maar uiteraard ook in nationale (45.8%) en regionale berichtgeving (54.9%). Burgers kwamen opvallend genoeg evenveel aan bod op internationaal niveau (17.5%), als op nationaal niveau (17.8%) als op regionaal niveau (17.2%). Daarnaast speelde ook de soort politieke berichtgeving een rol ($X^2(10) = 73.46, p < .001$). Hierbij wordt opgemerkt dat soort politiek nieuws werd gereduceerd tot drie waarden: puur politiek, defensie en specifieke beleidsdomeinen. Politieke actoren, zowel individuele als institutionele, kwamen het meeste aan bod in items die over puur politieke onderwerpen handelden (80.2%). Burgers kwamen in dergelijke berichten zelden voor (8.3%). Sociale organisaties waren geconcentreerd binnen items die specifieke beleidsdomeinen benadrukten (14.4%). Zoals verwacht lagen de frequenties van sexe van de actoren in de lijn van voorgaand onderzoek (voor een overzicht zie Hooghe & De Swert, 2007). Bijna 75% van de actoren waren mannen. De onderrepresentatie van vrouwen blijft dus ook in de politieke berichtgeving een probleem. Wanneer de analyse werd beperkt tot de politieke actoren werd bijna hetzelfde resultaat bekomen (76.6%). Wat de manier betreft waarop actoren het woord krijgen, kwamen de meeste actoren zelf aan bod zonder gesprek. Dat wil zeggen dat er in het item geen vragen aan bod kwamen van de journalist.

Opvallend was ook de hoge frequentie waarmee een actor enkel bij naam werd vermeld, namelijk 21%. De resultaten worden weergegeven in grafiek 4.

Grafiek 4. Manier waarop een actor aan bod komt in % (n = 400 actoren).

Wat de verhouding van voice-overs ten opzichte van soundbites betreft, was de balans dus in het voordeel van de soundbites (73.8%-26.3%). Voice-overs en soundbites worden beschouwd als tegengestelde indicatoren van de autoriteit van een actor in het nieuws (Oegema & Kleinneijenhuis, 2000). Een Vlaamse studie naar Europees nieuws wijst op gelijkaardige resultaten (Drieskens & Fiers, 2005). De manier waarop iemand aan bod komt, zegt bovendien iets over het belang dat aan de berichtgeving wordt gehecht. Dat bleek ook uit de significante samenhang tussen de variabelen manier en hoofdpunt ($X^2(3) = 18.70, p < .001$). Wanneer enkel de naam werd vermeld, was het zelden een hoofdpunt (8%). De soundbites concentreerden zich in de hoofdpunten. Een gesprek was daarbij het meest frequent (34.9%), gevolgd door een soundbite zonder vragen van de journalist (29.8%). Gesprekken werden bovendien meestal ingelast wanneer het ging over verkiezingen of andere zuiver politieke aangelegenheden (17.5%). De samenhang met de soort politieke berichtgeving, die opnieuw werd gehercodeerd tot drie waarden, was significant ($X^2(6) = 14.65, p < .05$). Gesprekken kwamen uiteraard vooral voor in zuiver politieke items (17.7%), een actor die zelf aan het woord komt, was het meest frequent in nieuws over specifieke beleidsdomeinen (68.7%). Hoeveel kans iemand maakte om zelf aan het woord te komen, hing bovendien samen met zijn/haar functie ($X^2(5) = 13.60, p < .05$). Daarbij viel vooral op dat de koning en leden van de koninklijke familie zelden zelf aan het woord kwamen (2.4%). Wat tot slot de laatste variabele betreft, namelijk of er ook persoonlijke aspecten van de politieke actoren werden vermeld, werd vastgesteld dat dit in 8.3% van de cases gebeurde. Wanneer de analyse enkel op het niveau van de politieke actoren werd toegepast, bedroeg dat

percentage bovendien 14%. Dit percentage is weliswaar beperkt, maar zou in feite verondersteld worden nihil te zijn.

3.1.3. Descriptieve statistieken: besluit

De resultaten van deze descriptieve analyse wijzen niet eenduidig in de richting van een getabloidiseerde politieke berichtgeving op televisie, maar er bevinden zich hier en daar wel hiaten. In het kwantitatieve luik werd vastgesteld dat politiek, net als alle andere onderwerpen, moet strijden voor een prominente plaats in het televisienieuws. Als een politieke gebeurtenis een plaats verovert als hoofdpunt of in het begin van de nieuwsreeks, dan krijgt het veel tijd toegewezen. Ook Van Aelst en De Swert (2005) stelden vast dat de gemiddelde duur van een nieuwsitem met 25 seconden wordt verlengd wanneer er een politieke actor in verschijnt. Bovendien werd er in deze analyse relatief vaak achtergrond en duiding gegeven in de politieke berichtgeving. Die duiding is vaak nodig omdat politiek nieuws voor veel mensen een ingewikkelde en abstracte materie is. Zeker wanneer het louter gaat over het beleid, kan het moeilijk zijn voor de kijker thuis om zich daarin in te leven. Toch werd een groot deel van de politieke berichtgeving op die manier gekaderd, net zoals in de analyse van Barnett en Gaber (2001). Maar de voorliefde voor conflict werd ook in deze studie bevestigd. Soms kwam dat tot uiting in de beelden die werden getoond, maar meestal viel echter vooral het woordgebruik op (politieke oorlog, koppen die rollen...) en de manier waarop het item was opgebouwd. De verschillende partijen in een conflict werden vaak zeer scherp tegenover elkaar geplaatst in de vorm van een welles-nietes-spel. De Europese Commissie wil dit, Minister van Financiën Didier Reynders zegt dat dat niet kan, maar de Europese Commissie zegt van wel... De soundbites volgden elkaar aan een snel tempo op zonder enige onderbreking van de journalist.

Maar conflictframes waren niet dominant. De meeste items werden besproken in een context van beleid en politieke bevoegdheden. Net zoals die beleidsframes frequent voorkwamen, werden ook zuiver politieke gebeurtenissen en andere complexe thema's niet uit de weg gegaan. Daarna waren de meest populaire beleidsdomeinen defensie en justitie/politie. Misdaadnieuws is met andere woorden, net zoals in de algemene berichtgeving, een populair thema (zie o.a. Walgrave & Uce, 2007). Dit duidt, net als de frequente conflictframes, op een zekere mate van tabloidisering. Er was daarentegen bijna geen berichtgeving over politieke schandalen, wat op zich pleit tegen de tabloidiseringstrend. Wat het geografische en politieke niveau betreft van de berichtgeving, was er zoals verwacht een voorkeur voor binnenlands nieuws. Er was daarbij echter geen uitgesproken mate van parochialisering. Internationaal en Europees nieuws kwamen bovendien ook aan bod. Vooral dat Europese nieuws was vaak zeer uitgebreid, wat uiteraard te maken heeft met de Europese verkiezingen die tijdens de onderzoeksperiode plaatsvonden. Op het niveau van de binnenlandse politiek werd vooral tabloidisering vastgesteld wat betreft de federale thema's. Er werd daar zeer vaak gesproken in termen van conflict, wat ook te maken heeft met de tegenstellingen tussen Vlaamse en

Waalse politici die de voorbije maanden, zelfs jaren alsmear scherper tot uiting zijn gekomen. Regionaal en lokaal nieuws bleef meestal beperkt tot specifieke beleidsdomeinen, zoals de nieuwe verkeersborden in Gent en een eigen abortuscentrum in Mechelen. Dat heeft vooral te maken met het feit dat beide zenders gericht zijn op de volledige Vlaamse bevolking en het geografische en politieke bereik van de berichtgeving niet te eng mogen houden. Wat daarnaast de internationale politiek betreft, kwamen actoren daar zelden zelf aan bod wat ook te maken heeft met de afhankelijkheid van de nieuwsagentschappen. Meestal zijn enkel algemene beelden en persconferenties beschikbaar die niet altijd even interessant materiaal bevatten. Voor de binnenlandse politiek bestaat echter de mogelijkheid om zelf de betrokken actoren te gaan opzoeken en bijgevolg waren de voice-overs op dit niveau beperkt. De actoren kwamen dus meestal zelf aan het woord, maar vooral de korte en krachtige citaten werden behouden. Er is omwille van de tijdsdimensie bij televisie weinig ruimte voor gesprekken. Dat werd ook in deze analyse bevestigd. Dat maakt echter dat kritische vragen zelden aan bod komen en creëert de mogelijkheid om uitspraken uit de context te halen.

Tot slot toonde de analyse op het niveau van de actoren aan dat personalisering een populaire techniek is in de politieke berichtgeving op televisie. Zo waren individuele politieke actoren de meest populaire actoren. Een politieke instelling als de Vlaamse regering kwam weinig op zich aan bod wat te maken kan hebben met het abstracte karakter ervan. Rond enkele van die individuele politici lijkt soms een personencultus te ontstaan. Er waren van de 400 actoren slechts een tiental actoren die herhaaldelijk terugkeerden, met de Amerikaanse president Barack Obama aan de top. Wat de eigen politici betreft, was Yves Leterme de meest populaire, gevolgd door Herman Van Rompuy en Kris Peeters op een gedeelde tweede plaats. Dezelfde bekende gezichten keerden met andere woorden steeds terug. Politieke actoren kwamen echter zelden alleen voor in een item en werden zeer vaak gecontextualiseerd door burgers. Meestal werden die ook bij naam genoemd, zodat het niet zomaar een onbekende blijft voor de kijker thuis. Deze 'man op de straat' is de deskundige wat betreft de impact van beslissingen op beleidsniveau. Zo trok VTM met twee cafébazen naar het parlement om het debat te volgen over een algemeen rookverbod en bevroeg de VRT toeristen aan de Belgische kust over de nieuwe plannen voor een verjonging van de kust. Deze techniek maakt abstracte politieke beslissingen begrijpelijker en toegankelijker voor de kijker thuis (Bird, 2009; Graber, 1994; Vettehen et al., 2005). Een derde indicatie voor personalisering in de politieke berichtgeving was de mate waarin private aspecten van politieke actoren aan bod kwamen. Dat gebeurde niet vaak, maar was wel aanwezig. Tot slot dient er nog vermeld te worden dat de ongelijke verhouding van mannen en vrouwen in de algemene berichtgeving ook in deze studie werd bevestigd.

3.2. Differentiatie VRT - VTM

3.2.1. Kwantitatieve aspecten

Reeks. VRT-items en VTM-items over politieke gebeurtenissen verschilden niet significant wat betreft de plaats in de nieuwsrij. Beide omroepen plaatsten de meerderheid van de politieke items later in de nieuwsrij. De VRT deed dat in 82.6% van de cases, VTM in 82.2%. De nulhypothese, namelijk dat er geen verschil is, werd aanvaard aangezien het verschil tussen de percentages binnen het aanvaardbaarheidsinterval ligt ($AI = [-.117, .117]$). De VRT en VTM brachten respectievelijk slechts 5.4% en 6.8% van de politieke items als openingsitem. Ook hier werd de hypothese van convergentie aanvaard ($AI = [-.015, .015]$). Het betrof daarbij in twee gevallen hetzelfde item, namelijk de benoeming van Herman Van Rompuy tot eerste president van Europa en de benoeming van Karel De Gucht tot EU-commissaris voor handel. Bij beide zenders werd daarnaast wel eens geopend met een politiek item dat als getabloidiseerd kan worden beschouwd. In het geval van VTM was dat een misdaadthema, met name de nultolerantie in enkele Brusselse gemeenten. Bij de VRT betrof het een schandaal, namelijk het wangedrag van enkele paracommando's in het Belgische leger.

Hoofdpunt. Op dit punt was er wel sprake van een significante differentiatie tussen de openbare en de private omroep. De VRT bracht de politieke items vaker als hoofdpunt dan VTM (28.3%). Bij VTM was er slechts in 10 van de 75 items (13.7 %) sprake van een aankondiging als hoofdpunt. De verschillende percentages waren geen element van het aanvaardbaarheidsinterval ($AI = [-.121, .121]$). De VRT legde met andere woorden duidelijk de nadruk op het belang van de politieke berichtgeving in een periode waarin dergelijk nieuws steeds vaker een minder prominente plaats inneemt. Zo toonde Negrine (1998) aan dat parlementaire berichtgeving alsnog vaker van de voorpagina van een krant verdwijnt. De thema's en onderwerpen varieerden bij wat al dan niet als hoofdpunt werd aangekondigd. Het verschil hierin tussen beide omroepen was klein wat betreft het eerste hoofdpunt, maar kwam vooral tot uiting vanaf het tweede en derde aangekondigde hoofdpunt. Verstraete (1998) toonde in een structuuranalyse aan dat de VRT meer politieke items als hoofdpunt brengt, terwijl VTM vooral human interest-items aankondigt. Een greep uit de onderwerpen die bij VTM en de VRT als tweede en als derde hoofdpunt werden aangekondigd tijdens de eerste onderzoeksweek wordt weergegeven in tabel 2. Het gaat hier niet om enkel de politieke hoofdpunten, maar betreft de volledige nieuwsuitzending (zie bijlage 5). De items met een asterisk werden als politieke items gecodeerd. Uit de tabel blijkt dat deze voornamelijk voorkwamen bij de openbare omroep.

VRT	VTM
Internet is te duur	Gsm verhoogt kans op herstentumor
Klaus tekent verdrag v. Lissabon*	Protest tegen geplande treinstaking
Autopsie vermiste kleuter	Autopsie vermiste kleuter
Benoeming EU-commissaris voor handel*	Dubai in geldnood
Tweede voorzittersronde Open VLD*	Klimaatbetoging in Brussel*
Belangenconflict tegen Joëlle Milquet*	Eerste winterprik komt eraan
Eurostar nog steeds defect*	Sneeuw is geen excuus om te laat te komen
Uitgaven gezondheidszorg Vlaand.-Wallonië*	Toenemend geweld tegen agenten
Ombudsdienst tikt Vlaamse regering op vingers*	Nieuwe foto's Maddie McCann
Historische herdenking Wapenstilstand*	Veemarkt in St.Lievens-Houtem
Regering Leterne II krijgt vertrouwen*	Crisis laat zich voelen in de frituren
Inferno in nachtclub in Rusland*	Ommegang Ros Beiaard in Dendermonde*
Klimaatprotest in Kopenhagen*	Herinneringsfilm voor nabestaanden
Veiligheid op de fiets*	Skipret in de Oostkantons

Tabel 2. Overzicht van elk tweede en derde hoofdpunt per dag in het avondnieuws van VTM en VRT.

Duur. Wat de lengte van de items betreft, werd vastgesteld dat items op VTM niet significant korter zijn dan op de openbare omroep ($t(163) = .712, p = .477$). Een politiek item op VTM duurde gemiddeld 112.86 seconden ($SD = 85.04$; mediaan = 114), op de VRT was dat 122.48 seconden ($SD = 86.97$; mediaan = 115). Dit resultaat ligt in de lijn van voorgaand onderzoek op het niveau van de algemene berichtgeving (zie o.a. Debackere, 1999; Verstraete, 1998).

3.2.2. Kwalitatieve aspecten

Format. Wat de manier betreft waarop het nieuws is opgebouwd, was er sprake van een convergentie tussen beide omroepen. De percentages en betrouwbaarheidsintervallen worden weergegeven in tabel 3.

	VRT	VTM	AI
Enkel nieuws	19.6%	19.2%	[-.121, .121]
Vooraf nieuws	41.3%	52.1%	[-.152, .152]
Vooraf duiding	39.1%	28.8%	[-.144, .144]

Tabel 3. Format van de politieke berichtgeving per zender in % met het aanvaardbaarheidsinterval ($n_{VRT} = 92$ items, $n_{VTM} = 73$ items).

Op beide zenders was ongeveer 1 op 5 van de politieke items enkel opgebouwd uit nieuwsfeiten. Wat de mengvormen betreft, toonde de analyse aan dat VTM meer nadruk legde op de nieuwsfeiten zelf, op het wat, waar, wie en wanneer. De VRT gaf daarentegen ook duiding en achtergrond bij het

politieke nieuws. De verschillen tussen de percentages vielen echter nog in het aanvaardbaarheidsinterval. De hypothese van differentiatie kan wat betreft de format niet bevestigd worden. Beide omroepen leken dus wel een andere nadruk te leggen op het belang van duiding en feiten, maar de onderlinge percentages verschilden niet significant van elkaar. Er dient hier echter te worden opgemerkt dat de inhoud van de duiding vaak verschilde. Waar de VRT de benoeming van de eerste Europese president vanuit verschillende politieke invalshoeken benaderde, had VTM ook aandacht voor de haiku's die door de Europese president worden geschreven.

Frame. Op het vlak van de manier waarop de berichtgeving wordt gekaderd, werd opnieuw een grote mate van convergentie vastgesteld. Er was enkel sprake van een significante differentiatie wat betreft het brengen van politiek nieuws als entertainment. De percentages en betrouwbaarheidsintervallen worden in tabel 4 weergegeven.

	VRT	VTM	AI
Beleid	43.5%	32.9%	[-.148, .148]
Conflict	23.9%	27.4%	[-.134, .134]
Human interest	7.6%	6.8%	[-.079, .079]
Protocol	15.2%	11%	[-.103, .103]
Entertainment	1.1%	8.2%	[-.066, .066]
Schandaal	2.2%	4.1%	[-.054, .054]
Andere	6.5%	9.6%	[-.084, .084]

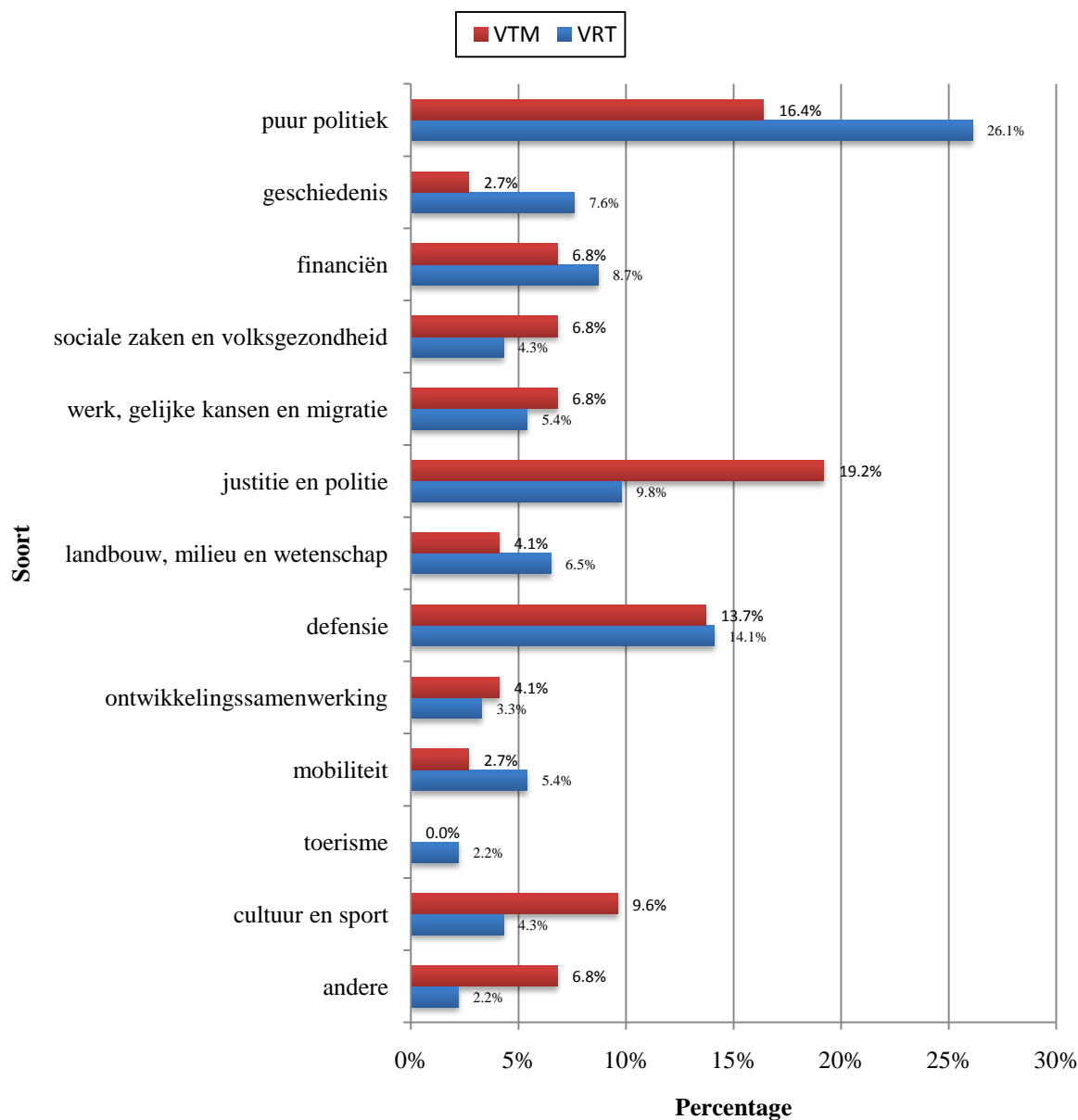
Tabel 4. Frame waarbinnen de politieke berichtgeving wordt gekaderd per zender in % met telkens het betrouwbaarheidsinterval voor de percentagetoeets per frame ($n_{VRT} = 92$ items, $n_{VTM} = 73$ items).

Zowel de VRT als VTM benaderden de meeste politieke items vanuit een officiële beleidsfunctie. In tegenstelling tot de verwachting deed de VRT dat niet significant meer dan VTM. Zoals uit de descriptieve statistieken bleek, was ook de conflictframe bij beide omroepen zeer populair. Ook op dit vlak werd de hypothese van convergentie bevestigd, het verschil was een element in het aanvaardbaarheidsinterval. Dit resultaat stemt overeen met onderzoek naar het Nederlandse televisienieuws (Semetko & Valkenburg, 2000). In de eigen analyse stelde de VRT het belangenconflict rond de splitsing Brussel-Halle-Vilvoorde bijvoorbeeld zeer scherp voor aan de hand van zeer korte soundbites van de verschillende Vlaamse en Waalse gesprekspartners. VTM benoemde het intern conflict binnen de Waalse liberale partij MR dan weer als een politieke oorlog en had het over de opstand van enkele partijleden. Beide omroepen brachten overigens evenveel items binnen een human interestframe. Het verschil tussen de percentages lag ook hier in het aanvaardbaarheidsinterval waardoor de nulhypothese van convergentie kon aanvaard worden. Zowel de VRT als VTM gingen bijvoorbeeld uitgebreid in op de ticketverkoop voor de ommegang van het Ros Beiaard in Dendermonde, waar dan een enthousiaste burgemeester aan het woord werd gelaten.

De commerciële omroep VTM bracht, net als in ander onderzoek (Brants & Neijens, 1998; Holtz-Bacha & Norris, 2001), wel meer politieke items in een entertainmentkader. Het verschil tussen de percentages viel niet in het aanvaardbaarheidsinterval. Aldus kon de hypothese van differentiatie aanvaard worden. Zo besteedde VTM uitgebreid aandacht aan Michelle Obama die in het kinderprogramma Sesamstraat was verschenen en werd er uitgebreid gegrapt bij de Dalai Lama die een gordel niet om zijn middel kreeg. Dit laatste item kaderde binnen enkele bezoeken die ex-judoka aan enkele wereldleiders bracht. Ook de Russische premier Vladimir Poetin kwam in het item aan bod, maar er werd enkel ingegaan op de sfeer tijdens de audiënties en niet op het beleid dat wordt gevoerd in Rusland en Tibet. Uit de eerder vermelde voorbeelden blijkt duidelijk dat het onderwerp een belangrijke rol speelt in het kader dat wordt gebruikt in de politieke berichtgeving. Het is bijvoorbeeld zeer moeilijk om geen conflictframe te gebruiken wanneer het over een partijconflict gaat. Er was op dit vlak sprake van een significante samenhang, weliswaar na een hercodering om aan de voorwaarden van de Chi²-toets te voldoen ($X^2(6) = 19.18, p < .05$). De analyse toonde aan dat de puur politieke items vooral in een conflictframe (31%) en een beleidskader (29.7%) werden gebracht. Items die te maken hadden met justitie, politie en defensie werden vooral als conflict gekaderd (38.8%), maar kwamen ook vaak voor in de zogenaamde tabloidframes (35.1%).

Soort. De openbare omroep en de commerciële omroep in Vlaanderen verschilden niet in de thema's waaraan ze aandacht besteden in de politieke berichtgeving. De resultaten van de crosstabulatie worden samengevat in grafiek 5. In de grafiek valt vooral het verschil in aandacht voor puur politieke items en voor justitionele items op. Deze verschillen vielen echter nog binnen de aanvaardbaarheidsintervallen en waren dus niet statistisch significant ($AI_{\text{puur politiek}} = [-.124, .124]$; $AI_{\text{justitie/politie}} = [-.109, .109]$). Er was wel een neiging bij de openbare omroep om meer aandacht te besteden aan puur politieke items en bij VTM om vooral te focussen op justitionele en politonele aangelegenheden. Zo had de VRT het over de presidentsverkiezingen in Chili, over het budget voor topsport dat omhooggaat en besprak VTM uitgebreid de nultolerantie in enkele Brusselse gemeenten en ook de zwaardere fysieke proeven voor politiekadetten. Maar het betreft hier enkel een tendens en geen significante verschil. De algemene voorkeur van VTM voor misdaadgerelateerde thema's werd hier dus niet bevestigd (zie o.a. Walgrave & Uce, 2007). Ook wat betreft defensie leunde de VRT aan bij de commerciële omroep. Het verschil in percentages bevond zich in het aanvaardbaarheidsinterval ($AI = [-.106, .106]$). Wat ook opvalt in de grafiek is het hogere percentage politiek nieuws over cultuur en sport bij VTM. Bestaand onderzoek toonde echter vaak aan dat vooral de VRT een groot belang hecht aan sport (De Swert, 2007). Het is mogelijk dat de VRT sport en cultuur zuiver als sport en cultuur behandelt en er met andere woorden geen politieke actoren bij betreft. VTM zal daarentegen wel de nadruk leggen op een politicus die boeken signeert op de Antwerpse boekenbeurs of op de premier die als Standard-fan de Gouden Schoen in ontvangst neemt. Maar opnieuw wordt opgemerkt dat dit verschil een element was van het aanvaardbaarheidsinterval en dus niet statistisch

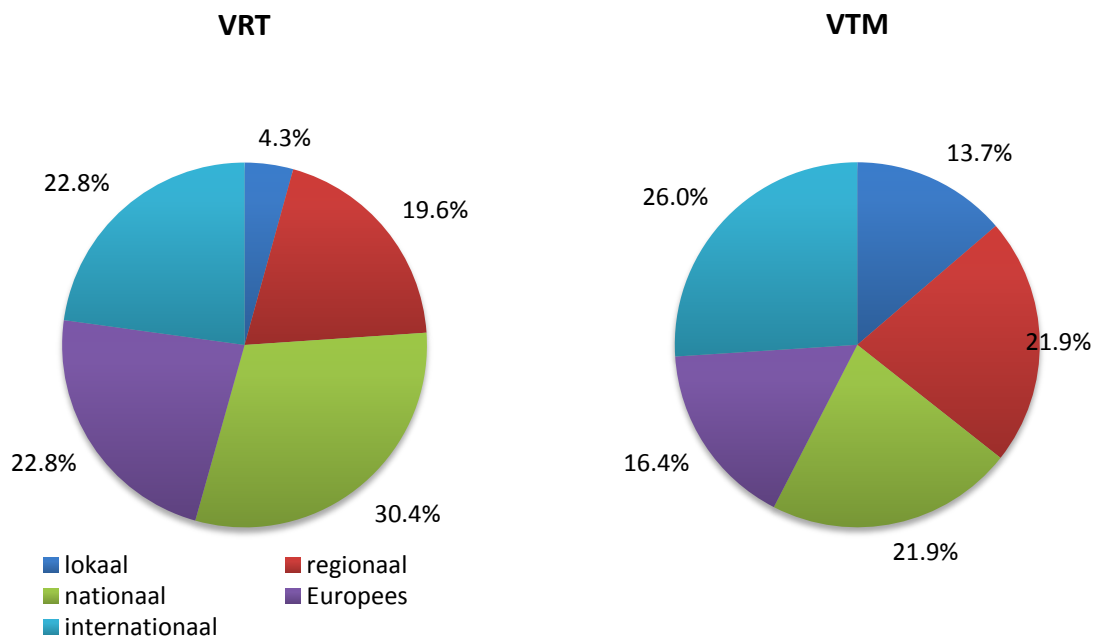
significant was ($AI = [-.079, .079]$). Wat tot slot de overige thema's betreft, werden geen significante verschillen vastgesteld. De hypothese van differentiatie werd niet bevestigd.

Grafiek 5. Beleidsdomein waarop de politieke berichtgeving betrekking heeft per zender in % ($n_{VRT} = 92$ items, $n_{VTM} = 73$ items).

Geografisch en politiek niveau. De meerderheid van de politieke berichten op beide zenders kwam uit het binnenland. Dit resultaat komt in grote mate overeen met bestaand onderzoek (zie o.a. De Bens & Paulussen, 2005). Figuur 1 geeft de verhoudingen weer tussen lokaal, regionaal, nationaal, Europees en internationaal nieuws voor beide omroepen. De VRT en VTM verschilden niet significant van elkaar wat betreft de hoeveelheid internationale en Europese politieke berichtgeving. Het verschil van beide percentages was een element van het aanvaardbaarheidsinterval ($AI_{\text{internationaal}} = [-.132, .132]$; $AI_{\text{Europees}} = [-.121, .121]$). Wat betreft het binnenlands nieuws werd een convergentie

vastgesteld op nationaal en regionaal niveau. Beide percentageverschillen vielen in het aanvaardbaarheidsinterval ($AI_{\text{nationaal}} = [-.134, .134]$; $AI_{\text{regionaal}} = [-.125, .125]$).

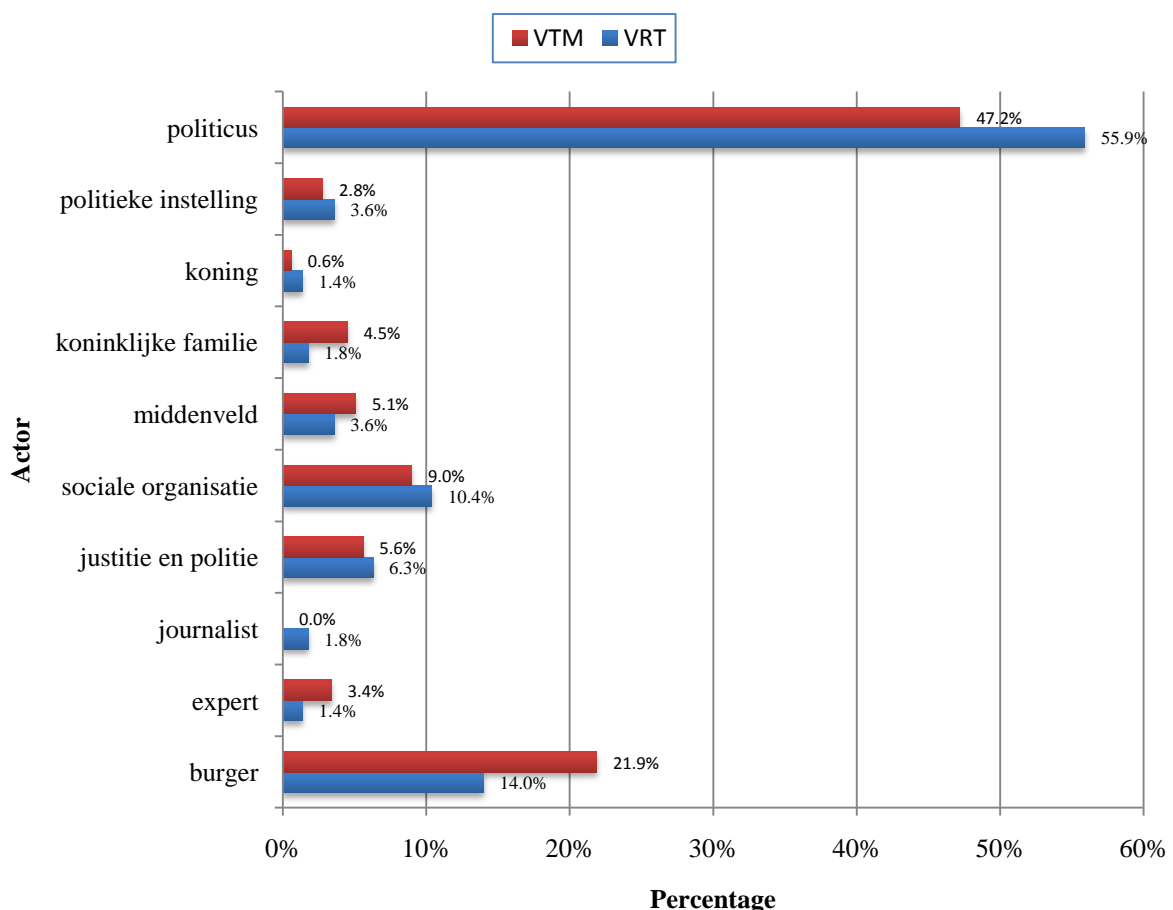

Figuur 1. Regio waarop het nieuws betrekking heeft in % ($n_{\text{VRT}} = 92$ items, $n_{\text{VTM}} = 73$ items).

De hypothese van differentiatie op het niveau van de plaatselijke politiek, werd echter wel bevestigd. VTM besteedde significant meer aandacht aan lokale politieke berichtgeving in vergelijking met de VRT. De differentiatie was significant en het verschil in percentages was geen element van het aanvaardbaarheidsinterval ($AI = [-.089, .089]$). Die differentiatie stemt overeen met de resultaten van de studie van De Bens en Paulussen (2005). Dit verschil kwam ook tot uiting in de plaats die lokale politieke items innemen in de nieuwsreeks. Zo brachten beide zenders een item over het stadsbestuur van Mechelen dat een eigen abortuscentrum wil, alleen stond het bij VTM vooraan in de uitzending, terwijl de openbare omroep het in het midden plaatste. Het geografische niveau vertoonde een significante samenhang met de plaats van een item in de nieuwsrij ($X^2(4) = 11.68, p < .05$). Europese items stonden vooral vooraan in de nieuwsrij (30.3%), net zoals lokale politieke berichtgeving (28.6%). De latere items hadden zoals verwacht vooral betrekking op internationale (92.5%) en regionale politiek (94.1%). Hoewel er in dit onderzoek geen opsplitsing gebeurde van het buitenlands nieuws, wees een blik op de thema's en onderwerpen van de diverse items in de richting van een voorkeur voor een selecte groep nieuwswaardige landen. De Verenigde Staten namen hier een topospositie in, wat onder andere bleek uit het feit dat de meest frequente individuele politieke actor over de volledige steekproef de Amerikaanse president Barack Obama is (3.5%). Zelfs de kersverse Europese president Herman Van Rompuy kon daar niet aan tippen. Het onderzoek van Joye & Biltreyst (2007), dat specifiek het buitenland aanbod van beide zenders naging, heeft deze voorkeur voor een beperkte groep elitelanden ook bevestigd.

Wat het politieke niveau van de items betreft, bracht VTM zoals verwacht significant meer gemeentelijk nieuws (16.4% t.o.v. 4.3%). Ook hier getuigt dus vooral de commerciële omroep van een sterke mate van parochialisering. Het verschil met de VRT was significant en viel niet in het aanvaardbaarheidsinterval ($AI = [-.095, .095]$). De sterkere nadruk op lokaal nieuws bij VTM kwam dus zowel op geografisch als op politiek niveau tot uiting. De verhouding van het federale niveau ten opzichte van het gewestelijk/gemeenschapsniveau was bij beide zenders zo goed als dezelfde. Die verhouding bedroeg 21.9%-19.2% bij VTM en 28.3%-21.7% bij de VRT. Beide verschillen in percentages situeerden zich in het aanvaardbaarheidsinterval ($AI_{\text{gewest/gemeenschaps.}} = [-.124, .124]$; $AI_{\text{federaal}} = [-.132, .132]$).

Actoren. Individuele politieke actoren en burgers stonden centraal in zowel de VRT-items als de VTM-items. Grafiek 6 geeft een overzicht van de diverse actoren die aan bod kwamen.

Grafiek 6. Identiteit van de actoren in % per zender ($n_{\text{VRT}} = 222$ actoren, $n_{\text{VTM}} = 178$ actoren).

Beide omroepen hechten belang aan politici, maar willen het nieuws ook dichterbij de mensen brengen en meer betrokkenheid creëren door interviews met ‘Jan met de pet’. Maar de commerciële omroep deed dat laatste, namelijk focussen op burgers, significant vaker dan de VRT. Het verschil in percentages was geen element van het aanvaardbaarheidsinterval ($AI = [-.076, .076]$). De VRT

focusste daarentegen vooral op individuele politieke actoren, maar dit verschil was niet significant en de nulhypothese van convergentie werd bijgevolg aanvaard (AI = [-.098, .098]). De nadruk van VTM op burgers kan geïllustreerd worden aan de hand van het item over de te snelle hervormingen van de renovatiepremies. VTM benaderde de problematiek vanuit een gepersonaliseerd standpunt dat de kijker thuis sterk zou aanspreken. Er werd geopend met een koppel dat aan het verbouwen was en door de hervormingen een hoge financiële steun misliep. De VRT daarentegen liet een vertegenwoordiger van de Bouwunie aan het woord. Toch kwamen experts globaal in dit onderzoek zeer weinig aan bod (1.4%-3.4%). Beide omroepen verschilden daar niet in, de differentiatie in percentages was een element van het aanvaardbaarheidsinterval (AI = [-.031, .031]). De grote aandacht voor gewone mensen en de beperkte aandacht voor experts werd ook geobserveerd in voorgaand Vlaams alsook internationaal onderzoek (Bek, 2004; Uce et al., 2006). Er werd ook een convergentie geobserveerd met betrekking tot het percentage leden van de koninklijke familie. Beide omroepen besteedden er evenveel aandacht aan. In tegenstelling tot de verwachtingen bevond het verschil tussen de percentages zich in het aanvaardbaarheidsinterval (AI = [-.035, .035]). De VRT voerde als enige omroep ook journalisten op als actoren. Er was hier sprake van een significante differentiatie. Het verschil met VTM was geen element van het aanvaardbaarheidsinterval (AI = [-.017, .017]). Wat de overige actoren betreft, werd elke nulhypothese van convergentie aanvaard. Er werd daarenboven een samenhang vastgesteld tussen de lengte van een item en de actor die erin aan bod komt ($F(9, 399) = 2.17, p < .05$). Tabel 5 geeft het gemiddelde, de standaarddeviatie en mediaan weer voor elke actor.

	M	SD	Mediaan
Politicus	129.78	94.98	120
Politieke instelling	83.77	53.47	94
Koning	54.75	33.22	54
Koninklijke familie	119.67	38.80	131
Middenveld	138.94	65.93	124
Sociale organisatie	107.95	31.24	115
Justitie en politie	129.58	58.19	122
Journalist	262.00	132.07	253
Expert	120.00	22.63	121
Burger	138.21	104.59	116

Tabel 5. Gemiddelde (M), standaarddeviatie (SD) en mediaan van de duur van politieke items in seconden per actor (n = 400 actoren).

De kortste items waren gereserveerd voor de koning met een gemiddelde duur van 54.75 seconden. Leden van de koninklijke familie kregen daarentegen wel ruim de tijd, namelijk 119.67 seconden. Prins Filip en Prinses Mathilde waren hier zeer populaire actoren in het nieuws. Institutionele

politieke actoren stonden op de voorlaatste plaats met een gemiddelde duur van 83.77 seconden. De langste items waren die items waarin een journalist meer duiding kwam geven bij een verhaal. Het gemiddelde ligt daar zeer hoog, op 262 seconden. Opvallend was bovendien dat niet de individuele politieke actoren op de tweede plaats kwamen, maar wel de burgers en het middenveld.

Wat de verhouding man-vrouw in de politieke berichtgeving betreft, werd geen enkel verschil vastgesteld. Bij VTM bedroeg de verhouding man-vrouw respectievelijk 78.9%-21.1%, bij de VRT was dit 79.9%-20.1%. Het verschil was een element van het aanvaardbaarheidsinterval (AI = [-.082, .082]). Zowel bij de openbare als bij de commerciële omroep is er sprake van een systematische ondervertegenwoordiging van vrouwen. Wat wel significant verschilde tussen beide omroepen was de mate waarin ook aandacht wordt besteed aan persoonlijke aspecten van politieke actoren. Dat gebeurde bij VTM vaker dan bij de VRT (19.4% t.o.v. 10.1%). Het verschil in percentages bevond zich net op de grens van het aanvaardbaarheidsinterval wanneer het betrouwbaarheidsniveau op .05 werd gezet (AI = [-.093, .093]). Er kan wel met 90% betrouwbaarheid gesteld worden dat er een significante differentiatie is op dit vlak (AI = [-.079, .079]). De VRT beperkte zich met andere woorden zoveel mogelijk tot de politieke functie van de actoren. VTM bracht daarentegen, in de context van de benoeming van Herman Van Rompuy tot eerste Europese president, een interview met de vrouw van Van Rompuy en zijn broer. Beide gesprekspartners gingen uitgebreid in op de eerste kleinzoon van de Europese president, op het slaapgebrek dat daarmee gepaard gaat en op een familiefeest dat binnenkort wordt gehouden. De VRT behield in datzelfde item een meer politieke focus en ging uitgebreid in op de toekomst van de Belgische politiek, op de procedure van de benoeming en op de andere kandidaten. Het verschil in personalisering tussen beide zenders kwam tevens tot uiting in de samenhang die personalisering vertoonde met verschillende kwalitatieve variabelen. Zo kwam personalisering significant meer voor in tabloidframes (19.5%; $X^2(6) = 37.04$, $p < .001$) en wanneer het ging over royalty (62.5%; $X^2(8) = 448.87$, $p < .001$). Politieke actoren kwamen daarentegen vooral aan bod in naam van hun politieke functie (89.6%). Eerder werd reeds een neiging vastgesteld bij VTM om meer royalty aan bod laat komen dan de VRT. Bovendien werd ook vastgesteld dat VTM items vaker binnen een entertainmentkader brengt dan de VRT. De mate van personalisering vertoonde daarnaast ook een samenhang met het onderwerp van de politieke berichtgeving (72.9%; $X^2(4) = 31.57$, $p < .001$). In zuiver politieke items werden politieke actoren vooral vanuit een specifiek politieke focus benaderd waarin met andere woorden niet wordt ingegaan op persoonlijke aspecten van de politicus. Een item dat deze diverse relaties illustreert, ging over het bezoek van Prins Filip en Prinses Mathilde aan een opvangtehuis in Marokko. De centrale actoren waren leden van de koninklijke familie. In het VRT-item was er echter ook plaats voor een politieke actor, de toenmalige Minister voor Ontwikkelingssamenwerking, Charles Michel. Beide omroepen kaderden het item binnen de protocollaire functie van het vorstelijke paar, maar VTM liet ook een komische noot toe en ging zeer uitgebreid in op de relatie tussen Prins Filip en Prinses Mathilde. Zo

vertelde Prinses Mathilde uitgebreid over de grappen die haar man met de kinderen uithaalt en sprak Prins Filip openhartig over de liefde voor zijn vrouw.

Wat tot slot de manier betreft waarop de actoren aan het woord kwamen, werd geen significant verschil tussen beide zenders vastgesteld. Het verschil in percentages was geen enkele keer een element van het aanvaardbaarheidsinterval. Zowel op de VRT als op VTM werden zelden kritische vragen gesteld voor de camera, althans ze werden niet getoond in het televisienieuws. De nadruk lag op actoren die zelf aan het woord worden gelaten. Tabel 6 geeft de percentages en aanvaardbaarheidsintervallen weer.

	VRT	VTM	AI
Gesprek	10.4	11.2	[-.061, .061]
Zelf zonder gesprek	64.0	61.8	[-.095, .095]
Enkel geciteerd	4.5	6.2	[-.045, .045]
Enkel naam vermeld	2.1	2.1	[-.080, .080]

Tabel 6. Manier waarop actoren aan bod komen per zender in % met telkens het betrouwbaarheidsinterval van de percentagetoeets per zender ($n_{VRT} = 222$ actoren, $n_{VTM} = 178$ actoren).

Er was bovendien sprake van een samenhang tussen de lengte van een item en de manier waarop een actor aan het woord komt ($F(3,399) = 17.37, p < .001$). Het verband ligt in de lijn van de verwachtingen. Items waarin de actor zelf aan het woord mocht komen, al dan niet in een gesprek, duurden significant langer dan items waarin de actor enkel werd geciteerd of waarin de naam werd vermeld. Tabel 7 geeft het gemiddelde, de standaarddeviaties en de mediaan voor elke waarde.

	M	SD	Mediaan
Gesprek	195.33	152.73	133.00
Zelf zonder gesprek	132.63	74.84	123.00
Enkel geciteerd	84.76	47.75	86.00
Enkel naam vermeld	90.73	57.61	93.00

Tabel 7. Gemiddelde (M), standaarddeviatie (SD) en mediaan van de duur van politieke items in seconden met betrekking tot de manier waarop een actor aan bod komt ($n = 400$ actoren).

3.2.3. Differentiatie VRT-VTM: besluit

Op basis van bovenstaande analyse met betrekking tot de differentiatie tussen de openbare omroep VRT en de commerciële omroep VTM, kan besloten worden dat er sprake is van een convergentie tussen beide omroepen, maar dat er ook nog steeds enkele verschillen zijn. **Hypothese 1.1.**, wat betreft een differentiatie in duur van de politieke items, werd niet bevestigd. Beide omroepen verschilden hierin nauwelijks en besteden relatief veel tijd aan politieke berichtgeving. Deze resultaten stemmen overeen met bestaand onderzoek (Heinderyckx, 1993; Sinardet et al., 2004). Deze

overwegend lange items passen bovendien in de algemene trend dat items doorheen de tijd alsnar langer zijn geworden (zie o.a. Eldridge, 1995). De gemiddeld hoge duur voor politiek nieuws heeft onder andere te maken met het feit dat door de complexiteit ervan duiding frequent aangewezen is. De Griekse filosoof Plato had het reeds over het tegengesteld verband tussen tijd en denken. Zo kan een filosoof veel denken omdat hij tijd heeft, een gewone burger kan dat niet omdat alles snel moet gaan. Dit verband tussen denken en tijd is volgens De Vroey (2003) één van de grootste problemen van televisienieuws. Wat daarnaast de plaats in de nieuwsrij betreft, is er geen differentiatie tussen beide omroepen. **Hypothese 1.3.** werd met andere woorden niet bevestigd. Beide omroepen hechten op dit vlak evenveel belang aan de politieke berichtgeving. De publieke opdracht van de VRT werd wel duidelijk in het al dan niet aankondigen van politiek nieuws als hoofdpunt. Zij deden dat significant meer dan VTM. Op dat vlak geniet de politieke berichtgeving bij de VRT nog een zekere voorkeursbehandeling. Dat wil echter niet zeggen dat VTM op haar beurt de politieke berichten stiefmoederlijk heeft behandeld. Bij de commerciële omroep is politiek een thema als elk ander thema dat op basis van de nieuws waarde ervan al dan niet als hoofdpunt zal worden aangekondigd. **Hypothese 1.2.** werd bijgevolg bevestigd.

Wat vervolgens de kwaliteit van de berichtgeving betreft, toonde de analyse aan dat er geen differentiatie is inzake frequentie van achtergrond en duiding in de politieke items (**hypothese 2.1.**). De verhouding duiding-nieuws bij VTM mag dan al groter zijn dan bij de VRT, het verschil was niet significant. Dat wil daarom niet noodzakelijk zeggen dat de VRT tekortschiet in zijn educatieve rol. De descriptieve statistieken toonden reeds aan dat items met enkel nieuwsfeiten zelden voorkwamen. Ook VTM focuste op de context, voorgeschiedenis en mogelijke gevolgen van een gebeurtenis. Soms kon echter de nadruk die VTM legde op duiding, geïnterpreteerd worden als een vorm van sensatiezucht. Zo gingen zij in tegenstelling tot de openbare omroep wel uitgebreid in op de achtergrond van het proces van Radovan Karadzic, de Bosnisch-Servische ex-president die wordt veroordeeld voor oorlogsmisdaden. Het VTM-item opende met beelden van de Bosnisch-Servische oorlog en gaf meer context en achtergrond over die oorlog dan de VRT, maar dergelijke beelden gaven het item meteen ook een sensationeel karakter. Bij de VRT viel vooral de uitgebreide duiding bij complexe politieke gebeurtenissen op. Een voorbeeld daarvan is het item over de Duitstalige Gemeenschap die een belangenconflict had ingediend tegen de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde. In het VRT-item, dat overigens 2'30" duurt, wordt uitgebreid ingegaan op de geschiedenis van het B-H-V-conflict, dat al meer dan twee jaar aansleept. Met behulp van een chronologische weergave van de gebeurtenissen, wordt een complex politiek thema duidelijk en beknopt uitgelegd. **Hypothese 2.2.**, namelijk dat er een differentiatie is wat betreft de nieuwskaders die beide omroepen gebruiken, werd gedeeltelijk bevestigd. De meest opvallende observaties deden zich voor bij de commerciële omroep. VTM reageerde op dit vlak immers niet altijd als een commerciële omroep en bracht ook de meeste politieke items binnen een beleidsframe, net zoals de

VRT dat deed. Anderzijds werd er een significante differentiatie vastgesteld wat betreft de mate van entertainmentsaspecten in de politieke berichtgeving. Daar reageerde VTM wel als een typische private zender en bracht politiek nieuws vaker op een komische, entertainende manier. Zo werd in een item over de sneeuwvloed in de Verenigde Staten de Amerikaanse president Barack Obama aan het woord gelaten die de toestand een ‘*snowmagedon*’ noemde. De VRT leek vervolgens vooral een commerciële logica te volgen wanneer wordt gekeken naar de mate van human interest en conflict in de politieke berichtgeving. Er was op die vlakken sprake van een uitgesproken convergentie tussen beide omroepen. Vooral de hoge frequentie van conflictframes bij de VRT viel daarbij op. Wanneer het bijvoorbeeld ging over de splitsing van de kieskring Brussel-Halle-Vilvoorde, kreeg een VRT-kijker de volgende patstelling te zien waarin het welles-nietes-spel werd geïllustreerd:

- Laurette Onkelinx (PS):
Er komt nooit een stemming van de Vlamingen tegen de Franstaligen. Nooit.
- Eric Van Rompuy (CD&V):
We gaan zeker stemmen. Ik denk dat die cinema nu lang genoeg heeft geduurd.
- Laurette Onkelinx (PS):
Zeer zeker niet. Anders is er geen regering meer.

Ook het gebrek aan differentiatie in politieke thema's was in deze masterproef duidelijk (**hypothese 2.3.**). De VRT bracht in tegenstelling tot de verwachtingen niet meer zogenaamd hard politiek nieuws, namelijk puur politieke en economische items, dan VTM. De frequenties van beide omroepen hier wijzen echter niet eenduidig in de richting van tabloidisering. Dit kwam reeds aan bod in de descriptieve statistieken. Ook wat betreft het eerder ‘zachte’ politieke nieuws, zoals justitie en defensie, werd geen significante differentiatie vastgesteld. De overdreven aandacht die VTM in de algemene berichtgeving heeft voor misdaadnieuws (Walgrave & Uce, 2007), werd hier niet teruggevonden. Er werden telkens wel neigingen tot een voorkeur voor hard nieuws bij de VRT en voor zacht nieuws bij VTM vastgesteld, maar dit was niet statistisch significant. Verder werd de **hypothese 2.4.** wel deels bevestigd, namelijk dat VTM meer aandacht besteedt aan lokale en gemeentelijke gebeurtenissen. VTM kruipt met andere woorden dicht bij de kijker thuis. Ze hadden het bijvoorbeeld uitgebreid over de inwoners van Ieper die boos waren omdat de kerstverlichting er veel te vroeg hing. De openbare omroep behield op dit vlak een bredere focus. VTM besteedde echter niet significant minder aandacht aan nationale en internationale politiek en volgt met andere woorden op dit vlak het voorbeeld van de VRT. Wat het politieke niveau van de items betreft, is er bijvoorbeeld ook een convergentie op het vlak van de federale en gewestelijke en gemeenschapspolitiek. De hypothese van differentiatie werd hier niet bevestigd. VTM ging het federale nieuws, dat voor veel kijkers een ver-van-de-bed-show is, niet uit de weg. Ze probeerden het wel op een meer aantrekkelijke manier te brengen onder andere door meer personalisering. Op dit vlak was er sprake van een significante differentiatie met de openbare omroep. Zoals de descriptieve

statistieken lieten zien, kan personalisering op diverse manieren tot uiting komen. In de eerste plaats kan een omroep burgers aan het woord laten. Politieke items waarin dit gebeurde, duurden ook langer, wat kan aangeven dat deze interviews met gewone mensen bedoeld zijn om een gebeurtenis beter te plaatsen. VTM deed dat significant meer dan de VRT. De VRT liet in dat opzicht opvallend weinig burgers aan bod komen. Zo bood het item over de opening van de kerstmarkt in Brussel de mogelijkheid om te peilen naar de reacties van de bezoekers, maar de VRT beperkte zich tot een professionele commentaar van de Brusselse burgemeester. De openbare omroep focuste echter niet significant meer op individuele politici. Net zoals de VRT, lijkt VTM daar dus vooral uit te gaan van het belang van publieke dienstverlening. Wat de VRT echter vaak doet, is de eigen journalisten opvoeren als expert. Een onafhankelijke expert zou hier soms meer aangewezen zijn. In tegenstelling tot de verwachtingen ging de commerciële omroep niet meer aandacht besteden aan royalty dan de openbare omroep. Net als VTM gaat de VRT uitgebreid in op Prinses Mathilde in Marokko, Prinses Mathilde die voorleest tijdens de voorleesweek en Prinses Mathilde die een bezoek brengt aan de familiedag van defensie. Een zekere mate van personalisering kwam daarnaast ook tot uiting in de mate waarin persoonlijke aspecten van politieke actoren werden belicht. Op dit vlak werd de hypothese van differentiatie tussen beide omroepen wel bevestigd. VTM heeft het vaker over de kinderen van een politicus, over het gezinsleven en dergelijke meer. Beide omroepen verschilden echter niet wat betreft de ondervertegenwoordiging van vrouwen in de berichtgeving. Ander onderzoek in dit opzicht toonde aan dat de dominantie van mannen in het nieuws bij de openbare omroep zelfs nog sterker was en dit ondanks het diversiteitsbeleid. Dat werd verklaard doordat de VRT sowieso meer aandacht heeft voor traditioneel mannelijke thema's (Hooghe & De Swert, 2007). Aangezien politiek kan beschouwd worden als zo'n typisch mannelijk thema, ligt de convergentie van beide zenders in de lijn van de verwachtingen. Er werd tot slot ook een sterke convergentie vastgesteld wat betreft de manier waarop een actor aan bod komt. In tegenstelling tot de verwachtingen maakte VTM niet vaker gebruik van voice-overs, maar liet ook zij de actoren zelf aan het woord. VTM zal ook sneller de, vaak zeer kritische vragen van de journalist, in het item behouden. Het verschil met de VRT op dit vlak was echter niet statistisch significant. Er kan besloten worden dat **hypothese 2.5**, met betrekking tot de differentiatie op het niveau van de actoren, gedeeltelijk werd bevestigd.

4. BESPREKING EN CONCLUSIE

4.1. Doelstelling

In de context van de hedendaagse kritiek op de media, wordt het televisienieuws van de Vlaamse openbare omroep vaak een te populaire aanpak verweten met een gebrekkige aandacht voor het traditionele *public service*-ethos. De komst van de private zender VTM in 1989 zou daartoe de belangrijkste aanleiding zijn geweest. Het televisienieuws in het algemeen wordt, net als de andere media, nog steeds beschuldigd van vervlakking, verpulping, verkleuring en tabloidisering. Met tabloidisering, een term die frequent terugkeert in het mediadebat, wordt een verschuiving van de nieuwsonderwerpen bedoeld alsook een verandering wat betreft de manier waarop het nieuws wordt gebracht (Hauttekeete, 2005; Sparks, 1998). Deze masterproef ging na in welke mate er nog een differentiatie is tussen de openbare omroep VRT en de commerciële omroep VTM. Daarom werd op basis van bestaand onderzoek een meetinstrument specifiek aangepast voor de politieke berichtgeving in het televisienieuws. Het is immers zo dat de vele kritieken op televisie niet altijd empirisch worden ondersteund en dat er een tekort is aan systematisch wetenschappelijk onderzoek op dit vlak. Wanneer er wel studies naar het televisienieuws gebeuren, dan focussen die vaak louter op inhoudelijke aspecten en de verschuiving van zogenaamd hard nieuws naar meer licht, sensationeel nieuws. Maar ook de vorm en de verpakking van het nieuws spelen een rol. Omdat het politieke nieuws vaak als grootste slachtoffer van de tabloidiseringstrend wordt aangewezen, focuste deze studie specifiek op dat type berichtgeving en ging daarbij zowel kwantitatieve als kwalitatieve kenmerken van het politieke nieuws in het journaal na. De studie was gericht op een evaluatie van de performantie van het Vlaamse televisienieuws, er werd nagegaan in welke mate beide omroepen het publieke belang dienen. Er werd voorspeld dat de openbare omroep dit beter zou doen dan de commerciële omroep aangezien publieke dienstverlening een kernwaarde is van een openbare omroep.

Zo werd voorspeld dat er een differentiatie zou zijn in de politieke berichtgeving tussen de VRT en VTM inzake de *tijd* die aan dergelijk nieuws wordt besteedt. Er werd daarbij verwacht dat de politieke items op de VRT langer duren dan op VTM. Er werd tevens voorspeld dat politieke items op de VRT vaker als hoofdpunt worden aangekondigd. Een derde deelhypothese stelde tot slot dat de openbare omroep de politieke berichten meer vooraan in de nieuwsrij plaatst in vergelijking met VTM. Daarnaast werden verschillende kwalitatieve kenmerken van het politieke nieuws nagegaan vanuit de verwachting dat er ook op dit vlak sprake zou zijn van een differentiatie tussen de twee zenders. Een eerste deelhypothese stelde dat de VRT meer duiding geeft bij politiek nieuws dan VTM, dat op haar beurt vooral zou focussen op feiten. Er werd tevens een verschil voorspeld in onderwerpen van de politieke berichtgeving waarbij de VRT meer aandacht zou besteden aan puur politieke items. Er werd ook een differentiatie verwacht tussen beide omroepen wat betreft het kader waarbinnen de politieke

berichtgeving wordt gebracht. Beleidskaders werden voorspeld frequenter voor te komen bij de VRT tegenover zogenaamde tabloidframes bij VTM. Daarnaast werd er verwacht dat VTM een voorkeur heeft voor gemeentelijke items en lokale alsook regionale politieke berichtgeving. Tot slot werd er ook een analyse gedaan op het niveau van de actoren. Daar werd verwacht dat VTM meer burgers aan bod laat komen terwijl de VRT vooral politieke actoren de revue laat passeren. Er werd bovendien voorspeld dat de mate van personalisering hoger zou zijn bij VTM dan bij de VRT en dat VTM vaker zou werken met voice-overs.

4.2. Resultaten

Dat de democratische waakhond, namelijk de VRT, een commerciële pitbull zou zijn geworden (De Vroey, 2003), werd in deze masterproef niet bevestigd. De twee Vlaamse omroepen, VRT en VTM, vertonen inderdaad op sommige vlakken een grote mate van convergentie, maar er worden nog steeds belangrijke verschillen vastgesteld. We kunnen daarin De Swert (2007, p.132) volgen die stelde dat “het niet zo is dat voor elke mekkerende geit een sprekende politicus is verdwenen.” Blumler & Gurevitch (1995) merkten reeds op dat de massamedia, ondanks hun centrale rol in de politieke communicatie, ook nog met andere functies dienen rekening te houden dan enkel die van democratische communicatie. De resultaten van de kwantitatieve inhoudsanalyse in deze masterproef bevestigen dit en tonen aan dat het doemdenken over de achteruitgang van het televisienieuws noch pure realiteit noch zuivere fictie is. De paniek over een crisis in politieke communicatie dient gerelativeerd te worden. Er is nog altijd veel politiek nieuws (Barnett & Gaber, 2001). Dat toont ook deze analyse aan. Elke dag kwamen ongeveer vijf politieke items aan bod in het avondjournaal. Er is met andere woorden nooit een tijd wanneer de politiek niet interessant is voor een journalist (Barnett & Gaber, 2001). Toch vertonen beide omroepen op bepaalde vlakken een neiging tot tabloidisering. Die tabloidiseringstrend wordt vooral vastgesteld bij de commerciële omroep, maar is ook bij de VRT niet afwezig. Ongeveer de helft van alle items werden zowel op de VRT als op VTM getoond. Zo kwam 56% van de VTM-items overeen met een VRT-item. De openbare omroep bracht 54% items die niet op VTM werden getoond. Het zogenaamde ‘pack journalism’ werd bijgevolg ook hier geobserveerd. Het zou te maken hebben met een subtiele mix van onzekerheid over wat echt telt als politiek nieuws en de angst om iets te missen dat de concurrentie wel brengt (Blumler & Gurevitch, 1995). Maar het is niet omdat hetzelfde onderwerp wordt behandeld, dat dit op exact dezelfde manier gebeurt. In wat volgt worden eerst de gelijkenissen tussen beide omroepen besproken, daarna komt de differentiatie aan bod.

4.2.1. Convergentie VRT - VTM

De openbare en private omroep verschillen noch wat betreft de lengte van politieke items noch wat betreft de plaats in de nieuwsrij. Beide omroepen berichten relatief lang over politiek, maar geen van beide plaatst die politieke items graag vooraan. De politieke berichtgeving krijgt noch bij de VRT

noch bij VTM een voorkeursbehandeling, maar wordt ook niet stiefmoederlijk behandeld. Onder de critici van tabloidisering lijken er echter wel stemmen op te gaan voor het toekennen van privileges aan politiek nieuws (Bourdieu, 1996; Sparks, 1998). De vraag is daarbij echter of het televisienieuws nog zou bekeken worden indien het een overdreven sterke nadruk op politieke berichtgeving legt. Een typisch kenmerk van het televisienieuws, en van de media in het algemeen, is dat mensen er vrijwillig naar kijken. Er moet daarom ook een aantrekkelijke mix voorzien worden zodat het publiek er tijd voor wil vrijmaken (Walgrave et al., 2007). Niet iedereen in het publiek is immers politiek geëngageerd en de manier waarop een omroep werkt, moet nu eenmaal compatibel zijn met de sociopolitieke omgeving waarin zij werkzaam is (Blumler & Gurevitch, 1995). De VRT lijkt zich daarvan bewust te zijn en volgt hier eerder de logica van de commerciële omroep dan van een publieke omroep. Ook bij het nieuws van de openbare omroep is tijd immers een essentiële dimensie. Het is dus aan de VRT-nieuwsdienst om een strenge selectie te maken uit een zeer grote hoeveelheid nieuws. Eerder dan het thema zelf, lijken vooral de traditionele nieuwswaarden, zoals die onder andere werden geformuleerd in de historische analyse van Galtung en Ruge (1965), daarin een rol te spelen. Die nieuwscriteria bepalen of een gebeurtenis in het nieuws komt en welke prominentie eraan wordt toegekend. Veel van die nieuwscriteria worden in se al niet teruggevonden bij politieke gebeurtenissen. Zo kan het abstract karakter van de politiek een probleem vormen en bovendien is de sensatie vaak ver te zoeken. Bijgevolg hanteert de VRT hier net als VTM een eerder pragmatische aanpak waarbij ze politiek nieuws brengen omdat het nieuwswaardig is op een gegeven moment, niet omdat ze vinden dat het moet (zie ook Blumler & Gurevitch, 1995). Het politieke nieuws wordt overigens bij geen van beide omroepen volledig achteraan in de nieuwsreeks geplaatst.

Maar er is ook een grote mate van convergentie wat betreft de kwaliteit van de politieke berichtgeving. Zo verschillen de omroepen niet wat betreft een typisch aspect van tabloidisering, namelijk het al dan niet geven van duiding en achtergrondinformatie. Hoewel de openbare omroep niet kan beschuldigd worden van een gebrek aan analyse, werd vastgesteld dat zij op dit vlak niet verschillen van VTM. Er is bij beide omroepen immers ruimte voor duiding. Dat blijkt uit de hoge frequentie van mengitemen waarin nieuwsfeiten worden gecombineerd met informatie over de context en gevolgen van een gebeurtenis. De blijvende analytische aanpak bij de VRT viel bijvoorbeeld vooral op wanneer politieke commentatoren als Ivan De Vadder en Rob Heirbaut naar de studio werden gehaald om tekst en uitleg te geven over ingewikkelde politieke procedures. In zo'n analytische aanpak schuilt een nadruk op het publieke belang (Blumler & Gurevitch, 1995). Er kan bijgevolg gesteld worden dat ook VTM zich engageert voor een zekere mate van publieke dienstverlening. Zij beperken zich niet tot een conventionele journalistieke visie waar politieke gebeurtenissen worden gefilterd aan de hand van professionele nieuwswaardecriteria. De VRT wisselt tussen een nadruk op beroepswaarden en meer aandacht voor de publieke dienstverlening. Het gevaar met een analytische visie is immers dat dit kijkers zal afschrikken omdat het te zwaar is (Blumler & Gurevitch, 1995).

Daarnaast brengt de VRT evenveel human interest-items als VTM. Ook de openbare omroep legt soms de nadruk op bruikbare informatie voor de kijker, zoals dat past in een commerciële logica. Het VRT-item over de aangekondigde btw-verlaging in de horeca ging bijvoorbeeld heel specifiek in op de effecten voor de klanten voor en na middernacht en gaf tips over wanneer je dus het beste kon betalen. Ook wat betreft de protocollaire items is er geen verschil tussen beide omroepen.

De meest onrustwekkende vaststelling is de convergentie van conflictframes. Beide redacties getuigen van een overdreven voorkeur voor het kaderen van politiek nieuws als conflict. Dat is vooral het geval bij items over de federale politiek. Dit kan onder andere verklaard worden door de typische structuur van het Belgische politieke systeem. In de Belgische federale regering zetelen zowel Vlaamse als Franstalige politici die vaak verschillende politieke belangen verdedigen vanuit hun verschillende gemeenschapsachtergronden. Aangezien het al langer niet altijd goed loopt tussen de verschillende taalgemeenschappen, staan de verschillende politieke actoren vaak lijnrecht tegenover elkaar. De kritiek op teveel conflict, kadert binnen de meer algemene vaststelling dat politieke journalistiek de voorbije jaren vooral focust op het proces in plaats van op de inhoud van politiek (McNair, 2000). McNair (2000) merkt wel op dat politiek nu eenmaal evenveel het proces als de inhoud is en dat politieke journalistiek die verhouding ook moet weergeven. Opvallend is echter dat, net als VTM, ook de VRT zelfs bij de minste gelegenheid de nadruk zal leggen op politieke onenigheid. Een item dat begint met de verklaring dat de Belgische regering Leterme II de vertrouwensstemming in het parlement heeft overleefd, bestaat verrassend genoeg vooral uit oppositieleden die kritiek leveren op de toenmalige premier. Een onaandachtige kijker zou zonder de aanvankelijke verklaring van de succesvolle vertrouwensstemming, misleid kunnen worden in te denken dat het niet goed gaat met de regering. De vaststelling van evenveel conflict bij de VRT als bij VTM, kan worden geïnterpreteerd als een aanwijzing van tabloidisering op beide omroepen. Dat is niet noodzakelijk negatief. Blumler en Gurevitch (1995, p.99) stellen immers dat: "...the projection of hard-hitting conflict, the use of sporting analogies to awaken a horse-race-like excitement, are on this view inducements to become interested and aware of political matters." Bovendien is er ook sprake van een convergentie wat betreft de aandacht voor beleidsaspecten en politieke bevoegdheden. Deze beleidsitems overschaduwden nog steeds de berichten over politieke onenigheid. Zolang er aandacht blijft voor de inhoud van het beleid zelf, naast het proces, is er eigenlijk geen probleem (McNair, 2000). Het blijft echter belangrijk om deze evolutie op te volgen. Wanneer de VRT immers beleidsitems gaat benadelen om meer te kunnen focussen op conflict en procesmatige aspecten van politiek, dan mag verondersteld worden dat de commerciële logica de publieke opdracht heeft vervangen. Maar voorlopig wordt dus op beide omroepen ongeveer 40% van de politieke items gebracht in termen van politieke bevoegdheden. Er wordt uitgebreid bericht over verkiezingen, over besluitprocedures en beleidsaspecten. VTM gaat daar eerder tegen de commerciële logica in en vermijdt dergelijke onderwerpen niet. Ook op basis van de politieke onderwerpen en beleidsdomeinen waar aandacht aan

wordt besteed, kan gesteld worden dat de VRT en VTM op elkaar lijken. Hoewel de VRT neigt naar meer aandacht voor traditioneel 'harde' politieke onderwerpen, zoals zuivere politiek en economie, is het verschil met VTM niet significant. VTM zal ook niet als een typisch commerciële omroep reageren door de nadruk te leggen op justitie en politie. Ander onderzoek bevestigde echter wel die voorkeur van VTM voor misdaadnieuws (De Bens & Paulussen, 2005), maar dat komt niet in de politieke berichtgeving tot uiting.

Er is daarnaast sprake van een gedeeltelijke convergentie wat betreft het geografische en politieke niveau van de items. Zo worden de internationale en Europese politiek op geen van beide omroepen gemeden, hoewel de voorkeur nog steeds uitgaat naar binnenlands nieuws. Dat heeft onder andere te maken met één van de typische nieuwswaarden van Galtung en Ruge (1965), namelijk culturele proximiteit. Er dient bovendien te worden opgemerkt dat de focus in de internationale politieke berichtgeving veelal ligt op een aantal elitelanden, zoals de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, en op Belgische actoren in een internationale context. Dat getuigt bij beide omroepen van een zekere mate van tabloidisering. Ander onderzoek vond daarentegen een meer nationale focus bij VTM ten nadele van het buitenlandse nieuws (Joye & Biltreyst, 2007). In dat onderzoek was er echter ook aandacht voor de mate van domesticatie in de buitenlandse berichtgeving, iets wat in deze masterproef niet is gebeurd. Het meetinstrument zou daar in toekomstig onderzoek rekening mee kunnen houden. In tegenstelling tot de verwachtingen, verschillen beide omroepen niet wat betreft de manier waarop actoren aan bod komen. De verhouding van soundbites ten opzichte van voice-overs is ruim in het voordeel van de soundbites met meer dan 70%. Die soundbites waarbij een actor zelf aan het woord komt, zijn de beste voorspellers voor het winnen van een stem (Oegema & Kleinneijhuis, 2005). Er kan VTM op dit vlak bijgevolg niet verweten worden dat zij meer getabloidiseerd politiek nieuws brengen dan de openbare omroep. Tot slot is er ook een convergentie wat betreft de ondervertegenwoordiging van vrouwen in het televisienieuws. Op dat vlak kan gesteld worden dat de VRT tekortschiet in zijn rol van openbare omroep, vooral omdat net zij een strak diversiteitsbeleid voeren. Een tot slot laatste indicator van tabloidisering bij de openbare omroep is het feit dat ook zij, net als VTM, relatief veel aandacht besteden aan royalty. Dat is iets wat eerder verwacht wordt bij een commerciële omroep, maar de voorliefde voor Prinses Mathilde komt ook bij de VRT zeer sterk tot uiting.

4.2.2. Differentiatie VRT - VTM

Blumler en Gurevitch (1995) stelden in hun historische analyse van de politieke berichtgeving dat een autonoom mediasysteem leidt tot meer evenwicht in de inhoud van de politieke informatie. Zowel commerciële als non-commerciële media werden daarbij geïdentificeerd als zijnde autonoom. Maar weinig mediasystemen zijn vandaag nog perfect autonoom. Zo is VTM afhankelijk van reclameinkomsten en is de VRT afhankelijk van een overheidsdotatie. Toch zien we dat de openbare omroep

die autonomie en degelijke politieke berichtgeving nog gedeeltelijk nastreeft en ook bereikt. Wat betreft het kwantitatieve luik is er immers sprake van een differentiatie in het al dan niet aankondigen van politiek nieuws als hoofdpunt. VRT doet dat significant meer dan de commerciële omroep. In tegenstelling tot de pragmatische aanpak wat betreft de plaats in de nieuwsrij, lijkt de openbare omroep hier eerder te vertrekken van een visie waarbij de politiek op zich meer aandacht verdient omwille van het intrinsieke belang ervan (zie ook Blumler & Gurevitch, 1995). Er kan met andere woorden gesteld worden dat de VRT op dit vlak zijn publieke dienstverlening centraal stelt en voldoet aan de openbare opdracht. VTM zal het politieke nieuws daarentegen zelden een voorkeur geven ten opzichte van ander nieuws. Vanuit de commerciële logica is de nieuwswaarde van een gebeurtenis hier de belangrijkste bepalende factor.

Er is verder sprake van differentiatie wat betreft de aandacht voor entertainmentaspecten. De publieke rol van de openbare omroep blijft hier behouden. Zoals verwacht zal VTM politiek nieuws vaker met een vleugje entertainment brengen dan de VRT. Er kan besloten worden dat de VRT niet tot in het extreme de private zender gaat volgen. Ook de kritiek van toegenomen parochialisering in het televisienieuws wordt voor de openbare omroep niet bevestigd. VTM besteedt significant meer aandacht aan lokale en gemeentelijke politieke berichtgeving. De VRT behoudt daarentegen algemeen een brede focus en presenteert de kijker thuis op die manier met een breed venster op de wereld. De openbare omroep blijft tot slot ook trouw aan de PSB-traditie wat betreft de mate van personalisering. Zij doen dat significant minder dan de private omroep waar een sterke voorkeur werd vastgesteld om het nieuws dichterbij de mensen te brengen. Volgens Hooghe et al. (2005) draagt personalisering bij tot de verkleuring van het politiek debat. De differentiatie tussen beide omroepen komt tot uiting op verschillende niveaus. In de eerste plaats komen op VTM significant meer gewone mensen aan bod. Dat is niet noodzakelijk negatief want veel journalisten beschouwen personalisering vaak als meer democratisch omdat het nieuws niet enkel meer voorbehouden blijft voor politici (Huyghe, 1992). Het kan dus werken als een overbruggende functie in het democratiseren van politiek (Blumler & Gurevitch, 1995). Beide omroepen besteden wel de meeste aandacht aan individuele politici. Dit kan geïnterpreteerd worden als een vorm van personalisering omdat de aandacht voor politieke instellingen beperkt is. De openbare omroep zal met andere woorden ook proberen om het politieke nieuws concreet te maken door te focussen op personen, maar ze behouden daarbij wel een meer politieke focus. De VRT zal bovendien meer eigen journalisten aan het woord laten, wat tevens een frequente kritiek is op de huidige journalistiek. Er zouden teveel politieke commentatoren zijn, teveel opinie en te weinig informatie (Barnett & Gaber, 2001). Ook het onderscheid tussen gewone mensen enerzijds en experts anderzijds is belangrijk. Het nieuws zou steeds vaker gemaakt worden op basis van de belangen van de man op de straat en minder vanuit het standpunt van een deskundige (Uce et al., 2006). Daarin verschilden beide omroepen in deze studie overigens niet. De VRT besteedt ook alsmaar minder aandacht aan experts. VTM zal vervolgens vaker toespitsen op persoonlijke aspecten

van politieke actoren, iets wat bij de openbare omroep zelden gebeurt. Zij focussen vooral op de politieke functie. Opnieuw behouden zij hier met andere woorden een zekere ernst in de politieke berichtgeving. Dat is belangrijk omdat die ernst suggereert dat de informatie die wordt gegeven belangrijk is (Gans, 2009). Door een overdreven nadruk op het slaappatroon van de Europese president en het feit dat Prinses Mathilde haar man een schitterende vader vindt, is het mogelijk dat VTM-kijkers de politiek niet au sérieux gaan nemen. Anderzijds kan de overdreven ernst van de VRT ervoor zorgen dat de kijker niet geïnteresseerd geraakt in politiek. Jongeren geven aan dat ze niet naar het conventionele nieuws kijken omdat het niet aansluit bij hun dagelijkse leefwereld (Costera Meijer, 2006). Het is met andere woorden voor beide omroepen belangrijk om een evenwicht te vinden tussen persoonlijke en ernstige berichtgeving. VTM neigt meer naar het eerste, de VRT blijft meestal trouw aan de publieke opdracht en verkiest vooral de tweede vorm.

Op basis van de bovenstaande analyses ontstaat de indruk dat er meer gelijkenissen zijn dan verschillen tussen beide omroepen. Een vraag die vervolgens dient gesteld te worden is wie naar wie is toegegroeid. Wat is met andere woorden de richting van de convergentietrend? Niet elk bewijs van convergentie kan immers als voorbeeld worden gebruikt om te argumenteren dat de VRT de tabloidiseringstrend volgt. De vernieuwingen die VTM in 2004 doorvoerde, lijken erop te wijzen dat het vooral VTM is die de openbare omroep probeert bij te benen door kwalitatief hoogstaand nieuws te brengen (De Bens & Paulussen, 2005; Uce et al., 2006). Maar verschillende auteurs benadrukken tevens het belang van de strenge functionele performantiemaatstaven die in de beheersovereenkomst van de openbare omroep tot uiting komen (De Bens & Paulussen, 2005; Raeymaeckers & De Bens, 2010). Daardoor volgt de VRT vaak ook het voorbeeld van VTM. Het onderzoek van Sinardet et al. (2004) bevestigde immers dat de andere politieke oriëntatie in het mediabeleid aan beide kanten van de taalgrens in België duidelijk een invloed heeft op de invulling van het televisienieuws. Er zou kunnen verondersteld worden dat er een soort mengmodel is ontstaan waarbij VTM een degelijke berichtgeving nastreeft terwijl de VRT voldoende kijkers probeert te bereiken door de touwtjes wat losser te laten en het nieuws toegankelijker te maken. Bovendien moet de graad van convergentie gekaderd worden binnen de actualiteit. Beide omroepen baseren zich immers op dezelfde werkelijkheid. Actualiteit zorgt bijgevolg voor een zeker parallellisme (Uce et al., 2006). Maar de analyse toonde ook aan dat redactionele keuzes nog altijd voor een differentiatie kunnen zorgen.

4.3. Beperkingen en sterktes van de studie

De resultaten van de analyse moeten gerelativeerd worden. In de eerste plaats betreft het een exploratief onderzoek dat beperkt is tot een momentopname van het avondjournaal. Dit beperkt de mogelijke generalisering van de resultaten. Zo zijn de resultaten beperkt tot de programmacategorie van het televisienieuws. Een tweede tekortkoming houdt verband met het concept tabloidisering. Dat heeft verschillende betekenissen in verschillende landen (Bek, 2004; Esser, 1999). De resultaten van

dit onderzoek dienen vooral in de Vlaamse context te worden geplaatst, binnen de typische journalistieke en politieke cultuur. McNair (2000) suggereert bovendien dat elke analyse van de nieuwsberichtgeving rekening dient te houden met de context. In dit onderzoek is de tijdspanne waarbinnen de analyse gebeurt echter zodanig kort dat inherente veranderingen bij de media of ruimere maatschappelijke evoluties weinig tot geen invloed kunnen hebben. Er zijn daarentegen wel enkele politieke sleutelmomenten, bijvoorbeeld de Europese verkiezingen, maar net zoals Negrine (1998) in zijn onderzoek stelde, is het zeer moeilijk om een typische periode af te bakenen. Verder betreft tabloidisering een proces en dient het dus idealiter binnen een longitudinaal design te worden onderzocht. Een belangrijke vraag daarbij kan bijvoorbeeld zijn in hoeverre de veranderingen bij de VRT nieuw zijn. Sommige van de bekritiseerde aspecten van tabloidisering dateren vaak al van de jaren '50 (Bird, 2009; Desmet, 2006; Djerf-Pierre, 2000). Bovendien is tabloidisering geen constante en kan een medium op een gegeven moment meer of minder getabloidiseerd zijn (De Swert, 2002). Tot slot kampt de analyse met dezelfde problemen als elke inhoudsanalyse. Het resultaat ervan is een geconstrueerde realiteit en is gebaseerd op een lezing van de nieuwstekst die nooit op dezelfde manier zou gebeuren in een natuurlijke context (McQuail, 2005).

Deze exploratieve studie toonde daarentegen wel duidelijk aan dat de politieke berichtgeving in het Vlaamse televisienieuws niet onherroepelijk verloren is. Een belangrijke sterkte van de studie is de specifieke focus op politieke berichtgeving in tegenstelling tot de algemene berichtgeving. Het opstellen van een eigen meetinstrument waarbij niet enkel kwantitatieve, maar ook inhoudelijke aspecten van het nieuws werden geanalyseerd, is een groot pluspunt. Het meetinstrument zou bovendien mits aanpassingen in internationaal onderzoek kunnen worden gebruikt. De mogelijke subjectieve interpretatie van bepaalde variabelen werd zoveel mogelijk beperkt door een duidelijk codeboek en door met meerdere beoordelaars te werken. Toekomstig onderzoek zou wel kunnen baten bij het werken met meer dan twee extra beoordelaars.

4.4. Toekomstig onderzoek

Vanuit de methodologische beperkingen van deze studie, worden een aantal mogelijkheden voor toekomstig onderzoek voorgesteld. Een eerste belangrijk punt is het testen van het meetinstrument op een grotere steekproef. Daarnaast zou ook gewerkt kunnen worden vanuit een longitudinaal design. Bovendien zou een inclusie van andere programmacategorieën, zoals duidingprogramma's, interessant zijn. Op die manier kan nagegaan worden of de convergentie zich ook op dat niveau doortrekt. Harrington (2008) stelt bovendien dat in studies naar tabloidisering wordt uitgegaan van een te nauwe opvatting van wat nieuws precies inhoudt. Tegenwoordig zijn er immers ook heel wat gewone mensen die nieuws maken. Hij verwijst naar de Amerikaanse onderzoeksjournalist Michael Moore die informeert en entertaint tegelijk. Omwille van dat grote verschil tussen nieuws en 'het nieuws', dient de nadruk te liggen op wat het resultaat is van het nieuws en niet hoe het eruit ziet:

“looking at it in terms of ends, rather than means” (Harrington, 2008, p.279). Het is daarnaast belangrijk om oog te hebben voor de relatie met het publiek. De mate waarin politieke actoren toegang krijgen tot de media wordt niet alleen bepaald door praktische overwegingen, maar ook door de tolerantiedrempel van het publiek voor politieke boodschappen (Blumler & Gurevitch, 1995). Degelijk publieksonderzoek is een grote noodzaak want de kijker speelt een centrale rol in de vormgeving van de nieuwshoud (Costera Meijer, 2006; Gans, 2009; Gavin, 2007; Negrine, 1998). Zo kan worden nagegaan hoe de verschillende variabelen door het publiek worden gepercipieerd. Er wordt hier echter opgemerkt dat er weinig overeenstemming is tussen wat het publiek belangrijk acht en waar hun voorkeur naar uitgaat. Een illustratieve paradox hierbij is dat jongeren bijvoorbeeld hard nieuws belangrijk vinden, maar er niet naar kijken en wel kijken naar het lichtere nieuws, maar dat triviaal vinden (Costera Meijer, 2006). Publieksonderzoek dient met die tegenstelling rekening te houden. Tot slot zou het meetinstrument op een aantal punten kunnen worden aangevuld. Zo zou kunnen gelet worden op mogelijke kritische vragen van journalisten. Een variabele die de variatie in de politieke berichtgeving nagaat, kan betekenisvol zijn. Soms bleek het zeer moeilijk te zijn om een onderscheid te maken in de verschillende frames. Een mogelijke oplossing is mengvormen introduceren zoals in de studie van Drieskens en Fiers (2005). Omdat televisie essentieel een visueel medium is, moet tot slot ook meer aandacht besteed worden aan de beelden die politiek nieuws vergezellen. In het onderzoek van Graber (1994) werd bijvoorbeeld het eerste beeld van elk item gecodeerd omdat net dat beeld de toon zet voor de rest van het item.

4.5. Algemene conclusie

“‘Tabloidization’ means a spill-over of tabloid news values from the popular to the quality press” (Esser, 1999, p.293). Toegepast op televisienieuws betekent tabloidisering dus dat de berichtgeving van de openbare omroep meer gaat lijken op die van een commerciële zender. Op basis van deze masterproef kan echter gesteld worden dat de empirische evidentie voor een dergelijke verschuiving in de Vlaamse context niet eenduidig is. Op het vlak van de politieke berichtgeving wijzen een aantal punten in de richting van een kijkcijfermentaliteit bij de VRT. Er is, net zoals bij VTM, een overdreven aandacht voor conflict en politieke items worden niet vooraan in de nieuwsrij geplaatst. De VRT zal bovendien niet meer duiding geven dan VTM en legt ook de nadruk op individuele politici ten nadele van politieke instellingen. Deze vaststellingen kunnen als zorgwekkend worden beschouwd, vooral wanneer men zich realiseert dat een gedifferentieerde aanpak nodig is omdat beide omroepen een ander publiek bedienen. De VRT-kijker wil vooral hard nieuws, een VTM-kijker zoekt vooral ontspanning (Walgrave et al., 2007). De nadruk op kijkcijfers wordt mede gestuurd door het omroepbeleid in Vlaanderen waar een koppeling wordt gemaakt tussen prestaties en financiering (De Bens & Raeymaeckers, 2010). Een aantal zaken pleiten tegen die kijkcijfermentaliteit. In de eerste plaats is er geen verband tussen het kijkgedrag van mensen en het belang dat aan een programma wordt gehecht. Kijkcijfers zeggen op zich weinig over de betekenis van het nieuws voor het publiek

(Costera Meijer, 2006). Daarnaast heeft onderzoek aangetoond dat de kwalitatieve inhoud van een nieuwsuitzending weinig verband houdt met de kijkcijfers (Walgrave et al., 2007).

Anderzijds moet benadrukt worden dat er geen unilaterale beweging werd vastgesteld van de VRT in de richting van VTM. Er mag dan al sprake zijn van een thematische convergentie tussen beide omroepen (De Bens & Paulussen, 2005; Sinardet et al., 2004), de 7 uur-journaals van beide omroepen vertonen nog altijd enkele belangrijke verschillen wat betreft de politieke berichtgeving. Bovendien kan niet elke convergentie geïnterpreteerd worden als een indicatie van een blindelings afgaan op kijkcijfers bij de VRT. Barnett en Gaber (2001) stelden enkele jaren geleden dat de politieke journalisten van de BBC, de bakermat van het *public service*-ethos, evenveel ondergedompeld zijn in de competitieve cultuur als hun collega's bij de private omroepen. Een dergelijke vaststelling roept vragen op met betrekking tot de legitimatie van de publieke financiering, maar die vaststelling werd hier niet bevestigd. Er kan op zijn minst gezegd worden dat de commerciële omroep ook voor een deel is ondergedompeld in de *public service*-ethos van de VRT, net zoals de VRT soms vertrekt van een commerciële logica naar het voorbeeld van VTM. De VRT schommelt als het ware tussen een pragmatische aanpak enerzijds, waar politiek nieuws benaderd wordt op basis van traditionele nieuwswaarden, en een sacerdotale visie anderzijds, waar er toch een voorkeursbehandeling wordt gegeven aan de politieke berichtgeving. Zo gaat de VRT het politiek nieuws niet vaker dan VTM vooraan de nieuwsreeks plaatsen, maar zal de openbare omroep het wel vaker als hoofdpunt aankondigen. De VRT voert minder burgers op als actoren in de politieke berichtgeving, maar zal wel individuele politieke actoren verkiezen boven institutionele. Dat zoeken naar een evenwicht tussen beide visies werd ook bij andere publieke omroepen in Europa vastgesteld (Blumler & Gurevitch, 1995; Graber, 1994). De commerciële omroep gaat daarbij vooral aantrekkelijk nieuws willen brengen, maar laat zich ook inspireren door de gerichtheid van de openbare omroep op publieke dienstverlening. Zo geven zij ook duiding bij politiek nieuws, maar wordt daar soms een zekere sensatie in vastgesteld. Er is bij VTM bijvoorbeeld ook sprake van een parochialisering van het politieke nieuws, maar internationale en Europese politiek worden niet gemeden. VTM wordt vaak vergeleken met het Amerikaanse nieuwsmodel met een nadruk op entertainen, terwijl de VRT meer zou neigen naar het BBC-model met een nadruk op informeren (Desmet, 2006). Wat men daarbij echter vaak vergeet is dat nieuws zowel moet entertainen als informeren. Het ene sluit niet noodzakelijk het andere uit. Één ding is zeker, politiek nieuws wordt noch op de openbare noch op de commerciële omroep stiefmoederlijk behandeld. De VRT slaagt er relatief goed in om vast te houden aan de traditionele PSB-waarden in een competitieve markt en ook VTM gaat degelijke politieke berichtgeving niet uit de weg. We besluiten net als McNair (2000) dat de momenten waarop de VRT van een zekere mate van tabloidisering getuigt, een kleine prijs zijn om te betalen voor de bredere democratische impact die het zien van politieke berichtgeving verondersteld wordt te hebben op het burgerschap.

LITERATUURLIJST

Boeken en bijdragen uit readers

Barnett, S. (1998). Dumbing down or reaching out: is it tabloidization wot done it? In J. Seaton (Ed.), *Politics & the media: harlots and prerogatives at the turn of the millennium* (pp. 75-89). Oxford: Blackwell Science.

Barnett, S. & Gaber, I. (2001). *Westminster Tales: the twenty-first century crisis in British political journalism*. London: Continuum.

Bauer, M.W. (2000). Classical content analysis: a review. In M.W.Bauer & M.W.Gaskell (Eds.), *Qualitative researching with text, image and sound: a practical handbook* (pp. 131-151). London: Sage.

Bird, S.E. (2009). Tabloidization: what it is, and does it really matter? In B. Zelizer (Ed.), *The Changing faces of journalism. Tabloidization, technology and truthiness* (pp. 40-50). New York: Routledge.

Blumler, J.G. & Gurevitch, M. (1995). *The crisis of public communication*. London: Routledge.

Bourdieu, P. (1998). *On television*. New York: New Press.

Calabrese, A. (2000). Political space and the trade in television news. In C. Sparks & J. Tulloch (Eds.), *Tabloid tales: global debates over media standards* (pp. 43-61). Lanham: Rowman & Littlefield.

Costera Meijer, I. (2006). *De toekomst van het nieuws*. Amsterdam: Otto Cramwinckel Uitgeverij.

Dahlgren, P. (1995). *Television and the public sphere: citizenship, democracy and the media*. London: Sage.

De Bens, E. & Raeymaeckers, K. (2007). *De pers in België. Het verhaal van de Belgische dagbladpers gisteren, vandaag en morgen (3rd ed.)*. Leuven: LannooCampus.

De Clercq, M. & Paulussen, S. (2007). Profiel van de Vlaamse AV-journalist. In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *De kwaliteit van het nieuws: kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws* (pp. 23-44). Leuven: Acco.

Depauw, S. & Van den Bulck, H. (2007). Het parlement in het televisienieuws. In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *De kwaliteit van het nieuws: kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws* (pp. 171-188). Leuven: Acco.

- De Swert, K. (2007). Soft en hard nieuws als kwaliteitskenmerk van het televisienieuws. In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *De kwaliteit van het nieuws: kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws* (pp. 131-150). Leuven: Acco.
- De Swert, K. & Hooghe, M. (2007). De kerk in het midden? Objectiviteit en woord/wederwoord in Vlaams televisienieuws. In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *De kwaliteit van het nieuws: kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws* (pp. 101-114). Leuven: Acco.
- Drieskens, E. & Fiers S. (2005). Nieuws in de Europese Unie, de Europese Unie in het nieuws? In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *Nieuws op televisie: televisiejournals als venster op de wereld* (pp. 139-156). Leuven: Acco.
- Eldridge, J. (1995). *News content, language and visuals*. London: Routledge.
- Franklin B. (1997). *Newszak and news media*. London: Arnold.
- Gans, H. (2009). Can popularization help the news media? In B. Zelizer (Ed.), *The Changing faces of journalism. Tabloidization, technology and truthiness* (pp. 17-29). London: Routledge.
- Gavin, N. T. (2007). *Press and television in British politics: media, money and mediated democracy*. New York: Palgrave MacMillan.
- Hooghe, M. (2007). Inleiding: de kwaliteit van het nieuws. In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *De kwaliteit van het nieuws: kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws* (pp. 7-22). Leuven: Acco.
- Hooghe, M. & De Swert, K. (2007). Wie voert het woord? De aanwezigheid van vrouwelijke actoren in het Vlaamse televisienieuws (2003-2005). In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *De kwaliteit van het nieuws: kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws* (pp. 151-170). Leuven: Acco.
- Hooghe, M., De Swert K. & Walgrave, S. (2005). Het leven zoals het is? Televisienieuws en onze kijk op de werkelijkheid. In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *Nieuws op televisie: televisiejournals als venster op de wereld* (pp. 7-24). Leuven: Acco.
- Joye, S. & Biltreyst, D. (2007). All quiet on the...? Een analyse van het buitenland aanbod van VRT en VTM. In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *De kwaliteit van het nieuws: kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws* (pp. 71-84). Leuven: Acco.
- Jaehnig, W. (1998). Kith and sin: press accountability in the USA. In H. Stephenson & M. Bromley (Eds.), *Sex, lies and democracy. The press and the public* (pp. 97-110). London: Longman.

- Kitch, C. (2009). Tears and trauma in the news. In B. Zelizer (Ed.), *The Changing faces of journalism. Tabloidization, technology and truthiness* (pp. 29-39). London: Routledge.
- Klein, U. (2000). Tabloidized political coverage in the German Bild-Zeitung. In C. Sparks & J. Tulloch (Eds.), *Tabloid tales. Global debates over media standards* (pp. 177-194). Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.
- Krippendorff, K. (2004). *Content analysis. An introduction to its methodology* (2nd ed.). Thousand Oaks: Sage.
- Langer, J. (1998). *Tabloid television: popular journalism and the 'other news'*. London: Routledge.
- McNair, B. (2000). *Journalism and democracy. An evaluation of the political public sphere*. London: Routledge.
- McQuail, D. (2005). *McQuail's mass communication theory* (5th ed.). London: Sage.
- Negrine, R. (1998). *Parliament and the media. A study of Britain, Germany and France*. London: Royal Institute of International Affairs.
- Raeymaeckers, K. & De Bens, E. (2010). Vragen over het beleid van de openbare televisie omroep in Vlaanderen. In S. Van Bauwel, E. Van Damme & H. Verstraeten (Eds.), *Diverse mediawerelden: hedendaagse reflecties gebaseerd op het onderzoek van Frieda Saeys* (pp. 25-37). Gent: Academia Press.
- Riddell, P. (1998). Members and millbank: the media and Parliament. In J. Seaton (Ed.). *Politics & the media: harlots and prerogatives at the turn of the millennium* (pp. 8-18). Oxford: Blackwell Science.
- Sanctorum, J. & Thevissen, F. (Eds.) (2009). *Media en journalistiek in Vlaanderen kritisch doorgelicht*. Leuven: Van Halewyck.
- Serazio, M. (2009). Rethinking a villain, redeeming a format: The crisis and cure in tabloidization. In B. Zelizer (Ed.), *The Changing faces of journalism. Tabloidization, technology and truthiness* (pp. 13-16). London: Routledge.
- Sinardet, D., De Swert, K. & Dandoy, R. (2004). Franstalig, Vlaams, commercieel, openbaar: zoek de verschillen. Een longitudinale vergelijking van de thema's in de Belgische televisiejournals. Antwerpen: UIA, PSW Papers.
- Uce, V., Schueremans, S. & De Swert, K. (2006). Dat was het Nieuws: een onderzoek naar de invloed van de vernieuwingsperiode van 2004 op de nieuwsinhoud. Antwerpen: UIA, PSW Papers.

Van Aelst, P. & De Swert, K. (2005). Spreken over politiek in een soundbite-cultuur. In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *Nieuws op televisie: televisiejournals als venster op de wereld* (pp. 26-38). Leuven: Acco.

Van Zoonen, L. (2005). *Entertaining the citizen: when politics and popular culture converge*. Lanham: Rowman & Littlefield.

Walgrave, S. & De Swert, K. (2007). TV-nieuws als rollercoaster. Over thematische mediahypes en weggedrukte nieuwsthema's. In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *De kwaliteit van het nieuws. Kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws* (pp.115-130). Leuven: Acco.

Walgrave, S., De Swert, K. & Uce, V. (2007) Betekent kwaliteit van het TV-nieuws ook meer kijkers ? Of is het omgekeerd? In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *De kwaliteit van het nieuws: kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws* (pp.211-231). Leuven: Acco.

Walgrave, S. & Uce, V. (2007). Nieuws over criminaliteit op het TV-nieuws: ruim overdreven? In M. Hooghe, K. De Swert & S. Walgrave (Eds.), *De kwaliteit van het nieuws: kwaliteitsindicatoren voor televisienieuws* (pp.189-210). Leuven: Acco.

Witte, E. (2002). *Media en politiek: een inleiding tot de literatuur*. Brussel: VUB pers.

Zinzen, W. (2006). *De wereld is een schouwtoneel, maar wie doet de regie?* Kapellen: Pelckmans.

Wetenschappelijke tijdschriften en vaktijdschriften

Baum, M.A. & Jamison, A.S. (2006). The Oprah effect: how soft news helps inattentive citizens vote consistently. *The Journal of Politics*, 68, 946-959.

Bek, M.G. (2004). Research note: tabloidization of news media: an analysis of television news in Turkey. *European Journal of Communication*, 19(3), 371-386.

Brants, K. (1998). Who's afraid of infotainment? *European Journal of Communication*, 13(3), 315-335.

Brants, K. & Neijens, P. (1998). The infotainment of politics. *Political Communication*, 15, 149-164.

Cappella, J.N. & Jamieson, K.H. (1996). News frames, political cynicism, and media cynicism. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 546, 71-84.

De Bens, E. & Paulussen, S. (2005). Hoe anders is de VRT? De performantie van de Vlaamse publieke omroep. *Tijdschrift voor communicatiewetenschap*, 33(4), 365-386.

- Djerf-Pierre, M. (2000). Squaring the Circle: public service and commercial news on Swedish television 1956-99. *Journalism Studies*, 1(2), 239-260.
- De Swert, K. (2002). De mythe van tabloidisering van de Vlaamse kwaliteitspers. *Mediagids, boek en pers*, 11, 1-16.
- Esser, F. (1999). 'Tabloidization' of news: a comparative analysis of Anglo-American and German press journalism. *European Journal of Communication*, 14(3), 291-324.
- Galtung, J. & Ruge, M. H. (1965). The structure of foreign news. The presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers. *Journal of Peace Research*, 2(1), 64-91.
- Grabe, M.E., Zhou, S. & Barnett, B. (2001). Explicating sensationalism in television news: content and the bells and whistles of form. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 45(4), 635-655.
- Graber, D. (1994). The infotainment quotient in routine television news. *Discourse and society*, 5(4), 483-508.
- Graber, D. (2003). The media and democracy. Beyond myths and stereotypes. *Annual Review of Political Science*, 6, pp.139-160.
- Harrington, S. (2008). Popular news in the 21st century. *Journalism*, 9(3), 266-284.
- Heinderyckx, F. (1993). Television news programmes in Western Europe: a comparative study. *European Journal of Communication*, 8, 425-450.
- Holtz-Bacha, C. & Norris, P. (2001). 'To entertain, inform and educate': still the role of public television. *Political Communication*, 18(2), 123-140.
- Kepplinger, H.M. (2002). Mediatization of politics: theory and data. *Journal of Communication*, 52(4), 972-986.
- Neveu, E. (1999). Politics on French television: Towards a renewal of political journalism and debate frames? *European Journal of Political Communication*, 14(3), 379-409.
- Oegema, D. & Kleinnijenhuis, J. (2000). Personalization in political television news: A 13-wave survey study to assess effects of text and footage. *Communications*, 25(1), 43-60.
- Plasser, F. (2005). From hard to soft news standards? How political journalists in different media systems evaluate the shifting quality of news. *The Harvard International Journal of Press/Politics*, 10, 47-68.
- Sparks, C. (1998). Introduction. *Javnost/The Public*, 5(3), 5-10.

Semetko, H.A. & Valkenburg, P.M. (2000). Framing European Politics: a content analysis of press and television news. *Journal of Communication*, 50(2), 93-109.

Van Aelst, P. & De Swert, K. (2009). Politics in the news: do campaigns matter? A comparison of political news during election periods and routine periods in Flanders (Belgium). *Communications*, 34, 149-168.

Van de Looverbosch, M. (2009, 22 oktober). Het is stilaan genoeg geweest. *De Journalist*, p. 3.

Vettehen, P.H., Nuijten, K. & Beentjes, J. (2005). News in an age of competition: the case of sensationalism in Dutch television news, 1995-2001. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 49(3), 282-295.

Winston, B. (2002). Towards tabloidization? Glasgow revisited, 1975-2001. *Journalism Studies*, 3(1), 5-20.

Zaller, J. (2003). A new standard of news quality: burglar alarms for the monitorial citizen. *Political Communication*, 20, 109-120.

Ongepubliceerde bronnen

Debackere, J. (1999). *Vergelijkende analyse van de vorm en inhoud van het VRT-nieuws en het VTM-nieuws*. Niet-gepubliceerde scriptie, Gent, Vakgroep Communicatiewetenschappen.

Depoorter, K. (2005). *De binnenlandse politieke berichtgeving op de openbare televisies in België: een vergelijking van de journaals op VRT en RTBF*. Niet-gepubliceerde scriptie, Gent, Vakgroep Communicatiewetenschappen.

Desmet, L. (2006). *Dat was het nieuws! Een multimethodisch historisch onderzoek naar de ontwikkeling van het televisiejournaal en de nieuwsproductiepraktijk op de Vlaamse openbare omroep (1953-1990) op basis van origineel beeldmateriaal en geschreven bronnen van het VRT-beeld- en documentenarchief*. Niet-gepubliceerde doctoraatsscriptie, Gent, Vakgroep Communicatiewetenschappen.

De Vroey, L. (2003). *Goed Nieuws: een onderzoek naar de kwaliteit van televisienieuws in een marktgerichte mediawereld*. Niet-gepubliceerde scriptie, Gent, Vakgroep Communicatiewetenschappen.

Hauttekeete, L. (2005). *De tabloidisering van kranten: mythe of feit? De ontwikkeling van een meetinstrument en een onderzoek naar de tabloidisering van Vlaamse kranten*. Niet-gepubliceerde doctoraatsscriptie, Gent, Vakgroep Communicatiewetenschappen.

Huyghe, S. (1992). *Vergelijkende inhoudsanalyse van binnenlands nieuws op het VTM-nieuws (19u.) en het BRT-journaal (19.30u.)*. Niet-gepubliceerde scriptie, Gent, Vakgroep Communicatiewetenschappen.

Verstraete, W. (1998). *Vergelijkende analyse van het televisienieuws van VTM en BRTN*. Niet-gepubliceerde scriptie, Gent, Vakgroep Communicatiewetenschappen.

Internetbronnen

Centrum voor informatie over de media (2010). *Bereikstudie televisie*. Geraadpleegd op 14 april 2010 op het World Wide Web: www.cim.be.

Kalb, M. (1997, 2 januari). *The clock is ticking*. Geraadpleegd op 3 februari 2010 op het World Wide Web: <http://speakout.com/activism/opinions/3148-1.html>

Oxford English Dictionary (2008, september). *Tabloid, n. and adj.* Geraadpleegd op 2 februari 2010 op het World Wide Web:
http://dictionary.oed.com/cgi/entry/50245883?query_type=word&queryword=tabloid&first=1&max_to_show=10&sort_type=alpha&result_place=1&search_id=SFs5-lrWgO5-2964&hilite=50245883

Pew Research Centre (2004, 13 maart). *Survey findings: press going too easy on Bush*. Geraadpleegd op 1 maart 2010 op het World Wide Web: <http://www.journalism.org/node/818>

Overige bronnen

Vlaamse Gemeenschap (2006). *Beheersovereenkomst tussen de VRT en de Vlaamse Gemeenschap 2007-2011. De opdracht van de openbare omroep in het digitaal tijdperk*. Brussel: Vlaamse Gemeenschap.

Bijlage 1: registratieformulier

CODEERDATUM ...../...../2010

UITZENDDATUM ...../...../20....

ITEMNUMMER .....

OMSCHRIJVING .....

.....

OMROEP	Op welke omroep wordt het item getoond?	VRT VTM	1 0	
FORMAT	Wat is de format van het item?	Enkel nieuws Vooral duiding Vooral nieuws	2 1 0	
FRAME	Binnen welk kader wordt het item gebracht?	Schandaal Protocol Conflict Entertainment Human interest Beleid Andere	6 5 4 3 2 1 0	
SOORT	Welke soort politiek nieuws is het?	Puur politiek Geschiedenis Economie Sociale zaken/ volksgezondheid Werk, migratie/pensioenen Justitie/politie Landbouw/wetenschap/milieu Defensie en veiligheid Ontwikkelingssamenwerking Mobiliteit Toerisme Cultuur/jeugd/sport/onderwijs Andere	12 11 10 9 8 7 6 5 4 3 2 1 0	
DUUR	Hoe lang duur het item?	.....seconden	-	
REEKS	Het hoeveelste item is het in het nieuws?	Openingsitem 2 ^e of 3 ^e item Later item	2 1 0	
HOOFDPUNT	Hoe wordt het item aangekondigd?	Hoofdpunt Niet	1 0	
GEONIVEAU	Wat is het geografisch niveau van het item?	Lokaal Regionaal Nationaal Europees Internationaal	4 3 2 1 0	
POLNIVEAU	Wat is het politiek nationaal niveau van het item?	Federaal Gewestelijk/gemeenschapsniv. Provinciaal Gemeentelijk N.v.t.	4 3 2 1 0	
ACTOR_ID_A	Wie is de centrale actor in het item?	Journalist Koning Lid koninklijke familie Institutionele politieke actor Individuele politieke actor Sociale organisatie Middenveld Justitie/politie/leger Expert	10 9 8 7 6 5 4 3 2	

		Burger	1	
		Andere	0	
SEXE_A	Wat is het geslacht van de actor?	Man	2	
		Vrouw	1	
		Geen persoon	0	
PERSO_A	Komt politieke actor louter aan bod in naam van functie?	Ja	2	
		Nee	1	
		Geen politieke actor	0	
MANIER_A	Hoe komt de actor aan het woord?	Gesprek met vragen	3	
		Zelf zonder gesprek	2	
		Enkel geciteerd	1	
		Enkel naam vermeld	0	
NAAM_A	Hoe heet de centrale actor?	.....	-	
ACTOR_B	Wie is de 2 ^e centrale actor in het item?	Journalist	10	
		Koning	9	
		Lid koninklijke familie	8	
		Institutionele politieke actor	7	
		Individuele politieke actor	6	
		Sociale organisatie	5	
		Middenveld	4	
		Justitie/politie/leger	3	
		Expert	2	
		Burger	1	
		Andere	0	
SEXE_B	Wat is het geslacht van de actor?	Man	2	
		Vrouw	1	
		Geen persoon	0	
PERSO_B	Komt politieke actor louter aan bod in naam van functie?	Ja	2	
		Nee	1	
		Geen politieke actor	0	
MANIER_B	Hoe komt de actor aan het woord?	Gesprek met vragen	3	
		Zelf zonder gesprek	2	
		Enkel geciteerd	1	
		Enkel naam vermeld	0	
NAAM_B	Hoe heet de tweede actor?	.....	-	
ACTOR_C	Wie is de 3 ^e centrale actor in het item?	Journalist	10	
		Koning	9	
		Lid koninklijke familie	8	
		Institutionele politieke actor	7	
		Individuele politieke actor	6	
		Sociale organisatie	5	
		Middenveld	4	
		Justitie/politie/leger	3	
		Expert	2	
		Burger	1	
		Andere	0	
SEXE_C	Wat is het geslacht van de actor?	Man	2	
		Vrouw	1	
		Geen persoon	0	
PERSO_C	Komt politieke actor louter aan bod in naam van functie?	Ja	2	
		Nee	1	
		Geen politieke actor	0	
MANIER_C	Hoe komt de actor aan het woord?	Gesprek met vragen	3	
		Zelf zonder gesprek	2	
		Enkel geciteerd	1	
		Enkel naam vermeld	0	
NAAM_C	Hoe heet de derde actor?	.....	-	

Bijlage 2: codeboek

---

1. Steekproefinformatie

Analyse-eenheid

- 1 politiek item in het avondjournaal (19h)

Gekozen nieuwsbulletins

- VRT: Het Journaal 19h
- VTM: Het Nieuws 19h

Steekproef nieuwsbulletins

- Totaal aantal nieuwsbulletins: per omroep 14 nieuwsbulletins
- Op basis van 2 samengestelde weken
  - Week 1: 26/10, 3/11, 11/11, 19/11, 27/11, 5/12, 13/12
  - Week 2: 21/12, 29/12, 6/01, 14/01, 22/01, 30/01, 8/02

2. Definities

Nieuwsitem

elke mededeling in een nieuwsuitzending die zich qua thematiek/invalshoek, plaats en actoren van een vorig of volgend item onderscheidt

Politiek nieuws

wanneer één van de actoren een politieke actor is, hetzij een politicus, hetzij een politieke partij, hetzij een politieke instelling

Actor

iemand die aan het woord komt, wordt geciteerd of wordt vermeld; actoren die enkel worden getoond, maar niet worden vermeld, worden niet als actoren beschouwd, de naam moet minstens genoemd worden

Format

- Enkel nieuws (actuele feiten): enkel wie, wat, waar en wanneer worden vermeld
- Vooral duiding: ook hoe en waarom worden vermeld en die overwegen in tijd

- Vooral nieuws: ook hoe en waarom worden vermeld, maar actuele feiten overwegen nog steeds, de duiding is kort en gebeurt zijdelings

Frame

- Protocol: plechtigheid, opening, prijsuitreiking...
- Conflict: nadruk op tegenstelling tussen verschillende actoren
- Entertainment: komisch framen bv premier die Marseillaise zingt
- Human interest: menselijke trekjes en bruikbare informatie voor kijker bv over gezin politicus of opening kerstmarkt in Brussel
- Beleid: politieke functie, parlementair werk, vergadering, Europese top...
- Andere

Soort

- Puur politiek: verkiezingen, belangenconflicten, Europa...
- Geschiedenis: Wapenstilstand, 20 jaar val Berlijnse muur...
- Financiën: institutionele hervormingen/begroting/economie, banken, verzekeringen...
- Sociale zaken en volksgezondheid: armoedebestrijding, maatschappelijke integratie...
- Werk en gelijke kansen, migratie- en asielbeleid/pensioenen
- Justitie/politie: rechtzaken...
- Landbouw en wetenschap/milieu
- Defensie en veiligheid: aanslagen...
- Ontwikkelingssamenwerking
- Mobiliteit en verkeer
- Toerisme
- Cultuur, jeugd en sport/onderwijs
- Andere

Duur

lengte van een nieuwsitem gemeten in seconden vanaf de introductie door het nieuwsanker tot de start van het volgende item

Reeks

- Openingsitem: eerste item in de nieuwsuitzending
- 2^e of 3^e item
- Later item: alles na het 3^e item

Hoofdpunt

- Hoofdpunt: het item wordt in het begin van het nieuws al aangekondigd of wordt tussendoor aangekondigd als teaser (item dat later nog aan bod zal komen)
- Niet: het item wordt niet aangekondigd

Geografisch niveau

Regio waar het item zich afspeelt, onafhankelijk van de nationaliteit van de actoren

- Lokaal : beperkt tot 1 gemeente, stad...
- Regionaal : beperkt tot bepaalde regio, bv Vlaanderen, Limburg...
- Nationaal : beperkt tot België
- Europees : met betrekking tot alle EU-landen
- Internationaal : buitenlands nieuws

Politiek niveau

- Federaal
- Gewestelijk/gemeenschapsniveau
- Provinciaal
- Gemeentelijk
- N.v.t.: niet van toepassing bv als het internationaal nieuws betreft

Actor A

Wat is de identiteit van de centrale actor?

- Journalist: enkel wanneer langdurig aan het woord en in beeld, bijvoorbeeld in studiogesprek met nieuwsanker
- Koning
- Lid koninklijke familie
- Institutionele politieke actor: Vlaamse Gemeenschap, federale regering, politieke partij...
- Individuele politieke actor: premier, president...
- Sociale organisatie en instituut: Riziv, vakbonden...
- Middenveld: eigenaar bedrijf, woordvoerder bedrijf...
- Justitie/politie: rechter, advocaat, korpschef...
- Expert: iemand die wordt voorgesteld als iemand met kennis van zaken, professor..
- Burger: vox pop
- Andere

Sexe_A

Wat is het geslacht van de eerste actor?

- Man
- Vrouw
- N.v.t.: niet van toepassing in geval actor een organisatie is en enkel zo aan bod komt

Perso_A

Komt politieke actor louter aan bod in naam van functie?

- Ja
- Nee: wanneer bijvoorbeeld ook over het gezinsleven van de politieke actor wordt gesproken
- N.v.t.: niet van toepassing in geval het geen politieke actor betreft

Manier_A

Hoe komt actor aan het woord?

- Gesprek: gesprek met vragen van journalist ter plaatse of in studio met nieuwsanker
- Zelf zonder gesprek: vragen van journalist komen niet aan bod in het item
- Enkel geciteerd: nieuwsanker of journalist geven aan wat reactie van actor is
- Enkel vermeld: nieuwsanker of journalist vermelden actor wel, maar zeggen niets over mogelijke reactie

Naam_A

Wat is de naam van de actor?

Actor B-C:

zelfde codering actor_A

Bijlage 3: lijst met tabellen

Tabel 1: Gemiddelde (M), standaarddeviatie (SD) en mediaan van de duur van politieke items in seconden per format (n = 165 items).

Tabel 2: Overzicht van elk tweede en derde hoofdpunt per dag in het avondnieuws van VTM en VRT tijdens de eerste onderzoekswEEK.

Tabel 3. Format van de politieke berichtgeving per zender in % met het aanvaardbaarheidsinterval ($n_{VRT} = 92$ items, $n_{VTM} = 73$ items).

Tabel 4: Frame waarbinnen de politieke berichtgeving wordt gekaderd per zender in % met telkens het betrouwbaarheidsinterval voor de percentagetoets per frame ($n_{VRT} = 92$ items, $n_{VTM} = 73$ items).

Tabel 5. Gemiddelde (M), standaarddeviatie (SD) en mediaan van de duur van politieke items in seconden per actor (n = 400 actoren).

Tabel 6: Manier waarop actoren aan bod komen per zender in % met telkens het betrouwbaarheidsinterval van de percentagetoets per zender ($n_{VRT} = 222$ actoren, $n_{VTM} = 178$ actoren).

Tabel 7: Gemiddelde (M), standaarddeviatie (SD) en mediaan van de duur van politieke items in seconden met betrekking tot de manier waarop een actor aan bod komt (n = 400 actoren).

Bijlage 4: lijst met grafieken en figuren

Grafiek 1: Frames waarin de politieke berichtgeving wordt gekaderd in % (n = 165 items).

Grafiek 2: Soort politiek nieuws waarop een item betrekking heeft in % (n = 165 items).

Grafiek 3: Identiteit van de actoren in de politieke berichtgeving in % (n = 400 actoren).

Grafiek 4: Manier waarop een actor aan bod komt in % (n = 400 actoren).

Grafiek 5. Beleidsdomein waarop de politieke berichtgeving betrekking heeft per zender in % ($n_{VRT} = 92$ items, $n_{VTM} = 73$ items).

Grafiek 6. Identiteit van de actoren in % per zender ($n_{VRT} = 222$ actoren, $n_{VTM} = 178$ actoren).

Figuur 1: Regio waarop het nieuws betrekking heeft in % ($n_{VRT} = 92$ items, $n_{VTM} = 73$ items).

Bijlage 5: itemlijsten nieuwsuitzendingen

26/10 VTM

1. HP Verdwijning Younes in Komen
2. HP Mobiel bellen verhoogt kans op hersentumor
3. Europese richtlijn om telecomoperatoren te verplichten gegevens bij te houden
4. Internet is te duur in ons land volgens Testaankoop
5. HP Politievakbond VSOA wil extra manschappen omwille van toenemend geweld tegen agenten
6. Code 37: link meer aangiften zedenmisdrijven
7. Imam Taouil daagt Stefaan De Clerck en Alain Wynants voor het gerecht
8. Conflict rond Reynders in MR waarschijnlijk deze avond opgelost
9. Betalen met Proton niet meer mogelijk in Carrefour
10. Dalende woningprijzen, zeker nog tot midden 2010 (door ING berekend)
11. Huizen in buurt van scholen zijn de duurste (door Century 21 berekend)
12. Nijpend tekort aan studentenkoten in meeste universiteitssteden
13. Prins Filip tijdens handelsmissie in Saudi-Arabië te gast bij rijkste man van het land
14. Berlusconi wil pamfletten tegen hem van het keukenraam bij Leuvense restauranthouder
15. Aantal doden bij dubbele bomaanslag in Bagdad is opgelopen
16. Karadzic niet aanwezig op eerste dag proces
17. Prins Albert van Monaco wordt voor rechter gedaagd door Amerikaanse spion
18. Ex-judoka Gella Vandecaveye ontmoet Dalai Lama en Poetin
19. Hybride auto's maken minder lawaai dan gewone auto, zorgt voor ongevallen
20. Twee zware verkeersongevallen met hoogbejaarde bestuurders afgelopen weekend
21. Club Brugge en Anderlecht gisteravond allebei gewonnen
22. Jacky Mathijssen nieuwe trainer Lokeren
23. HP Nieuwe restaurantgids Gault Millau in Brussel voorgesteld

3/11 VTM

1. HP Collectief ontslag bij Janssen Pharmaceutica
2. 1 jaar crisis: recessie is officieel voorbij
3. HP Topman liberale mutualiteit roept pendelaars op om te protesteren tegen treinstaking
4. President EU: Van Rompuy grote favoriet
5. Tsjechische president bekrachtigt verdrag van Lissabon
6. Danny Vanhamel zit nog zeker 2 weken vast

7. Jimmy Hemeleers nog niet voor raadkamer, advocaten kregen uitstel
8. Vertrouwelijke informatie bij Vlaams Belang in brievenbus
9. Actie brandweermannen op proces ramp Hellingen
10. Afbraak huis Marc Dutroux, er komt een groene ruimte in de plaats
11. Veel klachten bij Vlaamse ombudsdienst over aanpassing renovatiepremies
12. Vrouw in De Haan wint zaak tegen hoog appartementsgebouw naast huis zonder advocaat
13. HP Britse politie geeft verouderingsfoto's Madeleine McCann vrij op internet
14. Karadzic verschijnt voor eerste keer op proces, maar eist nog steeds meer tijd
15. Warm onthaal USS New York (gemaakt uit staal Twin Towers)
16. Reuzefontein in LA door kapotte leiding
17. Aantal mensen dat zich laat behandelen met botox in ons land neemt toe
18. HP Kerstverlichting in Ieper hangt al op, inwoners vinden dat niet leuk
19. Fotoshoot Anderlecht met onder andere Wasilevski (eerste keer sinds beruchte tackle)
20. Standard staat onder hoogspanning voor belangrijke Champions League- wedstrijd morgen
21. Nieuwe vriend Justine Henin, haar hond Deuce heeft haar leven veranderd
22. Stunt bij jongerenzender Jim: hele week live uitzenden

11/11 VTM

1. Studenten Ugent aangereden
2. HP Autopsie Younes, parket wil/kan over doodsoorzaak nog niets zeggen
3. Herdenking Wapenstilstand, Last Post aan Menepoort in Ieper, Diksmuide aan Ijzertoren geen klaroengeschal
4. Herdenking Wapenstilstand aan Congreskolom Brussel, Koning Albert legde krans neer
5. Oorlogsjournalist Robert Fiske ook op bezoek in Westhoek
6. Politie Gent heeft gisteravond meer dan 400 linkse betogers opgepakt
7. Greenpeace voert actie in opslagplaats tegen steenkoolcentrales
8. Vandaag begint 11.11.11.-campagne
9. Huis uitgebrand in Zemst nadat frietketel vuur vatte
10. Van Rompuy weet over week of hij 1^e president van Europa wordt
11. Schatkist krijgt veel te weinig geld binnen, begrotingspecialist OpenVld slaat alarm
12. HP Jaarlijkse veemarkt in St.Lievens Houtem
13. Sluipschutter Washington is geëxecuteerd
14. President Obama heeft plechtigheid bijgewoond voor slachtoffers Fort Hood
15. Michelle Obama speelt mee in Sesamstraat
16. Miljoenen Brazilianen zaten gisteren zonder stroom
17. Vrouwendag, thema is dit jaar zorg
18. Erwin Mortier wint AKO-literatuurprijs, Guy Verhofstadt heeft de prijs uitgereikt

19. HP Boekenbeurs in Antwerpen is afgesloten, met succes
20. Nys heeft jaarmarktcross in Niel gewonnen
21. Enige professionele touwspringers in de wereld zijn Vlamingen

19/11 VTM

1. HP Van Rompuy topfavoriet voor functie van Europese president
2. Waterschade in Gent omdat arbeiders per ongeluk lijn hebben geraakt tijdens wegenwerken
3. Kunst gestolen in Sint Salvatorskathedraal in Brugge
4. Haven van Antwerpen heeft plan klaar om crisis goed door te komen
5. Volvo Gent blijft bestaan als Chinese Geely de fabriek overneemt van Ford
6. Band in autofabriek Audi ligt al voor 3^e dag stil omdat toeleveringsbedrijven gesloten zijn
7. Er komen nieuwe jobs volgend jaar, dat blijkt uit een enquête van Vacature
8. Recordaantal werknemers heeft zich vorig jaar ziek gemeld op het werk
9. Toepassing van euthanasiewet verloopt niet overal even vlot
10. Senaat heeft nieuwe rookwet goedgekeurd
11. Prinses Mathilde geeft aftrap voorleesweek in basisschool in Koningsloo
12. Meerderheid heeft zich geschaard achter Van Rompuy als president van Europa
13. President Karzai wil dat ordehandhaving in zijn land in handen komt van eigen leger
14. De Crem stelt nieuw regeringsvliegtuig voor
15. Deelnemers WK voetbal 2010 bekend
16. Nationale trofee voor sportverdienste gaat naar Philippe Gilbert
17. Nieuwe Pirelli-kalender

27/11 VTM

1. HP De Gucht EU-Commissaris voor buitenlandse handel
2. HP Dubai kan leningen niet meer afbetalen
3. Stadsbestuur Mechelen wil eigen abortuscentrum oprichten
4. Regering Leterme II krijgt vertrouwen van meerderheidspartijen
5. Zwaar verkeersongeval in buurt van Wervik, drie doden
6. Op de E19 is een auto ingereden op de signalisatiewagen van de politie
7. Actie tegen te zware koffers in Zaventem door vakbonden
8. Bornem, school ontruimd na brand in nabijgelegen bedrijf
9. Pyromaan aan het werk in een school in Namen
10. Wild tot 15% goedkoper door overaanbod
11. Moslims vieren offerfeest met rituele slachtingen
12. Afronding bezoek aan Marokko door Prins Filip en Prinses Mathilde in Agadir
13. HP Crisis laat zich ook voelen in de frituren, omzet is gedaald

14. Amerikanen en Britten laten België massaal links liggen omdat het te duur is met de euro
15. Amerikaans ruimteveer Atlantis is veilig geland in VS
16. Amerikaanse staat Utah: 26-jarige man komt om nadat hij 26 uren lang vastzat in grot
17. Student doodgeschoten door medestudent op universiteitscampus in Hongarije
18. In Ierland is schokkend rapport gepubliceerd over seksueel misbruik in katholieke kerk
19. Volgende week internationale actiedag tegen de doodstraf
20. Dokters van het UZ Brussel gaan nieuw stralingstoestel in gebruik nemen
21. Vrederechter in Brugge beveelt familie om boomhut af te breken wegens burenruzie
22. Brugge, Antwerpen, Gent en Genk hebben aanvraag ingediend bij Vlaamse overheid om nieuwe stadions te financieren in aanloop naar WK voetbal
23. HP E-mailloze vrijdag om stress te doen afnemen

5/12 VTM

1. Meer dan 100 doden bij brand in nachtclub in Perm, Russische president Medvedev heeft al team gestuurd
2. 20 doden op Indonesisch eiland Sumatra na brand in karaokebar
3. HP maandag klimaattop in Kopenhagen, vandaag betoging in Brussel
4. Belgische vissers vinden meer exotische vissoorten in netten omdat Noordzee warmer wordt
5. Firma Katoennatie bouwt zonnepanelen op alle daken van het bedrijf
6. Marino Keulen of Alexander De Croo wordt nieuwe voorzitter van de Open VLD
7. Politie gaat volgende week vader van Younes opnieuw ondervragen
8. Politie van Hasselt heeft flessendief opgepakt die werd gefilmd tijdens het stelen
9. Gerecht in Antwerpen heeft netwerk opgerold dat via internet spookbedrijven verkocht
10. HP Bijna 1000 mensen hebben hele nacht aangeschoven voor kaartje voor de Ros Beiaardstoet in Dendermonde
11. Prinses Mathilde heeft bezoek gebracht aan familiedag defensie
12. In Perugia zijn Amerikaanse studente en ex-vriend veroordeeld voor moord op een Britse studente
13. Tegenstanders van Berlusconi hebben vandaag uitgeroepen tot anti-Berlusconi dag
14. Twee meisjes in school in Herentals zijn doof door kwajongensstreken
15. Tom Boonen en aantal andere wegrenners hebben veldrit gereden voor goed doel
16. België en Nederland hebben zich officieel kandidaat gesteld om het WK te organiseren
17. Nieuwe bal ontworpen door Adidas voor WK in Zuid-Afrika
18. Sinterklaas op bezoek bij VTM
19. HP Clouseau speelt 100^e concert in Sportpaleis

13/12 VTM

1. Eerste koopzondag
2. HP Eerste winterprik komt eraan, strooidiensten staan paraat
3. Met de eerste vrieskou is het opletten met de auto en vooral de accu
4. NMBS voert nieuwe dienstregeling in
5. Alexander De Croo is nieuwe voorzitter Open VLD, maar staat voor moeilijke opdracht
6. Twee branden in provincie Antwerpen (Hoboken en Berlaar)
7. In Gent is enorme sluisdeur vervoerd via de ringvaart
8. Noorderlaanbrug klaar in Antwerpen, laatste van de drie delen is vandaag geplaatst
9. Vlaamse wetenschappers hebben doorbraak bereikt in strijd tegen HIV-virus
10. HP uitvaartverzekeraar introduceert herinneringsfilm om na te laten aan nabestaanden
11. Amerikaanse golfer Tiger Woods dreigt toch echtscheiding over te houden aan zijn overspel
12. Opnieuw rellen in Kopenhagen tijdens de klimaattop
13. Vlaamse regering wil bijdragen aan het milieu met een proeftuin voor de ontwikkeling van elektrische wagens
14. Britse premier Gordon Brown bracht verrassingsbezoek aan Afghanistan
15. Johnny Hallyday, Franse rockster, is buiten levensgevaar
16. Helft van de restaurants blijft dicht op kerstavond
17. 15 jaar geleden is eerste BIN, buurtinformatienetwerk, opgericht
18. Skigebied in Haasrode bij Leuven, 1^e wereldkampioenschap afdaling korte afstand
19. HP Weekend van Niels Albert: wint twee keer
20. Voetbal: overzicht verschillende uitslagen (Standard verliest, Club Brugge gelijkspel)
21. Debuut bondscoach Dick Advocaat bij AZ, wordt trainer van de voetbalploeg in Nederland
22. Miss Gibraltar is verkozen tot Miss World in Zuid-Afrika

21/12 VTM

1. Vader en 2 kleine kinderen zijn omgekomen in brand in Galmaarden
2. HP Sneeuw is geen excuus om te laat op het werk te komen
3. Thuisverplegers hebben veel werk en moeten door de sneeuw
4. Noodplan voor de post omwille van de sneeuw: brommers rijden niet
5. Problemen op de luchthaven van Zaventem zijn nog niet opgelost
6. Nog steeds geen eurostartreinen door sneeuw hinder
7. In Mechelen lichaam van vermoorde vrouw gevonden
8. Vlaamse pedofiel die spoorloos was, is teruggevonden in Kosovo
9. Vrederechter beslist dat hangbuikzwijn Flurk niet op appartement mag blijven
10. Massa auto's teruggeroepen naar garage dit jaar

11. Haven van Oostende gaat gebukt onder economische crisis
12. HP Skipret: skipistes in Brussel en natuurlijke pistes in de Hoge Venen
13. Meisje van 11 jaar uit Aarschot is kleren en dekens gaan uitdelen bij asielzoekers
14. In Turnhout zijn 2 mensen gestorven door CO-vergiftiging (in caravan)
15. Kortste dag van het jaar vandaag en vandaag begint de astronomische winter
16. Ziekenhuisgroep ZNA zoekt honderd nieuwe personeelsleden
17. Btw-verlaging op oudejaarsavond
18. HP Laura Dekker is teruggevonden op de Nederlandse Antillen
19. In Polen heeft de politie het 'Arbeit macht frei'-bord teruggevonden
20. Brand in Guinness-brouwerij in Dublin
21. Videospelletjes zijn vorm van kunst volgens bedenkers van Play-tentoonstelling
22. Volgende Miss België moet Frans en Nederlands spreken
23. Kim Clijsters en Phillipe Gilbert zijn sportman en sportvrouw van het jaar
24. Voetbalvelden in slechte staat door winterweer, wedstrijden worden afgelast
25. Sneeuwmannen en iglo's gebouwd in Vlaanderen

29/12 VTM

1. HP Veiligheidsmaatregelen verscherpt op alle luchthavens, maar in Zaventem nog gaten
2. Al Qaeda heeft de mislukte aanslag van vorige week opgeëist
3. Bomalarm op luchthaven in Milaan
4. HP Paracommando's in Tielen hebben jongere para's afgetuigd
5. In Gent zijn twee overvallers de kantoren van het OCMW binnengevallen
6. In Antwerpen 60 extra agenten ingezet bij lokale politie voor eindejaarsperiode
7. HP 9/10 Belgen doen overuren, maar amper de helft wordt daarvoor betaald
8. 15% meer meldingen van zaken die op de rijbaan terecht komen
9. Vrouw vecht nog steeds voor haar leven in UZ Antwerpen na hondenaanval
10. Vanaf 1/01 zijn tickets bij De Lijn op bus/tram duurder
11. Loterij betaalt de regering: jaarlijkse monopolierente
12. 40% van de Vlamingen sport zelden of nooit
13. Nederlanders halen geld massaal weg van Belgische rekeningen (fiscale amnestie)
14. Grote verkoop vuurwerk aan Nederlanders in grensgebieden met België
15. Responsible Young Drivers op oudejaarsavond weer van dienst
16. Britse regering heeft de Chinese ambassadrice in Londen op het matje geroepen na executie van geestesgestoorde Brit
17. Betoging in Teheran als reactie tegen oppositiebetogingen
18. Nieuwe Europese normen voor loodgehalte in leidingwater
19. Vervuiling van de Dender is voorbij

20. In Antwerpen dokwerkers aangehouden voor cocaïnehandel
21. Sven Nys wint Azencross in Loenhout
22. HP Zoo Antwerpen had goed jaar door Kai-Mook

06/01 VTM

1. Doorbraak in de dubbele moord op Shana Appeltans en haar vriend
2. Link naar zaak Annick Van Uytsel
3. HP Scholen hebben hoge stookkosten
4. Strooizout bijna op, Crevits zit morgen met gouverneurs samen
5. Zwaarste winter in 20 jaar in GB zorgt voor veel chaos
6. Man overleden in politiekantoor te Mortsel na inspuiting
7. In Antwerpen kunnen kinderen nu via internet al worden ingeschreven
8. Bijna geen flitspalen in Wallonië langs snelwegen
9. Pensioenfondsen doen het goed in ons land
10. Bijna record aantal werklozen in Vlaanderen
11. Hoge gezondheidsraad raadt aan om niet teveel energiedrankjes te drinken
12. HP 4/10 Belgische rashonden hebben een afwijking door te knoeien met de rassen
13. 3 Belgen die paar maanden vastzaten in Iran, zijn terug thuis
14. Betere samenwerking tussen Belgische en Europese politiediensten na incident met Greenpeace op Europese top
15. Obama niet tevreden over de Amerikaanse veiligheidsdiensten
16. Japanse walviswaarder heeft schip van actievoerders zwaar beschadigd
17. 150 controleurs van volksgezondheid zien toe op de naleving van de nieuwe rookwet
18. Vrouw uit Tienen heeft vreemd probleem met auto
19. Henin wint toernooi moeizaam
20. HP Twee mannen steken oceaan over in roeiboot

14/01 VTM

1. Totale ontredding in Haïti
2. Spoedarts Luc Beaucourt samen met Belgisch B-Fast team in Haïti
3. Hulpverlening in Haïti: VS sturen 5000 militairen/Belgisch B-Fast team
4. Buitenlanders in Haïti moeilijk tot niet te bereiken
5. HP Opmerkelijk lichte straf voor man die iemand neerschoot bij parkeerruzie
6. In Diest is de zoektocht naar het moordwapen van Janssen gestaakt
7. Janssen heeft moeite om advocaat te vinden
8. Bob-campagne van de voorbije weken was groot succes
9. Meer reizigers met de trein, zegt NMBS

10. Verkeer van goederen over de Belgische wegen is gedaald vorig jaar
11. HP Start autosalon in Brussel
12. Kans is groot dat Ford Genk de hybride versie van de Mondeo mag bouwen
13. In Brussel verzoeningsvergadering tussen vakbonden en directie ABInbev
14. Woestijnvis neemt Humo over
15. Stad Antwerpen geeft veel geld uit voor steuntrekkenden, waarvan veel allochtonen
16. Opvolging kardinaal Danneels: Leonard maakt veel kans
17. HP Natuurfenomeen aan de Belgische kust: zeesterren en scheermessen spoelen aan
18. Jovanovic wint Gouden Schoen, Leterme neemt de trofee in ontvangst
19. Jovanovic op het veld want was niet aanwezig op gala Gouden Schoen
20. Uitgebreid item over gala Gouden Schoen

22/01 VTM

1. HP Peeters is verontwaardigd over dossier Opel Antwerpen en multinational GM
2. Yves Leterme en de federale regering rekenen erop dat Opel Antwerpen nog een kans krijgt
3. Ook problemen met toeleveringsbedrijven Opel Antwerpen
4. Nationale betoging voor werk volgende week vrijdag
5. HP Overzicht Help Haïti, tv-actie gisteren
6. Vandaag Radio 1212
7. Voedselbedelingen in Haïti nog steeds chaotisch
8. HP Morgen drama met De Gelder precies 1 jaar geleden, gesprek met zoon kinderverzorgster
9. Extra veiligheidsmaatregelen in crèches sinds drama, 30% vraagt premie aan
10. Moordwapen Janssen niet gevonden in de Demer
11. Man gisteren neergeschoten door politie na overval op Lidl
12. Betoging cipiers in Brussel voor meer veiligheid in de gevangenissen
13. Cipier die werd aangevallen in gevangenis vorig jaar daagt justitie voor de rechter
14. Blokkades bij ABInbev voorbij
15. Zwaardere fysieke proeven voor wie bij de politie wil
16. Topgolfer Tiger Woods gaat in behandeling in sekskliniek
17. Obama wil strengere regels voor de banken
18. Vanackere ontmoet generaal van het leger van Goma
19. 'Arbeit macht frei' hangt terug op zijn plaats boven de ingang van Auschwitz
20. Kinderen ouder dan 7 kunnen beter met gewone tandpasta poetsen
21. HP Clijsters verliest van Petrova op de Australian Open
22. Henin en Wickmayer gaan wel door naar de 4^e ronde van de Australian Open
23. Witsel wordt toch niet geschorst voor de rode kaart van zondag
24. In Kortrijk is de nieuwe Quick Step-ploeg voorgesteld

25. Vanmorgen stockverkoop bij Delvaux
26. Terugblik naar Radio 1212

30/01 VTM

1. Schietpartij in Laken,
2. HP Winterprik zorgt voor heel wat verkeersproblemen, maar ook winterpret
3. In Houffalize staan heel wat vrachtwagens blokvast door de sneeuw
4. Winterproblemen in rest Europa
5. HP Herdenkingsplechtigheid voor slachtoffers gasexplosie Luik
6. Onderzoek Luik, zoekacties even gestaakt door onstabiele omringende gebouwen
7. Hulpacties Luik
8. Brand in leegstaand fabrieksgebouw in de buurt van Brussel
9. Overval bij Selecta, automatenleverancier
10. Asielgeld smelt weg, dat schrijft de krant De Morgen
11. Bejaardentehuis wil bejaarden beter bewaken met behulp van band
12. Laatste dag koopjes
13. Rellen in Spanje: clash tussen politie en brandweer
14. In Haïti worden inspanningen opgedreven om weeskinderen te verenigen met familie
15. Ook Peugeot en Citroën roepen auto's terug naar de garage
16. Kustram bestaat 125 jaar, allerlei activiteiten worden georganiseerd
17. HP Henin verliest in de Australian Open van Serena Williams
18. Op het WK veldrijden geen medailles voor landgenoten
19. Anderlecht verslaat GBA
20. Club speelt vanavond tegen Westerlo, andere wedstrijden afgelast door sneeuw
21. Allereerste rolstoelscheidsrechter

07/02 VTM

1. Al 25 mensen opgepakt sinds nultolerantie in Kuregem, maar opvolging loopt fout
2. Criminaliteit sterk gedaald in Schaarbeek, gisteravond strenge controle in prostitutiemilieu
3. HP Vanaf maart nieuwe wegwerkzaamheden met files tot gevolg
4. Vanaf morgen smogalarm van kracht op verschillende snelwegen
5. Familie in Mortsel die leraar aanviel, is opnieuw opgepakt na tweede incident
6. HP Zoekactie gestart naar vermiste man in Zwarte Woud in Duitsland
7. Eerste interview van overlevende gasexplosie Luik
8. Exclusieve beurs in de Antwerpse diamantwijk
9. Federale wegpolitie houdt alcoholcontroles over het hele land
10. Aantal weekendongevallen in provincie Antwerpen zijn gedaald

11. Dag van de ambachten: meer dan 500 ambachtslieden gaven rondleidingen
12. Gerhagen is stilste gebied van Vlaanderen
13. Tweede verkiezingsronde in Oekraïne
14. Enorme hoeveelheid sneeuw langs de oostkust van de VS
15. Groep expeditieleden uit NZ heeft op Zuidpool krat whisky gevonden van 100 jaar oud
16. Nieuwe machine bij Aquafin om water nog beter te filteren
17. HP Prins Carnaval die allergisch is voor alcohol
18. Leden van voetbalclub Kanne lokken veel volk dankzij reclamespot
19. Sint Truiden wint
20. Rode Duivels zitten in lastige groep in voorrondes voor het WK
21. Topweekend Sven Nys
22. Italiaanse oud-wielrenner Palorini is overleden
23. Michael Jackson-imitator van Nederland en België

26/10 VRT

1. HP Verdwijning Younes, vier-jarig jongetje in Komen
2. HP Internet is te duur in ons land volgens Testaankoop
3. HP Vlaanderen en Wallonië geven ongeveer evenveel geld uit voor gezondheidszorg
4. Splitsing van de kieskring BHV stoot opnieuw op belangenconflict
5. Belgische passagier overleden op Thomas Cook- vlucht
6. Betalen met Proton niet langer mogelijk in de supermarkten van Carrefour
7. Nederlandse bank- en verzekeringsgroep ING wil verzekeringstak afstoten
8. NMBS moderniseert, stelt in Mechelen vernieuwde versie van break-toestel voor
9. 2 Belgische dealers opgepakt op I love techno
10. Danny Van Hamel opnieuw opgepakt door contact met andere gevangene op werk
11. Imam Taouil daagt Stefaan De Clerck en het hoofd van staatsveiligheid voor het gerecht
12. Milieumisdrijven worden in ons land amper bestraft, dat besluit Groen!
13. Conflict rond Reynders in MR waarschijnlijk snel opgelost
14. HP Proces Karadzic start in Den Haag, maar Karadzic zelf komt niet opdagen
15. Mensen opgepakt in Irak die waren betrokken bij een dubbele bomaanslag in Bagdad
16. Dreigend voedseltekort bij vluchtelingen in Pakistan
17. Staking bij kabinepersoneel van Iberia, 400 vluchten worden geschrapt
18. 7 doden na instorting gebouw Mallorca
19. Noodweer in Griekenland
20. Campagne door Liga Mensenrechten tegen Europese richtlijn van bijhouden telefoongegevens
21. HP Toerisme Belgische kust tegen verouderd imago

22. Nederlandse tiener Laura Dekker stelt zeilreis uit
23. Jacky Mathysen wordt trainer van voetbalploeg Lokeren
24. KV Mechelen tegen Anderlecht
25. Overzicht Jupiler ProLeague
26. Beckham keert terug naar AC Milaan
27. Meirhaeghe wordt bondscoach voor mountainbike
28. HP Nieuwe editie van de Gault Millau is uit, bezoek bij chef van het jaar Roger Van Damme

3/11 VRT

1. HP Collectief ontslag bij Janssen Pharmaceutica
2. HP Tsjechische president bekrachtigt verdrag van Lissabon
3. Leterme ontmoet Minister Buitenlandse Zaken Westerwelle
4. President EU: Van Rompuy?
  - a. gesprek met Rob Heirbaut
  - b. reacties andere partijen
  - c. reacties buitenlandse pers
5. HP Vlaamse ombudsdienst tikt regering op vingers over renovatiepremies
6. Vertrouwelijke informatie bij Vlaams Belang in brievenbus
7. Jimmy Hemeleers nog niet voor raadkamer (stak cipier neer)
8. Danny Vanhamel zit nog zeker 2 weken vast
9. Politie doorzoekt opnieuw huis van Younes
10. Zoektocht naar vermiste duiker pas vrijdag terug van start
11. Brandweermannen voeren actief op proces van ramp
12. Aanklacht huurwaarborg, belangengroepen vragen om de wet te verbeteren
13. Warm onthaal USS New York (gemaakt uit staal Twin Towers)
14. Merkel spreekt Amerikaans congres toe
15. Afghaanse president Karzai belooft president te zijn voor alle Afghanen
16. Nieuwe video-oproep Maddie McCann
17. HP Karadzic verschijnt op proces
18. Kruisbeelden in Italiaanse klassen moeten weg
19. Opnieuw dodelijk ongeval op spoorwegnet in Pakistan
20. EU-commissaris De Gucht op handelsmissie in Cuba
21. Reuzefontein in LA door kapotte leiding
22. Claude Levi-Strauss overleden
23. Volgende week 20 jaar geleden dat de muur viel (reportage)
24. HP Genk verslaat Cercle Brugge
25. Stefan De Mol geeft uitleg over vertrek bij Charlerloi

26. Champions League: Standard moet winnen
27. HP Fotoshoot Anderlecht
28. Open lesweek: middelbare schoolstudenten volgen les aan KU Leuven

11/11 VRT

1. HP Studenten Ugent aangereden
2. HP Autopsie Younes
3. EC tikt België op de vingers
4. Laatste dag boekenbeurs Antwerpen
5. Roeselare 38^e vrouwendag
6. Wapenstilstand
7. Herdenking einde WOI Ieper
8. Nog altijd burgerslachtoffers na WOI
9. HP Historische herdenking Sarkozy en Merkel
10. Herdenking in Westminster Abbey met Queen
11. Extra Europese top volgende week
12. Executie sluipschutter Washington DC
13. Vallende stenen voorbode van aardverschuiving in VS
14. HP Mortier wint AKO-literatuurprijs, wordt uitgereikt door Guy Verhofstadt
15. HP Nys klopt Albert in Niel
16. Zelfmoord Robert Enke, keeper nationale ploeg Duitsland
17. Dennis Rodman in ons land, speelt zondag tegen Belgian Legends
18. Tennis: Marat Safin stopt met spelen
19. HP 2012 rampenfilm

19/11 VRT

1. HP Van Rompuy nieuwe president van Europa
2. Van Rompuy mikpunt van spot in Britse pers
3. Wat gebeurt er nu in Belgische politiek?
4. Nieuwe besmettingen met Mexicaans griep in België flink gedaald
5. Meer werknemers blijven ziek thuis
6. De Crem stelt nieuw regeringsvliegtuig voor
7. Derde slachtoffer Oosterzele begraven
8. Autosector: overname Volvo door Geely, maar Volvo Gent zou blijven bestaan
9. Haven van Antwerpen leidt onder de crisis => tariefverlaging
10. Historische kunstwerken geroofd uit Brugse kerk
11. Afscheidsmoment Younes in school in Ploegsteert

12. Greenpeace wil dat Peeters zich uitspreekt tegen steenkoolcentrales
13. Dynamische verkeerborden op snelwegen in Gent
14. Milieuvriendelijke wagens (op waterstof)
15. Karzai voor 2^e keer Afghaanse president
16. 20 jaar fluwelen revolutie (bracht Slovakije onafhankelijkheid)
17. Dementvriendelijke flat in Gits (technologie)
18. Te weinig verplegers in België → aanwerving uit ontwikkelingslanden
19. WK 2010 Frankrijk steelt overwinning + overzicht WK Zuid-Afrika 2010
20. Philippe Gilbert bekroond met nationale trofee voor sportverdienste
21. Omstreden Zuid-Afrikaanse atlete Semenya mag medaille houden
22. HP Jaarlijkse voorleesweek met Prinses Mathilde

27/11 VRT

1. HP De Gucht EU Commisaris voor handel
2. Barroso maakt nieuwe EC bekend (liberalen krijgen topfuncties)
3. Acties bij DHL nog niet bevestigd door vakbonden (Kris Peeters over DHL)
4. VOKA verwacht volgend jaar nog meer werklozen, vooral in Vlaanderen
5. HP Regering Leterme II krijgt vertrouwen van meerderheidspartijen
6. Stadsbestuur Mechelen wil eigen abortuscentrum oprichten
7. Brand in houtmagazijn in Bornem
8. Derde dode bij verkeersongeval
9. Zwaargewonden door verkeersongeval
10. Invoer van soja voor verwerking in veevoeder
11. Dubai in geldnood, wil schulden later afbetalen, beurzen zenuwachtig
12. Agressie in jeugdinstelling → vakbond wil overleg met Van Deurzen
13. HP Moslims vieren offerfeest
14. Filip en Mathilde ronden handelsmissie in Marokko af in Agadir
15. HP Het Journaal in de ruimte
16. Infosessie over whereabouts voor sporters door Vlaamse Gemeenschap
17. Roger Federer plaatst zich voor halve finale Masters
18. Zesdaagse in Gent met focus op oudere renner Bruno Risi
19. Kerstmarkt gaat morgen open in Brussel

5/12 VRT

1. HP Klimaatbetoging in Brussel “Loop storm voor het klimaat”
2. Europese manifestaties voor het klimaat (boodschap aan wereldleiders)

3. Trein naar klimaatop in Kopenhagen vanuit Brussel + vergadering Nepalese regering top Himalaya
4. Klimaatop Kopenhagen: Obama pas op laatste dag naar Kopenhagen want misschien toch tot akkoord
5. Klimaatop wil CO2-neutraal zijn
6. Katoennatie kiest voor zonne-energie, 1 van de grootste parken van Europa
7. HP Keulen en De Croo naar 2^e ronde voorzitter OpenVLD
8. Vlaams-nationalisten betogen bij huis Dehaene rond splitsing BHV
9. Mathilde ontmoet families Belgische militairen die actief zijn in het buitenland
10. Ros Beiaard in Dendermonde: ticketverkoop begonnen
11. HP Inferno in nachtclub Perm in Rusland
12. HP Massale betoging tegen Berlusconi
13. 20 doden bij brand Indonesië
14. Doden bij overstromingen in Brazilië
15. Verweesde gorilla's opnieuw in natuurlijke omgeving
16. HP KV Mechelen verloren tegen AA Gent
17. Moeskroen voetbalt toch tegen KV Kortrijk
18. Koeman onstlagen als trainer bij AZ
19. Zuid-Afrika opent WK tegen Mexico
20. Spanje wint finale Daviscup
21. Veldrit voor het goede doel (door wegrenners)
22. New Moon (film)

13/12 VRT

1. HP Eerste koopzondag
2. HP Milquet moet beleid aanpassen, anders belangenconflict Peeters
3. Woningbrand in Hoboken
4. 2^e Noorderlaanbrug over Albertkanaal in Antwerpen werd vandaag geplaatst
5. Uitzonderlijk transport op Gentse ringvaart van een sluisdeur
6. HP Politie treedt hardhandig op bij protesten klimaatop Kopenhagen + toespraak Tutu + informele ontmoeting ministers van leefmilieu
7. Brown bezoekt Britse troepen in Afghanistan
8. Ayatollah Khamenei waarschuwt oppositie
9. Presidentsverkiezingen Chili
10. Houston kiest voor lesbische burgemeester
11. Opnieuw trein tussen Belgrado en Sarajevo
12. Brutale aanval op Filipijnse gevangenis

13. Miss Gibraltar wordt Miss World
14. Aanval op Berlusconi in Milaan
15. Eerste sneeuw in land
16. Skigebied Haasrode bij Leuven
17. Straks in Panorama: Warren Buffet, miljardair

Nu sportweekend

18. HP Niels Albert wint
19. HP Stijnen wil Advocaat weg

21/12 VRT

1. HP Eurostar is nog steeds defect als gevolg van het winterweer; Frans minister transport start onderzoek
2. Vertraging Brussels Airport door het barre winterweer
3. Sneeuw hindert Europees luchtverkeer
4. Toestand weg door sneeuw: gevaarlijk (E34 zware slippartij)
5. Geen zout meer om te strooien
6. Sneeuw geen excuus om niet/te laat op werk te komen
7. HP Veiligheid op de fiets: 1 op de 6 jongeren al eens aangereden
8. HP Dodelijke brand in Galmaarden
9. Op een camping in Turnhout is een koppel om het leven gekomen door CO-vergiftiging
10. HP Nederland ruimt geiten op Q-koorts
11. Begrafenis Montazeri uitgedraaid op oppositiedemonstratie in Iran
12. Laura Dekker gevonden op Nederlandse Antillen
13. Arbeit macht frei: dieven opgepakt
14. Trein is ontspoord in Kenia
15. Massale evacuatie voor vulkaanuitbarsting
16. Levering dienstencheques Sodexo vertraagd
17. Btw-verlaging in horeca zorgt voor praktische problemen
18. Haven Zeebrugge verwerkt meer goederen in 2009
19. HP Prijzen sportgala uitgereikt: Philippe Gilbert en Kim Clijsters zijn de grote winnaars
20. Budget voor topsport in Vlaanderen gaat omhoog
21. Voetbalclub Moeskroen kan niet blijven bestaan in 1^e klasse
22. HP Sneeuwpret in de Hoge Venen

29/12 VRT

1. HP In Tielen werden recruten mishandeld, dat blijkt uit de nieuwjaarsbrief van de chef defensie die vooral het beleid van De Crem bekritiseerd.
2. Airbus Belgisch leger moet aan grond blijven, zat vast in de modder door een ongelukkig manoeuvre
3. Een ton vuurwerk in beslag genomen door politie
4. HP 3 agenten gewond bij achtervolging
5. Inbraken tijdens feestdagen
6. 5 havenarbeiders verkopen cocaïne
7. Drie dobermanns bijten bejaarde vrouw
8. Vlaamse kankertelefoon bestaat 25 jaar
9. Recordaantal bezoekers in Antwerpse Zoo in 2009
10. E313 wordt vannacht enkele uren afgesloten
11. 2010 zal koud starten, meer oproepen voor installateurs verwarmingsketels
12. HP Nieuwste scanners niet gebruikt, konden aanval wel verijdeld hebben
13. Obama wil lessen trekken uit verijdelde bomaanslag Detroit
14. Opleidingskamp Al Qaeda in Yemen, broeihaard extremisme
15. Duidelijkheid Guantanamo
16. HP China stelt Europeaan terecht, Britse regering had om gratie gevraagd
17. Oproer Iran, de regering zegt dat ze de inmenging van het Westen beu zijn
18. Kindslaven bevrijd in Moskou
19. 5 jaar na de tsunami
20. Overschot aan vaccins tegen Mexicaanse griep
21. HP Bedrog met knoflook in China, enorme prijsstijging
22. HP Sven Nys wint Azencross in Loenhout
23. Volleygala gewonnen door Roeselare
24. 21° speeldag afgewerkt in de hoogste voetbalklasse
25. Overmorgen verschijnt de papieren braillekrant voor de laatste keer

6/01 VRT

1. HP Verdachte aangehouden in moordzaak Shana Appeltans en vriend
2. Man overleden in politiekantoor in Mortsel, parket is onderzoek gestart
3. Rookverbod horeca is sinds 1/01 actief
4. HP Alcoholcontroles nu ook overdag om het aantal vereiste controles te halen
5. Straks bekendmaking manager van het jaar
6. Schade wegdek door tweede winteroffensief

7. Minister Crevits morgen vergadering over toestand Vlaamse wegen
8. Opnieuw brief met doodsbedreigingen koningin Fabiola
9. HP Obama zegt dat inlichtingendiensten hebben gefaald en is boos
10. Man smokkelt zonder erg springstof Ierland binnen
11. Betere beveiligingen Europese tops in Brussel
12. Walvisjagers botsen met milieu-activisten
13. HP Streng winter VK
14. Eerste schaatsers op bevroren vijvers
15. 6 januari driekoningen, nieuwsploeg volgt zingende kinderen
16. HP Nieuwe film Michael Moore (Capitalism: A love story)
17. Voetbal: Maxime Lestienne naar Club Brugge
18. HP Tennis: Henin plaatst zich voor de kwartfinales in Brisbane
19. Tennis: Wickmayer plaatst zich voor kwartfinales in Auckland
20. Voetbal: Rode Duivels spelen een oefeninterland tegen Kroatië
21. Manager van het jaar is bekend: Bert De Graeve, gedelegeerd bestuurder Bekaert

14/01 VRT

1. HP Chaos in Haïti na zware aardbeving, dringend hulp nodig want veel plunderingen
2. Coördinatie reddingswerkers Haiti verloopt moeilijk omdat overheid slecht georganiseerd is
3. HP Hulp België naar Haïti (B-Fast team uitgestuurd door federale regering)
4. Belgische consul naar Haiti (crisiscentrum Buitenlandse Zaken met Vanackere)
5. Haïtianen in België
6. Haïti Lavi 12-12 humanitaire actie (zonder AzG en Rode Kruis)/studiogesprek met AzG
7. HP Sociaal conflict bij AB Inbev (blokkades aan brouwerijen niet opgeheven)
8. Koning Boudewijnstichting gaat investeren in projecten waar jongeren uit lage kansengroepen een opleiding krijgen
9. Woestijnvis koopt deel Humo
10. Ronald Janssen kijkt dossier in
11. Legervakbonden boos over hervormingsplannen De Crem
12. Autosalon Brussel open voor groot publiek
13. Testaankoop zegt dat je bij auto-aankoop, offertes moet vergelijken
14. HP Bob-campagne positief tijdens eindejaarsperiode
15. Lichte straf voor verkeersagressie
16. Wie volgt Godfried Danneels op als aartsbisschop?
17. Geen crisis over Irak in Nederland
18. Herstelplan Griekenland
19. Mensen vertrapeld in India

20. Ruimtewandeling 2 kosmonauten ISS
21. HP Gouden schoen Jovanovic
22. Wedstrijd uitgesteld wegens slechte staat veld Cercle Brugge
23. Yanina Wickmayer heeft eerste kwalificatiewedstrijd moeizaam gewonnen
24. Dode zeesterren op strand in De Panne

22/01 VRT

1. HP Haïti 1212: 5 radiostations werken samen om geld in te zamelen
2. In Haïti is 10 dagen na de aardbeving de haven terug opengegaan
3. HP Peeters overlegt met vakbonden voor alternatieven voor fabriek Opel Antwerpen
4. Picket bij Opel Antwerpen vandaag, vakbonden bewaken afgewerkte auto's
5. HP Feest bij ABInbev, blokkades worden opgeheven na sociaal conflict van 2 weken
6. Cipers betogen in Brussel voor meer veiligheid in de gevangenissen
7. Overvaller Hassan is gestorven nadat hij werd doodgeschoten door politie
8. Speurders hebben nepwapen in Demer gegooid bij zoektocht naar moordwapen Janssen
9. Onderzoek moorden De Gelder bijna klaar
10. Sinds de crèchemoorden krijgt beveiliging in crèches meer aandacht
11. Obama wil de banken strenger aanpakken in de VS
12. Steven Vanackere rondt reis door Congo af in Goma
13. Federale regering wil dan toch begrotingstekort beperken tot 3 procent tegen 2012
14. Elio Di Rupo blijft Daerden steunen zolang er geen bewijzen van fraude zijn
15. HP Clijsters uitgeschakeld op de Australian Open tegen Petrova
16. Henin wint tegen Kleybanova, maar met moeite
17. Wickmayer wint ondanks rugpijn
18. Witsel krijgt toch geen schorsing voor rode kaart van zondag
19. Pieroni wordt nieuwe spits bij AA Gent
20. Quick Step -ploeg voorgesteld voor 2010 in de Expohallen in Kortrijk
21. Kunstschaatsen: Van Der Perren wordt slechts 11^e in EK
22. Reportage in ziekenhuis Haïti door nieuwsploeg ter plaatse (duplex)
23. Opbrengst 1212 terugblik naar openingsitem

30/01 VRT

1. HP Agent neergeschoten in Laken
2. In Luik worden de omringende gebouwen gestabiliseerd om de zoekacties verder te zetten
3. Aansluitend item over brandverzekering voor gebouw
4. Einde koopjes
5. HP Sneeuw zorgt voor verkeershinder in de Ardennen, vooral met vrachtwagens

6. Sneeuw in Vlaanderen zorgt voor gladde wegen
7. Pak sneeuw in Europa (Boedapest, Duitsland)
8. HP China is boos op de VS omdat de VS wapens wil verkopen aan Taiwan
9. Unicef registreert in Haïti alle kinderen die alleen zijn achtergebleven na de aardbeving
10. Congoreeks: Independance chacha
11. HP Henin verliest van Serena Williams in de Australian Open
12. HP geen medailles op het WK veldrijden bij de beloften, Tom Meeussen stelt teleur
13. Morgen profs op WK veldrijden
14. Anderlecht verslaat GBA
15. Overzicht Jupiler Pro League
16. HP Sneeuwpret in de Hoge Venen

7/02 VRT

1. HP Vanaf morgen smogalarm
2. HP Alcoholcontroles langs snelwegen in het hele land
3. Zeer veel meldingen van geweld op bussen en trams van De Lijn
4. HP Politie nadrukkelijk aanwezig in Kuregem en elders in Brussel: nultolerantie + strenge controle in prostitutiemilieu
5. Politici praten verder over mogelijke politiezone in Brussel
6. Familie in Mortsel opnieuw opgepakt na burenruzie
7. Ons land is belastingsparadijs omdat er niet wordt gecontroleerd
8. Volgens exit-polls Janoekovic voorsprong in verkiezingen in Oekraïne
9. Energiecentrale ontploft in Amerikaanse staat
10. Hevigste sneeuwstorm sinds 1929 aan Amerikaanse oostkust, groot sneeuwballengevecht
11. Modderstromen in California
12. Overstromingen in Queensland, in Australië
13. Op Zuidpool zijn oude kratten whisky uit het ijs opgegraven (100 jaar oud)
14. In Venetië is het carnaval al begonnen
15. Canvas-collectie is van start gegaan

Nu Sportweekend

16. HP België tegen Duitsland en Turkije in WK voetbal
17. HP Sven Nys wint veldrit in Zonhoven